

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker de av regeringen föreslagna anslagen för budgetåret 2005 inom utgiftsområde 24 Näringsliv (totalt ca 3,9 miljarder kronor). Motioner med förslag om andra anslagsbelopp än vad regeringen föreslagit avstyrks av utskottet. Företrädarna i utskottet för Moderata samlingspartiet, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet har avstått från att delta i beslutet om anslag. De erinrar i särskilda yttranden om de budgetförslag som framlagts av respektive parti.

Vidare föreslår utskottet att riksdagen skall avslå motionsyrkanden om näringspolitikens inriktning. Utskottet redogör för sin syn på näringspolitikens inriktning, vilken överensstämmer med den som redovisas i budgetpropositionen och med vad som har överenskommit i överläggningar mellan regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. I en reservation (m, fp, kd, c) presenteras dessa partiers gemensamma uppfattning i frågan.

Utskottet tillstyrker att regeringen får vidta de åtgärder som behövs för bildandet av och verksamheten i ett holdingbolag för innovationsfrämjande åtgärder. Holdingbolaget skall bildas gemensamt av de sju teknikbrostiftelserna, Stiftelsen Industrifonden och staten. Riksdagen bör också ge ett bemyndigande till regeringen rörande finansiering av Almis innovationslån. Båda dessa beslut innebär att förutsättningarna avseende såddfinansieringen kommer att förbättras. Tillgången till kapital i tidiga skeden, såddkapital, är ett centralt område som har konstaterats vara en kritisk faktor för tillkomsten av nya företag med utvecklingspotential. På detta område är det motiverat med statliga insatser. I två reservationer (m, fp, c respektive kd) tillstyrks också regeringens förslag, men reservanterna efterlyser ytterligare innovationsfrämjande åtgärder. I en annan reservation (c) förordas att riskkapitalfonder för miljöinvesteringar i näringslivet skall inrättas.

I betänkandet behandlas vidare vissa frågor angående förvaltningen av statligt ägda bolag. Utskottet tillstyrker därvid att regeringen skall ges ett bemyndigande avseende låneramar till järnvägsrelaterade bolag, varigenom de berörda bolagen kan få en grund för att ta upp lån på den öppna kreditmarknaden. I en reservation (m, fp, kd, c) avvisas bemyndigandet, med hänvisning till att regeringen först måste presentera en långsiktig lösning av problemen i de berörda företagen. Utskottet tillstyrker även att regeringen

skall ges bemyndigande att avyttra hela eller delar av aktieinnehavet i det börsregistrerade företaget OMHEX AB, som bl.a. driver värdepappersmarknader i Stockholm, Helsingfors, Tallinn, Riga och Vilnius, eller att förvärva ytterligare aktier i bolaget. I en reservation (m, fp, kd, c) förordas att regeringen skall bemyndigas att avyttra hela det statliga ägandet i OMHEX, men något bemyndigande avseende förvärv av ytterligare aktier vill reservanterna inte ge.

Utskottet tillstyrker också den av regeringen föreslagna ändringen av riktlinjerna för det statliga bolaget Sveaskog AB och som innebär att bolaget skall kunna bedriva en utökad verksamhet inom områdena naturturism, rekreation och upplevelser. Skogen har generellt sett en stor betydelse som källa för rekreation och upplevelser och det är rimligt att Sveaskog får ett uttryckligt uppdrag av statsmakterna på detta område, anför utskottet. Verksamheten skall bedrivas på marknadsmässiga grunder, med avkastningskrav som baseras på det sysselsatta kapitalet och på risknivån. I två reservationer (m, fp respektive kd, c) avvisas regeringens förslag. I den förstnämnda reservationen argumenteras för en försäljning av Sveaskog, och i den andra reservationen förordas andra riktlinjer för bolagets verksamhet än vad regeringen har föreslagit.

Förslaget i budgetpropositionen om godkännande av att regeringen under år 2005 skall få vidta åtgärder för en förbättrad kapitalstruktur i statligt ägda företag tillstyrks av utskottet, med hänvisning till tidigare beslut av riksdagen i frågan. Detta förslag avvisas i en reservation (m, fp, kd, c), i linje med tidigare ställningstaganden i riksdagen av företrädarna för de fyra nämnda partierna.

Ytterligare två förslag i propositionen tillstyrks av utskottet. Det ena rör bildandet av en ideell förening för att utveckla metoder för enklare handel, där staten skall kunna vara medlem. I en reservation (m) avvisas detta förslag. Det andra förslaget gäller en lagändring som möjliggör att en nu pågående försöksverksamhet avseende medverkan av konsumentombudsmannen i vissa tvister kan fortsätta till utgången av år 2006.

Slutligen avstyrker utskottet två motionsyrkanden rörande kravet på Bolagsverket att kungöra i Post- och Inrikes Tidningar vad som införs i aktiebolagsregistret och den därtill kopplade frågan om finansieringen av Svenska Akademiens ordbok. Utskottet står fast vid tidigare ställningstaganden och hänvisar till en aviserad proposition under år 2005.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Innehållsförteckning.....	3
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	8
Redogörelse för ärendet	11
Ärendet och dess beredning	11
Utskottets överväganden	12
Inledning	12
Näringspolitikens inriktning.....	13
Propositionen.....	13
Motionerna	17
Vissa kompletterande uppgifter.....	22
Utskottets ställningstagande	22
Innovationsfrämjande åtgärder.....	24
Propositionen.....	24
Inledning	24
Ökade möjligheter för nya produkter att kommersialiseras.....	25
Finansiering av Almis innovationslån	28
Motionerna	29
Vissa kompletterande uppgifter.....	32
Utskottets ställningstagande	36
Inledning	36
Innovationsfrämjande åtgärder	36
Riskkapitalfonder för miljöinvesteringar i näringslivet.....	38
Vissa frågor angående förvaltningen av statligt ägda bolag	38
Låneramar till järnvägsrelaterade bolag	38
Propositionen.....	38
Motionen	39
Utskottets ställningstagande	40
Statens aktier i OMHEX AB	40
Propositionen.....	40
Motionen	41
Utskottets ställningstagande	42
Ändrade riktlinjer för Sveaskog AB.....	42
Propositionen.....	42
Motionerna	43
Vissa kompletterande uppgifter.....	45
Utskottets ställningstagande	46
Centrum för enklare handel.....	48
Propositionen.....	48
Utskottets ställningstagande	49
Medverkan av Konsumentombudsmannen i vissa tvister.....	49
Propositionen.....	49

Vissa kompletterande utgifter	49
Utskottets ställningstagande	50
Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv	50
Inledning	50
Näringspolitik	50
Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader (26:1)	50
Propositionen	50
Motionerna	51
Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling (26:2)	51
Propositionen	51
Motionen	51
Verket för näringslivsutveckling: Förvaltningskostnader (38:1)	51
Propositionen	51
Motionerna	52
Näringslivsutveckling m.m. (38:2)	52
Propositionen	52
Motionerna	52
Vissa kompletterande uppgifter	53
Institutet för tillväxtpolitiska studier: Förvaltningskostnader (38:3)	55
Propositionen	55
Motionerna	55
Turistfrämjande (38:4)	55
Propositionen	55
Motionerna	55
Vissa kompletterande uppgifter	56
Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersöknings- verksamhet m.m. (38:5)	56
Propositionen	56
Motionen	56
Vissa kompletterande uppgifter	56
Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning (38:6)	57
Propositionen	57
Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m. (38:7)	57
Propositionen	57
Patent- och registreringsverket	57
Propositionen	57
Patentbesvärslagen (38:8)	57
Propositionen	57
Bolagsverket	58
Propositionen	58
Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer (38:9)	58
Propositionen	58

Upprätthållande av nationell metrologi m.m. (38:10)	58
Propositionen.....	58
Elsäkerhetsverket (38:11).....	59
Propositionen.....	59
Bidrag till standardisering och FoU inom experimentell teknik m.m. (38:12).....	59
Propositionen.....	59
Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader (38:13).....	60
Propositionen.....	60
Rymdverksamhet (38:14).....	60
Propositionen.....	60
Motionerna	61
Vissa kompletterande uppgifter.....	61
Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien (38:15)	62
Propositionen.....	62
Konkurrensverket (38:16)	62
Propositionen.....	62
Motionerna	63
Vissa kompletterande uppgifter.....	63
Konkurrensforskning (38:17)	64
Propositionen.....	64
Motionerna	64
Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen (38:18).....	64
Propositionen.....	64
Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m. (38:19)	64
Propositionen.....	64
Motionerna	65
Kapitalinsatser i statliga bolag (38:20).....	65
Propositionen.....	65
Motionerna	67
Vissa kompletterande uppgifter.....	67
Avgifter till vissa internationella organisationer (38:21).....	69
Propositionen.....	69
Revisorsnämnden	70
Propositionen.....	70
Inventering av statlig mark med saneringsbehov	70
Motionen	70
Vissa kompletterande uppgifter.....	70
Mätning av företagens administrativa börda	71
Motionen	71
Vissa kompletterande uppgifter.....	71
Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	72

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighets- verksamhet (39:1).....	72
Propositionen.....	72
Kommerskollegium (39:2).....	72
Propositionen.....	72
Motionen.....	73
Exportfrämjande verksamhet (39:3).....	73
Propositionen.....	73
Motionen.....	74
Investeringsfrämjande (39:4).....	74
Propositionen.....	74
Avgifter till internationella handelsorganisationer (39:5).....	74
Propositionen.....	74
Exportkreditnämnden.....	75
Propositionen.....	75
Konsumentpolitik.....	75
Marknadsdomstolen (40:1).....	75
Propositionen.....	75
Konsumentverket (40:2).....	76
Propositionen.....	76
Motionerna.....	76
Vissa kompletterande uppgifter.....	76
Allmänna reklamationsnämnden (40:3).....	77
Propositionen.....	77
Fastighetsmäklarnämnden (40:4).....	77
Propositionen.....	77
Åtgärder på konsumentområdet (40:5).....	78
Propositionen.....	78
Motionerna.....	78
Bidrag till miljömärkning av produkter (40:6).....	78
Propositionen.....	78
Motionerna.....	78
Utskottets ställningstagande.....	79
Inledning.....	79
Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv.....	79
Förbättrad kapitalstruktur i statligt ägda företag.....	81
Bolagsverkets publiceringskrav.....	81
Bakgrund.....	82
Motionerna.....	82
Vissa kompletterande uppgifter.....	83
Utskottets ställningstagande.....	84
Reservationer.....	86
1. Näringspolitikens inriktning (m, fp, kd, c).....	86
2. Innovationsfrämjande åtgärder (m, fp, c).....	88
3. Innovationsfrämjande åtgärder (kd).....	89

4. Riskkapitalfonder för miljöinvesteringar i näringslivet (m, fp, kd – motiveringen)	91
5. Riskkapitalfonder för miljöinvesteringar i näringslivet (c)	91
6. Låneramar till järnvägsrelaterade bolag (m, fp, kd, c).....	92
7. Statens aktier i OMHEX AB (m, fp, kd, c)	92
8. Ändrade riktlinjer för Sveaskog AB (m, fp).....	93
9. Ändrade riktlinjer för Sveaskog AB (kd, c)	94
10. Centrum för enklare handel (m)	94
11. Förbättrad kapitalstruktur i statligt ägda företag (m, fp, kd, c).....	95
Särskilda yttranden.....	97
1. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (m).....	97
2. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (fp)	99
3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (kd).....	100
4. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (c)	103
Bilagor	
1. Förteckning över behandlade förslag	105
2. Regeringens lagförslag.....	111
3. Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2005 inom utgiftsområde Näringsliv.....	112

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Näringspolitikens inriktning

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf365 yrkande 14, 2004/05:N210, 2004/05:N241 yrkande 8, 2004/05:N242 yrkande 6, 2004/05:N260, 2004/05:N284 yrkande 1, 2004/05:N393 yrkandena 1–3 och 31, 2004/05:N398 yrkandena 2 och 5, 2004/05:N400 yrkande 1 och 2004/05:N401 yrkande 4.

Reservation 1 (m, fp, kd, c)

2. Innovationsfrämjande åtgärder

a) Riksdagen bemyndigar regeringen att vidta de åtgärder som behövs för bildandet av och verksamheten i holdingbolag för innovationsfrämjande åtgärder. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 utgiftsområde 24 punkt 2.

b) Riksdagen bemyndigar regeringen att disponera influtna amorteringar m.m. till följd av såddfinansiering för innovationsfrämjande åtgärder i enlighet med vad som förordas i propositionen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 utgiftsområde 24 punkt 3.

c) Riksdagen avslår motionerna 2004/05:L214 yrkande 3, 2004/05:L251 yrkande 3, 2004/05:L372 yrkande 3, 2004/05:N247, 2004/05:N254 yrkande 5, 2004/05:N373 yrkande 7, 2004/05:N392 yrkande 1, 2004/05:N393 yrkande 12, 2004/05:N408 yrkandena 2 och 4, 2004/05:N432 och 2004/05:N436.

Reservation 2 (m, fp, c)

Reservation 3 (kd)

3. Riskkapitalfonder för miljöinvesteringar i näringslivet

Riksdagen avslår motion 2004/05:MJ507 yrkande 8.

Reservation 4 (m, fp, kd) – motiv.

Reservation 5 (c)

4. Låneramar till järnvägsrelaterade bolag

Riksdagen bemyndigar regeringen att för år 2005 besluta om låneramar i Riksgäldskontoret för SJ AB, Euromaint AB, Swemaint AB, Green Cargo AB, Jernhusen AB och AB Swedcarrier på sammanlagt 5 100 000 000 kr. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 utgiftsområde 24 punkt 4 och avslår motion 2004/05:N373 yrkandena 1 och 2.

Reservation 6 (m, fp, kd, c)

5. Statens aktier i OMHEX AB

Riksdagen bemyndigar regeringen att

- a) avyttra hela eller delar av aktieinnehavet i OMHEX AB eller
- b) förvärva ytterligare aktier i bolaget,
- c) vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att genomföra transaktioner enligt punkterna a) och b).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 utgiftsområde 24 punkt 5 och avslår motion 2004/05:N373 yrkandena 3 och 4.

Reservation 7 (m, fp, kd, c)

6. Ändrade riktlinjer för Sveaskog AB

Riksdagen godkänner att regeringen vid förvaltningen av Sveaskog AB, utöver vad som tidigare beslutats, följer de riktlinjer som förordas i propositionen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 utgiftsområde 24 punkt 6 och avslår motionerna 2004/05:MJ439 yrkande 1, 2004/05:MJ508 yrkande 29, 2004/05:N256 yrkande 21, 2004/05:N340, 2004/05:N373 yrkande 5 och 2004/05:N443.

Reservation 8 (m, fp)

Reservation 9 (kd, c)

7. Centrum för enklare handel

Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om bildandet av en ideell förening för att utveckla metoder för enklare handel. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 utgiftsområde 24 punkt 9.

Reservation 10 (m)

8. Försöksverksamhet avseende medverkan av Konsumentombudsmannen i vissa tvister

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1997:379) om försöksverksamhet avseende medverkan av Konsumentombudsmannen i vissa tvister. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 utgiftsområde 24 punkt 1.

9. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv

a) Riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2005 för ramanslaget 38:14 Rymdverksamhet ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 607 000 000 kr under år 2006 och 993 000 000 kr efter år 2006. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 utgiftsområde 24 punkt 7.

b) Riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2005 ikläda staten betalningsansvar intill ett belopp av högst 200 000 000 000 kr för exportkreditgarantier. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 utgiftsområde 24 punkt 10.

c) Riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2005 ikläda staten betalningsansvar intill ett belopp av högst 10 000 000 000 kr för invest-

ringskreditgarantier. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 utgiftsområde 24 punkt 11.

d) Riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2005 besluta att Exportkreditnämnden får obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalningar. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 utgiftsområde 24 punkt 12.

e) Riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2005 för ramanslaget 26:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 800 000 000 kr under år 2006 och 1 100 000 000 kr efter år 2006. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 utgiftsområde 24 punkt 13.

f) Riksdagen anvisar för budgetåret 2005 anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt regeringens förslag i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 utgiftsområde 24 punkt 14.

g) Riksdagen avslår motionerna 2004/05:L291 yrkande 6, 2004/05:N202, 2004/05:N367, 2004/05:N373 yrkande 8, 2004/05:N383, 2004/05:N387, 2004/05:N393 yrkande 32 i denna del och 2004/05:N413 yrkande 15.

10. Förbättrad kapitalstruktur i statligt ägda företag

Riksdagen godkänner att regeringen under år 2005 vidtar åtgärder för en förbättrad kapitalstruktur i statligt ägda företag enligt de villkor som förordas i propositionen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 utgiftsområde 24 punkt 8 och avslår motionerna 2004/05:Fi232 yrkande 15, 2004/05:N373 yrkande 6 och 2004/05:N393 yrkande 32 i denna del.

Reservation 11 (m, fp, kd, c)

11. Bolagsverkets publiceringskrav

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Kr368 yrkande 36 och 2004/05:N362.

Stockholm den 25 november 2004

På näringsutskottets vägnar

Marie Granlund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Marie Granlund (s), Per Bill (m)*, Ingegerd Saarinen (mp), Nils-Göran Holmqvist (s), Eva Flyborg (fp)*, Sylvia Lindgren (s), Berit Högman (s), Lennart Beijer (v), Karl Gustav Abramsson (s), Ulla Löfgren (m)*, Carina Adolfsson Elgestam (s), Yvonne Ångström (fp)* Åsa Torstensson (c)*, Anne Ludvigsson (s), Anne-Marie Pålsson (m)*, Lars Johansson (s) och Mikael Oscarsson (kd)*.

* Har avstått från att delta i beslutet under punkt 9.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas

dels proposition 2004/05:1 (budgetpropositionen) såvitt gäller utgiftsområde 24 Näringsliv,

dels 35 motioner från allmänna motionstiden.

Uppllysningar och synpunkter i ärendet har inför utskottet lämnats av företrädare för Näringsdepartementet och Sveaskog AB.

Utskottets överväganden

Inledning

Riksdagen har den 24 november 2004 fattat beslut om ramarna för de olika utgiftsområdena för år 2005 och en preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden för åren 2006 och 2007 och därvid ställt sig bakom de ramar för utgiftsområde 24 Näringsliv som angivits i budgetpropositionen (prop. 2004/05:1, bet. 2004/05:FiU1). I reservationer (m; fp; kd; c) förordades avvikelser från dessa ramar. Av följande tabell framgår regeringens och de olika partiernas förslag. Ramen för utgiftsområde 24 för år 2005 är ca 3,9 miljarder kronor.

Tabell Utgiftsområde 24 Näringsliv

År	Ram/Utgifts-beräkning	Avvikelser från ramen (milj. kr.)			
		m	fp	kd	c
2005 (föresl. utgiftsram)	3 891	- 80	- 356	- 15	- 130
2006 (prel. utgiftsram)	3 774	- 91	- 356	- 11	- 140
2007 (utgiftsberäkning)	3 557	- 91	- 356	- 11	- 147

Efter ett inledande avsnitt om näringspolitikens inriktning och avsnitt om förslag i budgetpropositionen om innovationsfrämjande åtgärder, om vissa frågor angående förvaltningen av statligt ägda bolag, om centrum för enklare handel och om försöksverksamhet avseende medverkan av Konsumentombudsmannen i vissa tvister redovisas i det följande regeringens förslag avseende de olika verksamheter som ingår i utgiftsområde 24 och motsvarande förslag i aktuella motioner. De förslag som framlagts i motionerna (m; fp; kd; c) har dock som utgångspunkt en annan ram för utgiftsområdet än vad regeringen har föreslagit och vad riksdagen har ställt sig bakom. Beslut om anslag inom ett utgiftsområde skall, enligt budgetprocessens regler, fattas genom *ett* beslut. De olika anslagen skall alltså fastställas i ett och samma beslut.

Näringspolitikens inriktning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om näringspolitikens inriktning. Utskottet redogör för sin syn på näringspolitikens inriktning, vilken ligger i linje med den som redovisas i budgetpropositionen och med vad som har överenskommit i överläggningar mellan regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. *Jämför reservation 1 (m, fp, kd, c).*

Propositionen

Politikområdet *Näringspolitik* omfattar följande sex verksamhetsområden: kapitalförsörjning; entreprenörskap, information, rådgivning och kompetensutveckling; regler, tillstånd och tillsyn; konkurrens; forskning och utveckling; omvärldsanalys, utvärdering och statistik.

Målet för politikområdet *Näringspolitik* är att främja en hållbar ekonomisk tillväxt och en ökad sysselsättning genom fler och växande företag. I budgetpropositionen för år 2003 redogjorde regeringen för en ambition som innebar att antalet nystartade företag liksom antalet personer som var företagare skulle öka. En ökad ekonomisk aktivitet genom fler och växande företag är grundläggande för att främja tillväxten både i Sverige och i Europa. Tillväxten är i sig en förutsättning för att värna om och utveckla arbetstillfällena, välfärd och jämställdhet.

Cirka 553 000 företag var under år 2002 verksamma inom industri-, bygg- eller tjänstenäringsarna, vilket är en ökning med nästan 20 % i förhållande till år 1997. Under perioden 1997–2002 ökade företagsstocken i Sverige med i genomsnitt 3,7 % per år. Under samma period har antalet företag inom tjänsteproducerande branscher ökat mer än inom de varuproducerande branscherna. Tjänstesektorn stod för 79,5 % av antalet företag år 2002, vilket var 1,4 procentenheter högre än år 1997. Antalet nystartade företag uppgick år 2002 till 37 400 företag, varav 84 % var tjänsteproducerande och 16 % varuproducerande företag. Nyföretagandet har från år 1994 till år 2001 legat stabilt på en årlig nivå kring 36 000 företag. En undersökning från Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) visar att ca 55 % av de företag som startade sin verksamhet under år 1998 fortfarande var verksamma tre år efter start. Av de företag som startades år 2002 leddes 29 % av enbart kvinnor och 62 % av enbart män. I 7 % av företagen bestod ledningen av både kvinnor och män. (För resterande 2 % av företagen fanns ingen uppgift om huruvida ledningen utgjordes av kvinnor och/eller män.) Antalet företagskonkurser fortsatte att öka något under år 2003. Jämfört med år 2002 ökade antalet av tingsrätt beslutade företagskonkurser med ca 4 %, vilket motsvarar drygt 8 200 konkurser år 2003. Företagsformerna enskild firma och handelsbolag står för ökningen av antalet konkurser, medan aktiebolagens konkurser låg på ungefär samma nivå som föregående år. Antalet anställda personer som berördes av

konkurs under år 2003 uppgick till knappt 27 000 personer, vilket var lika många som år 2002.

År 2003 uppgick antalet verksamma företagare till 346 500, vilket motsvarar 8,4 % av antalet sysselsatta. Fördelningen mellan manliga och kvinnliga företagare har under perioden 1990–2003 varit relativt konstant med ca 74 % män och 26 % kvinnor. Antalet kvinnor som startar nya företag ökar dock, och år 2002 leddes ca 29 % av de nystartade företagen av enbart kvinnor. Antalet utlandsfödda företagare uppgick år 2003 till 41 500 personer. De utgör därmed 12 % av det totala antalet företagare, en andel som har ökat marginellt jämfört med år 2002. Detta år hade nära 98 % av alla företag färre än 20 anställda. Majoriteten av dessa företag är s.k. soloföretag, dvs. företagen hade inga anställda. Stora företag med fler än 250 anställda utgör endast 0,14 % av alla företag men är viktiga ur sysselsättningssynpunkt, eftersom de står för nästan 40 % av antalet anställda i den privata sektorn. I genomsnitt uppgick antalet anställda per företag till drygt 4 personer under år 2002. Under perioden 1994–2003 ökade antalet anställda i den privata sektorn med nästan 397 000 personer, medan antalet anställda i den offentliga sektorn har minskat med nästan 64 000 under samma period. Flertalet indikatorer visar att utvecklingen går i positiv riktning i förhållande till målet för näringspolitiken.

Under rubriken Politikens inriktning påpekas i propositionen att ökat företagande är av stor betydelse för den svenska tillväxten och sysselsättningen. Regeringen arbetar med att utveckla gynnsamma förutsättningar för företagandet, både för att öka nyföretagandet och för att få redan etablerade företag att växa. Den nationella näringspolitiken är en del i ett europeiskt sammanhang. Det näringspolitiska arbetet inom EU präglas av Lissabonmålsättningen om EU:s konkurrenskraft och av EU:s strategi för en hållbar utveckling. Några förslag från kommissionen som har stor betydelse för den svenska näringspolitiken är ramdirektivet för tjänstehandel, den nya kemikaliestrategin och kommissionens förslag till rättsakter rörande finansieringen av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Arbetet med handlingsplanen för innovationer och ett nytt flerårigt program för att öka företagandets och konkurrenskraften fortsätter också. Den svenska näringspolitikens inriktning ligger väl i linje med EU:s sysselsättningsstrategi och dess mål och riktlinjer. EU:s målsättning inom riktlinjen rörande skapande av nya arbetstillfällen och företagande är att medlemsstaterna skall främja företagande, innovation, investeringsförmåga och ett gynnsamt affärsklimat för alla företag. Det är av särskilt intresse att skapa arbetstillfällen inom nya företag, inom tjänstesektorn samt inom sektorn forskning och utveckling. För småföretag skall politiska initiativ inriktas på att förenkla och minska de administrativa bördorna, minska regelverket vid etablering av företag och anställning av personal samt underlätta kapitalanskaffning. Det är också viktigt att främja allmän och yrkesinriktad utbildning i företagande. De insatser som regeringen presenterar i det aktuella avsnittet överensstämmer helt med EU:s målsättning. Sveriges stora satsningar på utbildning, kompetensutveckling, forskning och utveckling

ing har tillsammans med stora IT-investeringar skapat ett gynnsamt klimat för kunskapsbaserat företagande.

Det finns ett antal omvärldsfaktorer som påverkar förutsättningarna för hållbar tillväxt och som innebär nya utmaningar. Den ökande globaliseringen innebär att företagens investeringar blir alltmer internationellt rörliga och förläggs i allt högre grad till de regioner och länder som har de bästa förutsättningarna. Attraktiva och geografiskt koncentrerade kunskapsmiljöer blir därmed mer betydelsefulla för investeringarnas lokalisering. Den större betydelsen av unika produkter och ökat kunskapsinnehåll i produktionen leder till att konkurrenskraften alltmer kommer att ligga i en god kunskapsförsörjning, produktförnyelse, effektiva produktionsprocesser och en flexibel och ändamålsenlig arbetsorganisation. De ökade kraven på hållbar utveckling innebär att produktion och konsumtion måste ske på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart sätt. De nationer som är föregångare i omställningen till ett hållbart samhälle kan ha mycket att vinna. Den ökande andelen äldre i befolkningen innebär att allt färre kommer att behöva försörja allt fler. Detta ställer krav på ökat arbetskraftsdeltagande samt ökad produktivitet. Det innebär också nya krav, inte minst på offentliga tjänster inom vård och omsorg. Informationstekniken utgör ett nödvändigt stöd för att effektivisera verksamheten och nya affärsmöjligheter kommer att öppnas utifrån äldres livsstil och köpkraft.

Politikområdet *Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande* består av följande delområden: inre marknaden; handelspolitik; handels- och investeringsfrämjande; näringslivsutveckling i Östersjöregionen. Politikområdets verksamhet syftar till att skapa tillväxt, sysselsättning och utveckling i Sverige genom att främja öppen handel och avveckla handelshinder i samklang med målet om en rättvis och hållbar global utveckling. Det sker genom att öka rörligheten på EU:s inre marknad, vilket också förbättrar EU-ländernas konkurrenskraft. Även globalt värnas och utvecklas öppna, enkla, rättvisa och legitima ramvillkor för internationell handel och investeringar inom ramen för WTO och genom EU:s handelsavtal med andra länder. OECD är ett viktigt forum för att skapa tydliga regler och riktlinjer för internationell samverkan, erfarenhetsutbyte mellan länder och kvalificerad analys. Som en del av verksamheten ingår insatser som syftar till att företag skall ta ökat etiskt, socialt och miljömässigt ansvar och motverka korruption. Målet med politikområdet uppnås genom att bl.a. främja export, import och utländska investeringar i Sverige samt stärka profileringen av Sverige i utlandet liksom ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar utveckling i Östersjöregionen.

Målet för politikområdet är en effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU, ett förstärkt multilateralt handelssystem inom WTO, ökad svensk export och ökade utländska direktinvesteringar i Sverige. Under rubriken Politikens inriktning sägs att Sverige för sitt välstånd och sin framtida utveckling är beroende av den globala ekonomiska utvecklingen samt ett omfattande ekonomiskt utbyte med omvärlden. Detta illustreras av att Sveriges export år 2003 utgjorde 44 % av BNP och att ca 60 % av landets samlade

varuproduktion exporterades. Under år 2003 utgjorde importen ca 37 % av BNP, och handelsnettot (differensen mellan export och import) fortsatte vara positivt och uppgick till ca 161 miljarder kronor. Regeringens arbete med att åstadkomma tillväxt och sysselsättning hänger nära samman med utvecklingen på den internationella arenan. Genom aktivt och kraftfullt agerande för en öppnare och mer rättvis handel, med förutsägbara och konkurrensneutrala spelregler och en väl fungerande inre marknad samt genom handels- och investeringsfrämjandet bidrar politikområdet till att öka tillväxttakten i svensk ekonomi, liksom till att uppnå regeringens sysselsättningsmål. Sveriges arbete för en öppnare världshandel förenas inom den samlade utrikespolitiken med en strävan efter en ekonomiskt och ekologiskt, jämställd och socialt hållbar utveckling som bidrar till att uppfylla FN:s millennieutvecklingsmål. Utvecklingsländernas förmåga att delta i världshandeln är ett viktigt bidrag till deras möjligheter att generera resurser för att bekämpa fattigdom. De svenska konsumenternas intressen värnas och näringslivet ges bättre förutsättningar att bedriva handel till gagn för ökad sysselsättning, välfärd och tillväxt. För att globaliseringens fördelar skall komma utvecklingsländerna till del behöver deras möjligheter att exportera sina varor och tjänster förbättras. Öppnare och mer rättvisa handelsregler måste också kombineras med ett starkt handelsrelaterat bistånd för att förbättra utvecklingsländernas exportförmåga liksom deras kapacitet att driva sina intressen i internationella handelsförhandlingar. Det är också viktigt att främja tillämpningen av internationellt överenskomna regler och normer om t.ex. arbetsvillkor och korruptionsbekämpning. Sverige är en betydande handelsnation och har en ledande position inom många branscher, såväl nya som etablerade. Väl fungerande marknader och ett väl fungerande regelverk för världshandeln är av avgörande betydelse för den svenska ekonomin. Därför är det viktigt att EU:s utvidgade inre marknad och det multilaterala handelsregelverket i WTO fungerar och vidareutvecklas för att kunna möta morgondagens utmaningar. Det är även väsentligt att Sverige är attraktivt för utländska investeringar och att den ekonomiska utvecklingen är gynnsam både i närområdet och globalt.

Beträffande politikområdet *Konsumentpolitik* sägs att de nuvarande målen för konsumentpolitiken fastställdes av riksdagen i november 2001 i enlighet med propositionen om en handlingsplan för konsumentpolitiken 2001–2005 (prop. 2000/01:135, bet. 2001/02:LU2). De övergripande målen för konsumentpolitiken är följande:

- Konsumenternas ställning och inflytande på marknaden skall stärkas – inflytandemålet.
- Hushållen skall ha goda möjligheter att utnyttja sina ekonomiska och andra resurser effektivt – hushållningsmålet.
- Konsumenternas hälsa och säkerhet skall skyddas – säkerhetsmålet.
- Sådana konsumtions- och produktionsmönster skall utvecklas som minskar påfrestningarna på miljön och bidrar till en långsiktigt hållbar utveckling – miljömålet.

– Konsumenterna skall ha tillgång till god vägledning, information och utbildning – kunskapsmålet.

Målen skall vara styrande för såväl det nationella konsumentpolitiska arbetet som Sveriges arbete i EU och andra internationella forum. Sedan hösten 2003 pågår ett arbete inom Regeringskansliet med att ta fram en ny konsumentpolitisk strategi med anledning av att den nuvarande handlingsplanen för konsumentpolitiken löper ut vid årsskiftet 2005/2006. Under rubriken Politikens inriktning sägs att konsumentpolitiken är en del av välfärdspolitiken och skall stödja enskilda människor i deras egenskap av konsumenter för att ge dem ett större inflytande och för att få dem att känna sig trygga på marknaden. Det är viktigt att ge konsumenterna lagstadgade rättigheter och tillgänglighet till samt kunskap och information om varor och tjänster. Välinformerade konsumenter kan också bidra till en förbättrad miljö och hållbar utveckling genom medvetna val vid inköp och användning av produkter och tjänster. Den svenska konsumentpolitiken är en del av den europeiska konsumentpolitiken och den europeiska inre marknaden. Med en ökande gränsöverskridande handel, bl.a. genom de nya möjligheter som näthandeln erbjuder, blir betydelsen av en hög skyddsnivå även på EU-nivå allt viktigare. Ett utvidgat EU medför ett ökat behov av samarbete mellan olika medlemsstater för att driva det europeiska konsumentpolitiska arbetet framåt. Konsumentfrågorna är därför prioriterade i Sveriges EU-arbete. Regeringen arbetar för att stärka konsumenträtten, särskilt i EU. Arbetet utgår ifrån skrivelsen Mål och inriktning för det svenska arbetet med konsumentfrågor i EU (skr. 2001/02:148), i vilken fastställs bl.a. att regeringen skall verka för att Sverige aktivt skall främja konsumenternas intressen och inflytande i EU samt verka för en stark och bred konsumentpolitik inom EU. Eftersom de nordiska länderna har en likartad syn på konsumentskydd finns ett starkt samarbete på området inom ramen för det nordiska regeringssamarbetet. Under senare år har de baltiska länderna deltagit i olika nordiska aktiviteter på konsumentområdet.

I den tidigare nämnda propositionen om en handlingsplan för konsumentpolitiken 2001–2005 angavs följande åtta delmål som gäller för perioden 2001–2005 och som tydliggör regeringens prioriteringar inom ramen för de nämnda fem övergripande målen för konsumentpolitiken: 1. Vägledning, information och utbildning; 2. Inflytande; 3. Finansiella marknader; 4. Produktsäkerhet och marknadskontroll; 5. Konsumentforskning; 6. Prisinformation; 7. Nyligen konkurrensutsatta marknader; 8. Miljö.

Motionerna

I motion 2004/05:N305 (m), med rubriken Företagande, redovisas Moderata samlingspartiets syn i frågan om näringspolitikens inriktning, dock utan något förslag till riksdagsbeslut. Partiets politik syftar till att skapa ett bättre, rikare och tryggare Sverige, där välfärden förbättras för alla. För detta måste den ekonomiska tillväxten öka. En politik för företagande krävs för att stimulera tillväxt, men en politik för företagande är också en politik för frihet, säger

motionärerna. De påpekar att det inte finns någon enskild åtgärd som kan ge Sverige ett företagsklimat i världsklass, utan det krävs ett antal åtgärder på många områden. En grundbult i den föreslagna politiken är att ta bort hinder för företagande. Framgångsrikt företagande handlar om att hitta nya sätt att kombinera insatsvaror, arbete och kunskande till varor och tjänster – att höja produktiviteten – anför motionärerna. De påpekar att produktiviteten i näringslivet kan öka, antingen inom existerande företag eller genom att nya företag tillkommer och gamla försvinner. Därför är det viktigt att villkoren är goda både för etablerade företag och för nyföretagande. Många studier och analyser visar att företagsklimatet på många vis är gott i Sverige, t.ex. den ranking som World Economic Forum genomför av företagsklimatet i olika länder, där Sverige får en topposition, konstaterar motionärerna. De anser att det dock finns betydande brister och hänvisar till att ägande och huvudkontor ofta flyttar utomlands samt att nyföretagandet är svagt och att små företag växer dåligt. I den största internationella analys av företagsklimat som genomförts (Global Entrepreneurship Monitor), som till skillnad från tidigare nämnda fokuserar på de små företagen, hamnar Sverige nära botten.

För de stora svenska företagen blir Sverige allt mindre betydelsefullt, säger motionärerna vidare. Samtidigt behöver Sverige de stora företagen, inte bara för att de genom investeringar skapar arbete och tillväxt, utan också för att de skapar möjligheter för nya företag att etableras och växa. Att företag köper upp andra företag och investerar över nationsgränser är en naturlig följd av internationaliseringen och av den europeiska integrationen, menar motionärerna. De anser att denna utveckling är sund eftersom den gynnar teknik- och kunskapspridning, främjar konkurrensen och ökar möjligheterna att utnyttja skalfördelar. Situationen för små företag är, enligt motionärerna, ännu allvarligare än för de stora företagen. Sverige har färre små och medelstora företag i förhållande till sin befolkning än något annat jämförbart land, konstaterar motionärerna. Den svenska näringslivsstrukturen domineras av ett litet antal gamla och stora företag, och bland de 50 största företagen har inget startats efter år 1970, medan över hälften startades före första världskriget. Motionärerna hävdar att det har skett en kraftig nedgång av nyföretagandet under de senaste åren och hänvisar till registreringsstatistik från Patent- och registreringsverket (PRV), enligt vilken det totala nyföretagandet fallit med en fjärdedel mellan åren 1993 och 2003. Det är dock inte nödvändigtvis ett problem att företag går i konkurs, läggs ned eller minskar sin verksamhet bara det samtidigt startas många nya företag och andra företag växer, säger motionärerna. De menar att ett betydande problem för svenska små och medelstora företag är den rättsoskygghet som många företagare utsätts för, ett annat är den bristande tillgången till kapital. En annan viktig tillväxtbegränsning, i Sverige och flera andra industriländer, är att den offentliga sektorn i huvudsak har monopol inom några sektorer som har förutsättningar att bli framtidens viktigaste tillväxtsektorer – sjukvård och utbildning, anför motionärerna.

Ett tillkännagivande om att villkoren för företagande och företagens konkurrenskraft måste förbättras, begärs i motion 2004/05:N210 (m), med rubri-

ken tillväxten i Dalarna. I en annan motion – 2004/05:N260 (m, fp, kd, c), också den med anknytning till nämnda län – föreslås ett tillkännagivande om åtgärder för att få ökad tillväxt i Dalarna. Det rör sig om bl.a. bättre villkor för företagandet, utbyggd infrastruktur och därmed garanterad samhällsservice, aktivt svenskt deltagande i EU, upprätthållande av rättssamhället, utveckling av välfärdspolitiken, ökad jämställdhet och regionalt hänsynstagande.

I motionerna 2004/05:N242 (fp) och 2004/05:N241 (fp) föreslås tillkännagivande av riksdagen om sänkta skatter på arbete och företagande, förenklat regelverk och införande av en mer flexibel arbetstidsreglering i syfte att främja återväxten av företag. Motiveringarna i de båda motionerna är likartade. Alla företag kommer inte att överleva, vilket är helt naturligt, säger motionärerna. De framhåller att affärsidéer så småningom ersätts av nya, ibland i andra företags regi. För att denna process inte skall leda till ökad arbetslöshet och påfrestningar på välfärden är det viktigt att tillväxten av nya företag är god. Så har det, enligt motionärerna, inte varit de senaste tio åren, då antalet företagare har minskat med 20 000. Det finns också anledning att uppmärksamma de företag som helt eller huvudsakligen arbetar som underleverantörer till andra företag, påpekar motionärerna och hänvisar till exemplet bilindustrin, där 65 000 personer arbetar i biltillverkningsindustrin och 75 000 hos underleverantörer. Många av de sistnämnda är små eller medelstora företag, vilka behöver de bästa förutsättningar för att kunna klara konkurrensen och växa, anför motionärerna. De menar att det för närvarande är för svårt att vara företagare och föreslår att följande åtgärder skall vidtas: sänkta skatter på arbete och företagande, bl.a. bör arbetsgivaravgifterna i den privata sektorn sänkas; slopad förmögenhetsskatt; förenkling av skattereglerna för fåmansbolag (de s.k. 3:12-reglerna); genomgång av hela regelverket som berör företagande och borttagande av onödiga och krångliga regler; avskaffande av arbetsgivarinträdet under den tredje sjukveckan; avvisande av friårsmodellen och lagstiftning om kortare arbetstid men bejakande av en mer flexibel arbetstidsreglering.

I motion 2004/05:N401 (fp), med rubriken Västra Götalands och Sveriges tillväxt, begärs ett tillkännagivande om bättre klimat för småföretagare. Beräkningar från Verket för näringslivsutveckling (Nutek) visar att det skulle behöva startas ytterligare 10 000 företag i Sverige varje år för att kompensera för de arbetstillfällena som storföretagen väntas rationalisera bort, säger motionärerna. De anser att det måste bli enklare att starta och driva företag och nämner åtgärder som förenkling av regelverket, borttagande av onödiga hinder mot produktutveckling och investeringar och insatser mot skattefusk som snedvrider konkurrensen mellan företagare.

Tillkännagivanden i fyra avseenden föreslås i motion 2004/05:N393 (kd), nämligen om grundläggande principer för ett gott näringslivsklimat, om statens roll i näringspolitiken, om etikens betydelse för en fungerande marknad samt om näringspolitikens mål. En regering som vill åstadkomma ekonomisk utveckling, förstärkt välfärd och rika möjligheter till arbete måste bedriva en näringspolitik som stimulerar enskilda initiativ och företagande, anför mot-

ionärerna och menar att politikens roll är att skapa en god jordmån för nya och växande företag. I motionen redovisas principer för ett gott näringslivsklimat under följande fyra rubriker: Det gemensamma bästa; Förvaltarskapsprincipen; Stärkt äganderätten; Gemensamt etiskt handlingsätt och stärkt personligt ansvar. Hela samhället vinner på att alla verkar för det gemensamma bästa, för vilket det är nödvändigt med etiskt medvetna medborgare, säger motionärerna. De framhåller att arbete och välfärd åt alla bara kan uppnås genom att individer, familjer och företag tillsammans tillåts att utvecklas med trygga och stabila regler. Förvaltarskap över gemensamma resurser rör såväl materiella som andliga värden och en socialt och ekologiskt ansvarsfull marknadsekonomi ger goda politiska förutsättningar för ett gott förvaltarskap, anför motionärerna och benämner detta för förvaltarskapsprincipen. Näringslivspolitikerna skall bygga på denna princip, och lagar, skatter och regler skall utformas på ett sätt som uppmuntrar ett gott förvaltarskap, förordar motionärerna. Marknadsekonomins civilrättsliga grund är frivilliga avtal mellan självständiga aktörer, vilket förutsätter privat äganderätt, konstateras det. Motionärerna anser att den enskilda äganderätten måste erkännas som en fundamental princip och ges grundlagsskydd. En sund marknadsekonomi förutsätter en gemensam etisk grund där karaktärsdrag som personligt ansvarstagande och hederlighet betonas mer än vad som sker för närvarande, sägs det vidare i motionen. Det personliga ansvarstagandet måste stärkas på bekostnad av kollektivism och centralstyrning, menar motionärerna.

Målet för Kristdemokraternas näringspolitik är att bygga en långsiktig och stabil grund för välfärden och sysselsättningen genom ökat företagande inom sociala och ekologiska ramar, sägs det. Motionärernas förslag till mål för näringspolitiken är att den skall främja en hållbar ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning genom fler och växande företag. Det är också viktigt att regeringen sätter upp konkreta mätbara mål, anser motionärerna och föreslår som ett första steg att Sverige skall följa det nederländska exemplet för regel-förenklingar och sätta upp målet att företagets kostnader för den administrativa bördan till följd av regelverken skall minska med 15 % under innevarande mandatperiod. Kristdemokraterna anser också att regeringen snarast till riksdagen bör lämna förslag till mål för andel kommersialiserade patent och ett mål för andel av arbetskraften som är sysselsatt i privat sektor.

Etik är en förutsättning för att samhället skall fungera utan onödiga kollisioner, säger motionärerna vidare. De menar att etik fungerar som ett fundament för rätt och lagstiftning, genom att minska behovet av en krånglig och omfattande lagstiftning samt kostsamma och komplicerade affärskontrakt. Det svenska samhället har byggts upp kring den etik som den kristna traditionen står för, bl.a. hederlighet, rättvisa, personligt ansvarstagande, solidaritet med medmänniskor och respekt för andras egendom. Statens roll i samhällsekonomin skall vara att sätta ramar och övervaka spelreglerna på marknaden, att ansvara för samhällsplanering och infrastruktur samt att skapa förutsättningar för långsiktig tillväxt, säger motionärerna sammanfattningsvis. De menar att när staten agerar såväl domare som spelare på marknaden är risken

stor att konkurrensen snedvrids och att investeringar inte görs på ett optimalt sätt i de företag som har de bästa förutsättningarna.

Ett tillkännagivande om attityder till företagande föreslås i motion 2004/05:N400 (kd). Under alltför lång tid har företagare från socialdemokratiskt håll enbart betraktats som skatteobjekt, hävdar motionärerna. De menar att attityden inte sällan har varit att de flesta företagare är potentiella skattesmitare som behöver hållas efter genom fler och hårdare regler. Det är förödande för Sveriges utveckling att Socialdemokraterna har en så negativ grundinställning till företagande, anför motionärerna. De uppger att i Sverige finns bara hälften så många företagare som i flera andra länder på en jämförbar utvecklingsnivå. De hänvisar till statistik från ITPS enligt vilken 4 204 företag försattes i konkurs under det första halvåret 2004. Trots en liten uppgång av nyföretagande under år 2004 uppvisade fem län minskningar inom industrisektorn i förhållande till år 2003.

I motion 2004/05:Sf365 (kd) begärs ett tillkännagivande om vikten av att förbättra småföretagarevillkoren ur ett mångfaldsperspektiv. Uppemot en kvarts miljon människor i Sverige arbetar i företag som startats och som drivs av personer med invandrabakgrund och vart femte nytt företag startas av en person som invandrat till Sverige, säger motionärerna. De anser att skapandet av bättre förutsättningar för företagande och arbete är en viktig väg för att såväl minska utanförskap och segregation som främja tillväxten och välfärden. Den viktigaste insatsen för att stimulera eget företagande för invandrare är att skapa ett gott företagsklimat generellt, vilket sker genom näringspolitiken, skattepolitiken, energipolitiken, utbildningspolitiken, arbetsmarknadspolitiken och den övergripande ekonomiska politiken, anför motionärerna.

Ett tillkännagivande om betydelsen av att erbjuda ett gott företagsklimat så att företagen stannar kvar i Sverige föreslås i motion 2004/05:N284 (kd). Det är viktigt med gynnsamma villkor för små och medelstora företag, men inte mindre viktiga är de betingelser under vilka storföretagen arbetar, säger motionärerna. De framhåller att småföretag ofta är underleverantörer till större företag. Det är av stor vikt att svenska storföretag får likvärdiga villkor som sina konkurrenter i andra länder, anför motionärerna.

I motion 2004/05:N398 (c) begärs tillkännagivanden om att näringslivspolitikerna skall inriktas på att ge förutsättningarna för tillväxt och om att en ökad jämställdhet gynnar Sveriges konkurrenskraft och tillväxt. Till största delen bör näringslivspolitikerna ha generella ansatser; detaljregleringar ger onödig byråkrati och tröskeleffekter, säger motionärerna. De menar att även välmenande satsningar kan slå fel och exemplifierar med skapandet av kluster. Regeringen och myndigheterna verkar, enligt motionärerna, utgå från att satsningar på kluster kan hjälpa där annat misslyckats, t.ex. för områden som staten inte har försett med tillräcklig infrastruktur eller utrustat med regional beslutskompetens. Forskare har dock konstaterat att när kluster skapas av myndigheter och institutioner minskar konkurrensen och i stället betonas samarbete, statsunderstöd och starka länkar till befintlig industri, säger motionärerna.

Politiken skall medverka till att uppmärksamma den rådande könsmaktsordningen, men tyvärr har regeringens främsta åtgärdsförslag länge varit att hota med kvotering, sägs det vidare i motionen. Motionärerna tror inte att kvotering är en framgångsrik väg att gå utan vill i stället framhålla att ökad jämställdhet är bra för Sveriges ekonomi och konkurrenskraft. En konkret åtgärd som skulle få omedelbara och positiva effekter för såväl vårdkvalitet som för kvinnors försörjning vore att tillåta vinstdrivande företag inom välfärdssektorn och att i högre utsträckning konkurrensutsätta offentliga tjänster, anser motionärerna. De framhåller att med fler kvinnor som startar och driver företag får Sverige en starkare ekonomisk utveckling, men det anses även ha andra positiva effekter, varvid en sådan effekt är att fler kvinnor skapar och deltar i de informella nätverk från vilka styrelseledamöter, vd:ar och ordföranden rekryteras. Fler kvinnor i näringslivet undergräver de könsroller och normer som exkluderar kvinnor från inflytande och delaktighet i samhället, anför motionärerna.

Vissa kompletterande uppgifter

Frågan om näringspolitikens inriktning behandlades under föregående riksmöte i anslagsbetänkande 2003/04:NU1. Utskottet redovisade sin syn i frågan och noterade att den låg i linje med den som redovisades i den då aktuella budgetpropositionen och med vad som hade överenskommit i överläggningar mellan regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. I en reservation (m, fp, kd, c) redovisades dessa partiers gemensamma syn på näringspolitikens inriktning. Riksdagen följde utskottet.

Beträffande frågan om regelförenkling som tas upp i flera motioner kan noteras att regeringen har aviserat att en skrivelse med handlingsprogram för minskad administrativ börda för företagen skall lämnas till riksdagen i december 2004. Vidare har Riksrevisionen nyligen presenterat en granskning av arbetet med regelförenklingar för företag (RiR 2004:23). Riksrevisionens styrelse har i dagarna fattat ett preliminärt beslut om att en framställning senare skall lämnas till riksdagen. Utskottet planerar att behandla regeringens aviserade skrivelse och den eventuella framställningen från Riksrevisionen i ett betänkande våren 2005.

Utskottets ställningstagande

Utskottets syn på näringspolitikens inriktning ligger i linje med den som redovisas i budgetpropositionen och med vad som har överenskommit i överläggningar mellan regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Vägledande för den näringspolitik som skall bedrivas är att den skall bidra till att skapa förutsättningar för tillväxt, sysselsättning och välfärd i hela Sverige. Det är viktigt att understryka att tillväxten skall vara ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar.

En ökad ekonomisk aktivitet genom fler och växande företag är grundläggande för att främja tillväxten. Denna är i sin tur en förutsättning för att ar-

betstillfällen, välfärd och jämställdhet skall kunna värnas och utvecklas. Näringspolitiken är inriktad på att antalet nystartade företag, liksom antalet personer som är företagare, skall öka.

Ökat företagande är av stor betydelse för den svenska tillväxten och sysselsättningen. Regeringen arbetar, i samarbete med Vänsterpartiet och Miljöpartiet, med att utveckla gynnsamma förutsättningar för företagandet, både för att öka nyföretagandet och för att få redan etablerade företag att växa. Ett långsiktigt tillväxtarbete kräver ökad samverkan mellan många aktörer. Sveriges förmåga att skapa kunskap och omsätta den till en hållbar tillväxt och nya jobb behöver stärkas och för detta krävs det insatser på olika områden. Kunskapsbasen i akademi och näringsliv behöver stärkas för att bl.a. utveckla svenska profilmråden. Innovationsförmågan i näringslivet behöver stärkas, både i befintliga företag och genom att det skapas goda villkor för kunskapsintensivt entreprenörskap bl.a. genom snabbare flöden från idé till marknad. På detta område föreslås åtgärder i propositionen som utskottet behandlar i nästföljande avsnitt. Den offentliga sektorn bör samtidigt som den löser angelägna samhällsproblem kunna vara drivkraft för förnyelse och hållbar tillväxt.

Trots att det således finns angelägna åtgärder som behöver vidtas framöver vill utskottet framhålla att Sverige i det stora hela är ett bra land att vara företagare i. Detta framgår av olika internationella jämförelser. Utskottet anser generellt sett att man bör inta en kritisk och försiktig hållning till rankingslistor, men vill ändå peka på några sådana som har kommit under senare tid. En är den granskning (Global Competitiveness Report) som den internationella näringslivsorganisationen World Economic Forum publicerar årligen och som redovisar tillväxtutsikterna i ett antal länder. I den senaste rapporten, som publicerades i september 2004 och omfattade 104 länder, redovisades ett jämförelseindex (Growth Competitiveness Index), som avser att analysera ländernas potential att uppnå hållbar ekonomisk tillväxt på både medellång och lång sikt och är baserat på tre huvudfaktorer, nämligen teknologisk tillväxt, makroekonomiska villkor och kvaliteten på offentliga institutioner. Sverige behöll där sin tredje plats från år 2003, efter Finland och Förenta staterna. Världsbanken har vidare i en rapport (Doing business in 2005 – removing obstacles to growth) jämfört 145 länder på basis av kvantitativa indikatorer som gäller regler för näringslivet. Sverige ligger på nionde plats när det gäller förutsättningar för att driva företag, där detta har mätts som ett genomsnitt av följande sju faktorer: start av ett företag, anställning och uppsägning av anställda, upprätthållande av respekten för kontrakt, tillgång till kredit, nedläggning av ett företag, registrering av egendom och skydd för investerare.

Det kan vidare noteras att Sverige har rankats högst av de 30 OECD-länderna i en hållbarhetsvärdering som utförts av den schweiziska banken Zürcher Kantonalbank. Hållbarhetsvärderingen är uppdelad i en miljömässig och en social värdering, med 50 indikatorer på vardera området. Sverige hamnar på första plats i den sociala värderingen och på andra plats i den

miljömässiga. Sammantaget ligger Sverige på första plats, med 9,5 av 10 möjliga poäng, följt av Danmark och Schweiz.

Avslutningsvis vill utskottet framhålla att Sverige totalt sett har ett modernt och bra företagsklimat, som dock kan bli bättre, speciellt för de små företagen. Sverige skall inte konkurrera med låga löner och okvalificerade arbeten utan med kunskande, kompetens och ett högt tekniskt innehåll i tjänste- och varuproduktionen. I den näringspolitik som krävs för framtiden ingår olika delar som berörs i vissa av de här aktuella motionerna. Ett område avser olika åtgärder för att främja förnyelse av näringslivet. Det rör sig om teknikspridning, kompetensutveckling och innovationsfrämjande åtgärder. Vidare måste lönsamheten för investeringar i företag ligga på en rimlig nivå och hinder för en tillfredsställande kapitalförsörjning till framför allt små, växande företag undanröjas. En effektiv konkurrens är också av stor betydelse, såväl för de små företagen som för konsumenterna. Frågan om regel-förenklingar för företagen kommer utskottet att behandla i ett särskilt betänkande under våren 2005 i anslutning till den aviserade tidigare nämnda skrivelsen från regeringen och en eventuell framställning till riksdagen från Rikskommittén.

Med det anförda avstyrker utskottet samtliga här aktuella motioner i berörda delar.

Innovationsfrämjande åtgärder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bemyndiga regeringen att vidta de åtgärder som behövs för bildandet av och verksamheten i ett holdingbolag för innovationsfrämjande åtgärder. Holdingbolaget skall bildas gemensamt av de sju teknikbrostiftelserna, Stiftelsen Industrifonden och staten. Riksdagen bör också ge ett bemyndigande till regeringen rörande finansiering av Almis innovationslån. Båda dessa beslut innebär att förutsättningarna avseende såddfinansieringen kommer att förbättras. Tillgången till kapital i tidiga skeden, såddkapital, är ett centralt område som har konstaterats vara en kritisk faktor för tillkomsten av nya företag med utvecklingspotential. *Jämför reservationerna 2 (m, fp, c), 3 (kd), 4 (m, fp, kd) och 5 (c).*

Propositionen

Inledning

För att möta de krav som en föränderlig värld ställer krävs ett långsiktigt tillväxtarbete med ökad samverkan mellan många aktörer, sägs det i propositionen. Riktlinjerna för detta arbete redovisades i skriften *Innovativa Sverige – en strategi för tillväxt genom förnyelse* (Ds 2004:36), som år 2004 presente-

rades av dåvarande näringsminister Leif Pagrotsky och dåvarande utbildningsminister Thomas Östros. Strategin syftar till att stärka Sveriges förmåga att skapa kunskap och omsätta den till en hållbar tillväxt och nya jobb. Strategin anger den långsiktiga inriktningen inom följande fyra områden:

- Hur Sverige skall stärka kunskapsbasen, i akademi och näringsliv, för att bl.a. utveckla svenska profilmråden.

- Hur Sverige skall stärka innovationsförmågan i näringslivet både i befintliga företag och genom att skapa goda villkor för innovation och kunskapsintensivt entreprenörskap, bl.a. genom snabbare flöden från idé till marknad.

- Hur en innovativ offentlig sektor som löser angelägna samhällsproblem samtidigt skall kunna vara drivkraft för förnyelse och hållbar tillväxt.

- Hur människors initiativkraft skall stimuleras och den befintliga kompetensen bättre tas till vara.

I budgetpropositionen redovisas under utgiftsområde 24 ett antal åtgärder inom näringspolitiken som avses att genomföras de närmaste åren och därmed bidra till att genomföra strategin.

Ökade möjligheter för nya produkter att kommersialiseras

Regeringen begär riksdagens bemyndigande att vidta de åtgärder som behövs för bildandet av och verksamheten i ett holdingbolag för innovationsfrämjande åtgärder. Holdingbolaget skall bildas gemensamt av de sju stiftelserna för samverkan universitet/högskola och näringsliv (teknikbrostiftelserna), Stiftelsen Industrifonden och staten.

Det finns en betydande potential att bilda fler nya företag baserade på forskning vid universitet och högskolor. Nya företag kan också uppstå som avknoppningar från det FoU-intensiva näringslivet. En annan viktig källa för nya produkter och företag är fristående uppfinnare. För närvarande saknas inte bara finansiering utan även en långsiktigt hållbar struktur för rådgivning och mötesplatser i tidiga skeden mellan idéskapare, entreprenörer och finansärer. Strukturerna för att ta hand om affärsidéer, avknoppningar och uppfinningar behöver utvecklas. Tillgång till kapital i tidiga skeden är en kritisk faktor för tillkomsten av nya företag med hög utvecklingspotential. Projekt i de tidigaste skedena är också de som ofta har svårast att attrahera riskvilligt kapital. För finansiering av företag i tidiga skeden finns flera statligt initierade aktörer, bl.a. Industrifonden, teknikbrostiftelserna, Almi Företagspartner AB (Almi), länsstyrelserna och de regionala samverkansorganen. Det finns behov av att skapa en tydligare struktur och ansvarsfördelning. Samtidigt understiger investeringarna för närvarande behovet, och de statliga insatserna för förkommersiell finansiering är inte långsiktigt tillfredsställande.

De sju regionala teknikbrostiftelserna tillfördes i samband med bildandet år 1994 ett kapital om 1 miljard kronor. Vid utgången av år 2007 skall stiftelserna upphöra och tillgångarna återbetalas till staten, ett förhållande som hotar att hämma den verksamhet som stiftelserna bedriver. Stiftelsen Innovationscentrum avvecklades den 1 juli 2004, och stiftelsens resurser är uttömda.

Verket för näringslivsutveckling (Nutek), som under 15 år har varit en betydande s.k. såddfinansier för teknikutvecklingsprojekt, har sedan en tid bedrivit denna verksamhet i mycket begränsad omfattning. Länsstyrelser och samverkansorgan har sedan år 1999 haft möjlighet att bevilja såddfinansiering, vilket i vissa län har kompletterat Nuteks insatser. Teknikbrostiftelserna har, vid sidan av Nutek, varit den dominerande aktören som erbjudit såddfinansiering till avknopningsprojekt inom den universitetsnära forskningen. Därutöver har Verket för innovationssystem (Vinnova) sedan år 2003 finansierat kompetenshöjning och erfarenhetsspridning genom inkubatorer, dvs. en verksamhet som arbetar med affärsidéer och företag som befinner sig i den förkommersiella fasen. Den totala statliga finansieringen av företag i tidiga skeden har dock inte bedömts vara tillräcklig.

På uppdrag av regeringen genomförde företaget Öhrlings Pricewaterhousecoopers hösten 2003 en utvärdering av teknikbrostiftelsernas verksamhet. Teknikbrostiftelsernas insatser inom kommersialisering bedömdes ha gett tydliga positiva effekter och för flera företag ha haft en avgörande betydelse. Arbetet med attitydpåverkan bedömdes ha lett till att synen på kommersialisering inom högskolan blivit mer positiv. Betydelsen av teknikbrostiftelsernas regionala förankring och kunskapen om lokala förhållanden lyftes fram i utvärderingen, liksom att den regionala nivån är betydelsefull för hur väl innovationssystemet fungerar. Samtidigt gjordes bedömningen att samverkan mellan teknikbrostiftelserna och centrala aktörer behöver utvecklas.

Näringsdepartementet tillsatte hösten 2003 en förhandlingsman, Claes de Neergaard, med uppdrag att föreslå hur staten skall kunna förbättra den förkommersiella finansieringen – såddfinansieringen – genom resursöverföring och samarbetslösningar. I rapporten Bättre finansiering för kommersialisering av innovationer (N2004/5322/NL), som avlämnades i juni 2004, konstaterades att det finns en brist på statligt kapital inom förkommersiell finansiering och en brist på ägarkapital i den tidiga startfasen. Förhandlingsmannen gjorde bedömningen att en förstärkt och mer uthållig finansiell och organisatorisk bas för regionalt innovationsstöd bör utvecklas. Rapporten innehöll bl.a. följande förslag:

- Teknikbrostiftelserna omorganiseras i regionala bolag och en koncern bildas med ansvar för finansiering av produkter i tidig utvecklingsfas med högt förädlingsvärde. Koncernen skall ha ett långsiktigt perspektiv.
- Almi skall fortsätta med sin innovationsfrämjande verksamhet avseende produkter från enskilda uppfinnare med lägre kapitalbehov.
- En ny fond för tidigt ägarkapital skall skapas.

Uppdraget har bedrivits i nära samarbete med Industrifonden, teknikbrostiftelserna, Almi, Stiftelsen innovationscentrum, Vinnova och Nutek. Vidare har holdingbolag knutna till universitet och högskola, industriella utvecklingscentrum (IUC), Connect, Wallenbergstiftelsen, andra forskningsstiftelser och Riskkapitalföreningen konsulterats. Ett stort antal andra aktörer, såsom högskolor, företag, enskilda innovatörer och entreprenörer, har också fått yttra sig.

I förhandlingarna har teknikbrostiftelserna, Industrifonden och Vinnova uttalat stöd för att genomföra förslaget om att teknikbrostiftelserna tillsammans med Industrifonden och staten skall bilda ett gemensamt holdingbolag där staten får röstmajoritet. Statens förvärv av aktier i holdingbolaget finansieras inom anslaget Näringslivsutveckling m.m. Regeringen anser, i likhet med förhandlingsmannen, att de sju teknikbrostiftelserna bör formera sig i en koncern, genom att varje stiftelse bildar regionala bolag. Efter att teknikbrostiftelserna bildat regionala bolag och överfört sin verksamhet till respektive dotterbolag, överför stiftelserna samtliga aktier och en del av kapitalet i respektive dotterbolag till holdingbolaget genom ett aktieägartillskott. Holdingbolaget tillförs dessutom ytterligare kapital, genom att Industrifonden tillskjuter minst 200 miljoner kronor under perioden 2005–2007. Vinnova skall via holdingbolaget förmedla sin inkubatorfinansiering. Återbetalningen av medlen från teknikbrostiftelserna till staten fullgörs genom att stiftelserna vid årsskiftet 2007/08 överlämnar sina aktier i holdingbolaget till staten. Staten kommer därefter att inneha huvuddelen av aktierna i koncernen och teknikbrostiftelsernas kapital bibehålls därigenom inom den nya strukturen. Det är regeringens målsättning att koncernen skall vara operativ fr.o.m. januari 2005.

Den nya koncernen beräknas med befintliga medel kunna finansiera sådd-lån m.m. med ca 1,8 miljarder kronor under en tioårsperiod. Koncernens finansiering skall syfta till att hjälpa företag att nå lönsamhet. Samtidigt kommer verksamheten att inrikta sig på projekt som befinner sig i mycket tidiga utvecklingsskedan, vilket innebär att en stor andel av engagemangen inte kommer att bli kommersiellt framgångsrika och medföra höga kreditförluster i koncernen. Det är därför angeläget att koncernen söker ta till vara möjligheter att få del av vinst eller värdestegring i de berörda bolagen i syfte att undvika en erosion av systemets finansiella uthållighet.

Den nya koncernen föreslås vara mer inriktad på innovationer som kommer från näringslivet än vad som tidigare varit fallet i liknande system. Det nya systemet skall vara öppet för alla innovationer med en viss teknikhöjd och marknadspotential, oavsett från vilken miljö de kommer, en verksamhetsinriktning som är konsistent med teknikbrostiftelsernas uppdrag. Genom bildandet av en koncern uppnås en förbättrad samordning och samverkan mellan de ingående parterna. Möjligheterna till effektivare kapitalförvaltning, kvalitetsutveckling, kontroll och effektmätning inom teknikbrosystemet ökar också. Dessutom skapar den nya organisationen, enligt regeringens bedömning, förutsättningar för ett utökat samarbete med Almi, ett samarbete som redan har inletts på flera ställen i landet. De regionala bolagen bör på affärs-mässig grund samarbeta med Almi, som genom sina 21 kontor arbetar med rådgivning och lånefinansiering av ett brett spektrum av innovationer från företag och enskilda innovatörer. Almi har, enligt förhandlingsmannen, förklarat sig villigt att i större utsträckning regionalisera sin innovationsfrämjande verksamhet med utgångspunkt i de orter där teknikbrostiftelserna finns. Vidare bör nämnas att förhandlingsmannen har föreslagit att den skattefrihet

som Industrifonden och teknikbrostiftelserna åtnjuter enligt (7 kap. 17 §) inkomstskattelagen (1999:1229) skall utökas till att omfatta även bolagen i den nya koncernen. Regeringen avser att behandla denna fråga separat i samband med att koncernen bildas.

Regeringen kommer, i samarbete med Industrifonden, att vidareutveckla förslaget om en ny fond för tidigt ägarkapital. Ambitionen är att en ny sådan fond skall bildas i januari 2005. Förslaget är emellertid beroende av andra finansieringsintressen att medverka. Fonden är tänkt att samarbeta med lokala och regionala aktörer inom området.

Vidare föreslår regeringen i budgetpropositionen att vissa anslag under utgiftsområde 19 Regional utveckling skall få användas till pilotprojekt i form av finansiering av särskilda regionala riskkapitalinsatser. Detta förslag behandlas i betänkande 2004/05:NU2.

Finansiering av Almis innovationslån

Regeringen begär riksdagens bemyndigande att disponera influtna amorteringar m.m. till följd av såddfinansiering för innovationsfrämjande åtgärder i enlighet med vad som förordas i propositionen.

Stiftelsen Innovationscentrums verksamhet har på regeringens uppdrag de senaste åren integrerats successivt i Almi, som fr.o.m. år 2004 fullt ut har tagit över rådgivning och finansiering av innovationslån. Fram till den 1 juli 2004 täcktes uppkomna kreditförluster av medel från stiftelsen. Eftersom stiftelsens medel är förbrukade är det nödvändigt att annan finansiering kommer till stånd. Regeringen anser att Almi skall fortsätta att finansiera oberoende innovatörer och nystartade innovativa företag. Mot bakgrund av de höga kreditriskerna i denna verksamhet och de restriktioner som omgärdar Almis lånefond bör ett årligt statligt tillskott göras för att möjliggöra ett verkningsfullt innovationsstöd. Det statliga tillskottet till Almi skall täcka uppkomna kreditförluster skall enligt förslaget åstadkommas på följande två sätt:

- Nuteks såddfinansiering, i enlighet med förordning (1995:1254) om statligt stöd till teknisk forskning, industriellt utvecklingsarbete och uppfinnarverksamhet, föreslås upphöra och återbetalningarna av den existerande kreditportföljen användas för innovationsfrämjande ändamål. Genom att regeringen bemyndigas att disponera influtna amorteringar på Nuteks kreditportfölj ökar incitamenten för den aktör som får tillgång till medlen att följa upp engagemangen då högre överlevnad hos företagen ger ökade möjligheter till nyutlåning. Detta är en återgång till vad som tidigare har gällt inom anslaget. Regeringens förslag innebär minskade inleveranser på inkomsttitel. För att finansiera denna minskning föreslås att anvisade anslag inom utgiftsområde 24 minskas med sammanlagt 10 miljoner kronor.

- Anslaget Näringslivsutveckling m.m. föreslås öka med 25 miljoner kronor årligen för att finansiera innovationslån. Av detta tillskott skall 10 miljoner kronor avsättas för att finansiera innovationslån i stödområde B.

Regeringen bedömer att den årliga lånevolymen till innovatörer därmed kan uppgå till en nivå som skapar möjlighet till en effektiv innovations-

finansiering. Utlåningsvolymen är beroende av den årliga förlustnivån. Almi skall fortsätta att utveckla finansieringsformen så att återbetalningsnivån ökar. Almis totala utlåning till nya och växande företag har de senaste åren uppgått till ca 900 miljoner kronor per år.

I syfte att få en bättre samordning och ökad effektivitet inom statens insatser för företagsutveckling på regional nivå tillkallade regeringen hösten 2001 en särskild utredare, f.d. landshövding Ulf Lönnqvist, som hösten 2002 avlämnade betänkandet Företagsutveckling på regional nivå (SOU 2002:101). Almi bedömdes vara en central aktör i det regionala systemet för företagsutveckling, med sin bas främst i kreditförsörjning till små och medelstora företag. Förhandlingar har under åren 2003 och 2004 förts mellan staten och de regionala delägarna i syfte att åstadkomma en tydligare inriktning av verksamheten. Dessa har lett till att nya avtal har tagits fram mellan ägarna rörande verksamheten för åren 2005 och 2006. Avtalet innehåller en tydlig inriktning av verksamheten och krav på effektivisering av organisationen.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen inom utgiftsområde 19 Regional utveckling – i syfte att reducera användningen av bidrag till företag – att regionalt utvecklingsbidrag som beslutas på den regionala nivån skall avvecklas inom stödområde B. Almi skall samtidigt, dvs. fr.o.m. juli 2005, erbjuda lån med större risktagande i stödområde B. Förslaget innebär en renodling och effektivisering av de statliga insatserna för företagsutveckling på regional nivå.

Motionerna

Här redovisas 12 motioner som på olika sätt berör frågan om innovationsfrämjande åtgärder.

I motion 2004/05:N436 (s) framförs farhågor för att såddkapitalet alltför hårt skall styras till de i propositionen angivna aktörerna teknikbrostiftelserna, Vinnova, Industrifonden, Almi och Kreditgarantiföreningen och att detta kan innebära att vissa grupper exkluderas och att innovationskraften därmed bromsas. Den nya såddfinansieringen måste därför också avse små lokala och regionala aktörer som kopplar samman näringsliv, offentlig sektor, akademi och entreprenörer på de regionala och lokala planen, anför motionärerna. De anser att en del av det statliga riskkapitalet bör tilldelas regionala inkubatorer och exemplifierar med en sådan aktör – Stiftelsen Inova i Värmland. Bakom Inova står Karlstads universitet, Länsstyrelsen i Värmland, Region Värmland och Karlstads kommun.

Regeringens förslag välkomnas i motion 2004/05:N373 (m), men motionärerna anser samtidigt dels att förslagen borde kommit tidigare, dels att de inte är tillräckliga. Regeringens förhandlingsman Claes de Neergaard gavs i motionärernas mening ett alltför snävt mandat. Riksdagen bör därför anmoda regeringen att ta initiativ till en bredare översyn över kapitaltillgången för företag i tidiga skeden, anför motionärerna.

I motion 2004/05:N247 (m) begärs ett tillkännagivande av riksdagen om innovationsbefrämjande åtgärder och föreslås olika åtgärder. De aktörer som

finns för att finansiera innovationer bör läggas under en hatt, anser motionären. Han menar att det finns geografiska begränsningar som gör att disponibla medel inte kan användas på ett optimalt sätt och att prioriteringar mellan olika teknik- och produktområden bör tas bort helt. En ansökan om forskningsbidrag bör om möjligt bedömas med avseende på kommersialiserbarhet inom överskådlig tid, anför motionären. Han föreslår att om det blir framgångsrika projekt skall respektive läroanstalt få behålla en betydande del av avkastningen för att framöver använda den för andra forskningsprojekt. Ett stort problem för en uppfinnare är risken att bli berövad sitt verk genom patentintrång, säger motionären. Han för fram olika förslag för att komma till rätta med detta problem – tillsättande av en utredning, insatser av regeringen inom EU för att ett enda patent skall bli giltigt i hela Europa, tillsättande av en ombudsman för patenträttsfrågor för att bistå uppfinnarna vid patentintrång och inrättande av en intressenämnd inom PRV med den nyssnämnda uppgiften.

Även i motion 2004/05:N408 (fp) efterlyses åtgärder för att stödja uppfinnare, patent och idéutveckling. Vidare anføres att det behövs mer statligt såddkapital. Enligt Europeiska patentkontoret är svenskarna bland de mest innovativa i Europa, räknat som antal ansökningar om nya patent i relation till befolkningen, konstaterar motionärerna. Idéer och patentansökningar leder normalt till att företag startas. I Sverige sker detta dock i mindre utsträckning än i andra länder, och svenska idéer ger ofta upphov till arbetstillfällen i andra länder i stället för i Sverige, säger motionärerna. De anser att flera åtgärder måste vidtas för att stödja uppfinnare och patent och exemplifierar med följande: avsättning av statliga medel till bidrag och villkorlån för idéutveckling i ett tidigt skede, införande av patentintrångsförsäkring som alla patentinnehavare ansluts till när patentet beviljas och stipendier till uppfinnare som vill arbeta heltid med att utveckla en uppfinning. Motionärerna menar också att det behövs mer offentligt såddkapital, med hänvisning till det s.k. marknadsmisslyckande som kan råda i tidiga skeden men att statlig medverkan inte är nödvändig i ett senare skede av utvecklingen. För att statlig såddfinansiering skall fungera bra bör det, enligt motionärerna, finnas privat medfinansiering.

Bristen på riskkapital för nyföretagande och expansion av befintliga företag är också föremål för yrkande i motion 2004/05:N254 (fp). Bankerna eller Almi är ofta inget alternativ, eftersom det först krävs ett eget kapital, anför motionärerna. De menar att regionala stödpengar och pengar ur landsbygdsutvecklingsprogrammen bör kunna användas för att ge statliga lånegarantier.

Det behövs opinionsbildning för att höja entreprenörers status och en sådan bör kontinuerligt drivas av såväl regeringen och näringsministern som näringslivet, anføres det i motion 2004/05:N392 (fp). Frånsett i vissa geografiska områden saknas en entreprenörsanda i Sverige, säger motionären. Hon bedömer att en av förklaringarna till det låga entreprenörskapet är den s.k. bruksandan, med storföretag som bas för försörjningen. En annan och större roll spelar dock sannolikt den bristande sociala acceptansen, den låga statusen

och de få förebilderna, tror hon och hänvisar till forskning som har pekat på sambandet mellan värdering av entreprenörskap och antalet entreprenörer.

I motion 2004/05:N393 (kd) föreslås att regeringen skall tillsätta en parlamentarisk utredning om riskkapitalförsörjningen. Det är viktigt att det finns riskkapital, inte minst för att finansiera produkters eller tjänsters mycket tidiga utveckling, anför motionärerna. De menar att tillgången till riskkapital måste öka för att möjliggöra ett ökat nyföretagande och en utveckling av befintliga företag, speciellt måste de onoterade, små och nya företagens finansieringsbehov säkras. Företag som inte producerar varor har ofta svårt att erhålla kapital för att finansiera sin affärsidé, vilket framför allt missgynnar kvinnliga entreprenörer då majoriteten av företagen inom servicesektorn startas av kvinnor, säger motionärerna. De anser att bristen på kapital i små företag till stor del beror på skattemässigt missgynnande jämfört med stora företag och därutöver på en dålig marknad för placeringar i små och onoterade företag och att det för privatpersoner ofta tett sig mer lönsamt och riskfritt att spara i bank eller i obligationer. Motionärerna vill därför införa ett riskkapitalavdrag. Riskkapitalfinansieringen i företags och innovationers tidiga skeden, såddfinansieringen, håller på att stanna av, påpekar motionärerna och menar att problemet är de direktiv som Industrifonden och Almi arbetar efter med avkastningskrav som företag i såddfasen inte klarar av att uppfylla. Kraven bör därför ändras för en del av Almis medel så att de kan användas till innovationer i tidigt skede och staten bör ta ansvar för det tidiga riskkapitalet, föreslår motionärerna. De konstaterar att regeringen i budgetpropositionen ökar anslagen till såddfinansiering men säger att det inte handlar om några nya medel utan endast om en omfördelning av pengar. Kristdemokraterna vill däremot öka anslaget till näringslivsutveckling med 30 miljoner kronor år 2005, varav en del av anslaget bör förmedlas direkt till de s.k. IUC-bolagen (se vidare i det följande).

Även i motion 2004/05:L251 (kd), med rubriken Förmånsrättsregler, föreslås att regeringen skall anmodas att låta utreda små och medelstora företags kapitalförsörjning och återkomma till riksdagen senast den 1 juli 2005 med förslag om hur kapitalförsörjningssituationen skall kunna stärkas. Motiveringen är likartad den i nyssnämnda motion 2004/05:N393 (kd).

De från den 1 januari 2004 ändrade förmånsrättsreglerna bildar också bakgrund till de två motionerna 2004/05:L214 (c) och 2004/05:L372 (c), i vilka begärs ett tillkännagivande om att tillgången till statligt riskkapital snarast måste öka. Motiveringarna bakom de båda motionerna är likartade. Flera studier av små företags finansiella villkor visar att finansiering via bank fortfarande är den vanligaste och viktigaste finansieringskällan för små och medelstora företag, säger motionärerna. De menar att detta indikerar att effekterna av de försämrade företagshypotekens säkerhetsvärde drabbar de små företagen i högre grad än de stora. I Finland har säkerhetsproblemen för småföretagen lösts genom att ett statligt riskkapitalbolag, Finnvera, har tillskapats, påpekar motionärerna. Det nämnda bolaget arbetar inom områden där bank-

säkerheterna inte täcker mellanskillnaden mellan 55 och 100 % av den underliggande säkerheten.

Staten bör tillse att det inrättas riskkapitalfonder för miljöinvesteringar i näringslivet, anfördes det i motion 2004/05:MJ507 (c). Generellt anser Centerpartiet att det är bättre att stimulera och uppmuntra dem som väljer ett miljövänligare alternativ än att försöka ändra människors och företags beteenden genom straff, säger motionärerna. De nämner skattelättnader som exempel på stimulans till företag som väljer att arbeta med miljö och etik. En annan åtgärd kan, enligt motionärerna, vara riskkapitalfonder för miljöinvesteringar, med hänvisning till att det inte alltid är lätt att hitta finansiering till ny, otestad teknik.

I motion 2004/05:N432 (c) föreslås att det skall inrättas en teknisk risknämnd i syfte att stärka utvecklingen av svenska uppfinningar. Sverige är dåligt på att ta till vara uppfinnarens idéer och att vidareutveckla det som kan bidra till tillväxt, säger motionären. Han menar att steget mellan riskkapitalfinansierare, inklusive Nutek och Almi, och innovatörer behöver stärkas, med hänvisning till att de nämnda aktörerna sägs endast gå in i projekt där affärsmöjligheterna fastställts och avkastningen i huvudsak säkrats. Innovatören måste garanteras att patent och idéer inte plagieras, genom att den föreslagna risknämnden skall ta till vara och förmedla kontakter för innovationer, anför motionären.

Vissa kompletterande uppgifter

I flera av de här aktuella motionerna påtalas behovet av insatser för att främja innovationskraften och entreprenörsandan. I budgetpropositionen sägs i ett särskilt avsnitt med rubriken Ökat entreprenörskap (propositionen s. 27) att små och kunskapsintensiva företag står för en stor del av innovationskraften och är viktiga för att skapa nya jobb. Nya företag bidrar även till produktivitetens utveckling genom att de ökar konkurrensen och utvecklar ny kunskap. Att främja entreprenörskap är därför viktigt. Intresset för entreprenörskap, liksom nyfikenhet och upptäckarlust, behöver väckas redan i tidig ålder. Det är av stor vikt att stödja insatser som stärker ungdomars företagsamhet och som skapar förutsättningar för ungdomar att förverkliga sina idéer som företagare och innovatörer. Entreprenörskap bör få en självklar plats i undervisningen och samspelet mellan skola och företag bör utvecklas. Gymnasieskolan skall förbereda både för anställning och för verksamhet i eget företag. Entreprenörskap i akademiska miljöer skall uppmuntras. För att bidra till detta avser regeringen att ge Nutek i uppdrag att genomföra ett nationellt entreprenörskapsprogram i huvudsak inriktat på grund- och gymnasieskola samt högskolor och universitet. Programmet bör präglas av ett jämställdhetsperspektiv. Uppdraget bör komplettera och samspela med de insatser som sker på de regionala och lokala nivåerna. För att skapa bättre förutsättningar för fler individer att bli företagare har regeringen under perioden 2002–2004 gett ett särskilt stöd till kvinnors och invandrares företagande samt till kooperativt företagande. Detta stöd förlängs från år 2005, och årligen avsätts sammanlagt

54 miljoner kronor för rådgivning och kompetensutvecklingsinsatser. Nutek har nyligen presenterat en handlingsplan för entreprenörskap. Förslaget bereds inom Näringsdepartementet, och regeringen avser att i regleringsbrevet till Nutek återkomma i frågan.

Olika frågor om patent berörs i några motioner. Dessa frågor behandlas i propositionen i ett särskilt avsnitt med rubriken Patent för tillväxt (propositionen s. 27). Där sägs att patent spelar en viktig roll när det gäller innovationer och ekonomiskt agerande. Genom patentskyddet ges förutsättningar för företagen att i högre utsträckning exploatera och kommersialisera sina innovationer både nationellt och internationellt. De senaste åren har de immateriella rättigheterna som upphovsrätt, varumärken, patent etc. fått en större betydelse för bedömning av affärsrisker och framtida värde av investeringar. Betydelsen av att säkra immateriella rättigheter för ekonomiska aktörer har därför ökat kraftigt sedan början av 1990-talet. Betydelsen av patenträtten har också ökat dramatiskt. Det är inte längre innovationen i sig utan också i ökad omfattning den överlåtbara immateriella rättigheten som skapar värde, sägs det i propositionen. Regeringen beslöt i april 2004 att tillkalla en särskild utredare, professor Ove Granstrand, med uppdrag att se över de ekonomiska aspekterna av patentering för företags tillväxt i Sverige, Norden och Europa (dir. 2004:55). Utredningen skall omfatta en analys av hur svenska företag hanterar patentering som konkurrensmedel i jämförelse med företag i andra länder i Europa och den övriga världen och hur patentering fördelar sig på företag av olika storlek. Här bör också den senaste utvecklingen inom EU vägas in. Studien skall även innefatta en nordisk jämförelse och skall identifiera problem och möjligheter på den nordiska patentmarknaden. Uppdraget skall enligt direktiven redovisas senast den 31 januari 2005, men denna tidpunkt kommer enligt uppgift från Näringsdepartementet sannolikt att senareläggas till hösten 2005, eftersom utredningens arbete inte kom gång förrän i oktober 2004. Utredningens arbete skall innefatta följande:

- leda fram till förslag som kan skapa förståelse och insikt hos främst de små kunskapsintensiva företagen om de ekonomiska vinsterna – och kostnaderna – med patentering,
- leda fram till förslag om hur kunskapsintensiva företag kan stimuleras till att i ökad utsträckning patentera sina innovationer,
- belysa sambandet mellan patentering och ekonomisk tillväxt,
- innehålla en analys av nedgången av patenteringsfrekvensen i Sverige och de viktigaste orsakerna till denna.

I ett par motioner berörs effekterna på kapitalförsörjningen för småföretag av de ändrade förmånsrättsreglerna (prop. 2002/03:49, bet. 2002/03:LU17). Riksdagen beslöt våren 2003 om bl.a. en ny lag om företagsinteckning som ersätter den tidigare lagen om företagshypotek. Den nya företagsinteckningen ger allmän förmånsrätt och gäller i 55 % av värdet av all gäldenärens egendom som återstår sedan borgenärer med bättre förmånsrätt fått betalt. Vidare innebar beslutet att förmånsrätten för skatter och avgifter avskaffades och att lönegarantin utökades. De övergripande syftena med reformen var att under-

lätta för företag att genomföra företagsrekonstruktion i stället för att gå i konkurs och att förbättra löneskyddet. Vidare syftade reformen till att bidra till att kreditgivning och kredituppföljning ytterligare inriktas på ett projekts utsikter till lönsamhet, att insolvenshanteringen sker mer skyndsamt och att oprioriterade borgenärer får bättre utdelning i konkurs. Lagutskottet ansåg det angeläget med en grundlig utvärdering av reformens olika effekter och underströk vikten av att en i propositionen aviserad utvärdering av konsekvenserna av reformen kommer till stånd omgående, varvid det ansågs särskilt angeläget att effekterna för små och medelstora företag kontinuerligt blir föremål för särskild uppmärksamhet. Utskottet uttalade vidare att effekterna i olika delar av landet, särskilt i glesbygdsområden, skall analyseras, liksom kredit-situationen för entreprenörer som är i färd med att starta, expandera eller utveckla företag. Det ansågs också viktigt att regeringen förbereder ytterligare åtgärder för att underlätta små företags kapitalförsörjning om konsekvensanalysen skulle visa att ändringen av företagshypoteket haft negativa effekter i detta avseende. Regeringen skall återkomma med en redovisning av utvärderingsarbetet senast inom ett år och med förslag till konkreta åtgärder om så är erforderligt.

Regeringen har nyligen fattat beslut om att ge ITPS i uppdrag att genomföra den nyssnämnda utvärderingen. Enligt regeringsbeslutet (Ju2004/7178/L2, Ju2004/7317/L2) skall ITPS bedöma om målen med förmånsrättsreformen har uppnåtts och utvärdera reformens effekter. Som en del av uppdraget skall institutet undersöka förutsättningarna generellt för kapitalförsörjning till företag, varvid små och medelstora företag liksom entreprenörer särskilt skall uppmärksammas. ITPS skall analysera konsekvenserna i olika delar av landet, särskilt i nationella stödområden och landsbygdsmråden utanför dessa. Även konsekvenserna för anställda skall särskilt beaktas. Institutet skall hålla kontakt med berörda myndigheter, bl.a. Glesbygdsverket och Nutek, och med berörda fackliga organisationer och näringslivsorganisationer. ITPS skall senast den 15 december 2004 redovisa en sammanställning av inhämtat material och senast den 1 juli 2005 rapportera resultatet av undersökningen dittills när det gäller kapitalförsörjningen till företag. ITPS, som skall redovisa uppdraget i dess helhet senast den 1 december 2007, skall föreslå de åtgärder som bedöms lämpliga, bl.a. för att begränsa eventuella negativa effekter utan att de positiva går förlorade. Kostnaderna för åtgärderna skall beräknas. Om ITPS uppmärksammar andra frågor än de angivna och som rör anslutande områden, skall institutet rapportera detta. I uppdraget ingår inte att bedöma reformens effekter när det gäller betalning och indrivning av skatter och avgifter.

Frågan om de ändrade förmånsrättsreglerna är för närvarande föremål för behandling i riksdagen med anledning av ett flertal motionsyrkanden (m, fp, kd, c, mp) från allmänna motionstiden. Tillsammans med ett nyligen justerat yttrande (ytr. 2004/05:LU1y) har lagutskottet överlämnat de aktuella motionsyrkandena till finansutskottet med hänvisning till att de har statsfinansiella effekter och i syfte att möjliggöra en samordning av beredningen av

motionsförslagen med beredningen av budgetpropositionen för år 2005. Finansutskottet har i sitt nyligen justerade betänkande 2004/05:FiU1 avstyrkt att omvandlingen av äldre företagshypotek skall skjutas upp till den 1 januari 2007 och att företagsinteckningens värde skall utgöra 100 % av den underliggande säkerheten. I reservationer (m; fp; c) förordades i första hand att företagsinteckningens värde skall återställas till 100 % och i andra hand bl.a. att ikraftträdandet av den andra delen av förmånsrättsreformen skall skjutas upp till den 1 januari 2007. I ytterligare en reservation (kd) förordades bl.a. också att ikraftträdandet skall skjutas upp till den 1 januari 2007. Riksdagen beslöt i går i enlighet med finansutskottets förslag.

I ett par motioner berörs frågan om införande av riskkapitalavdrag. Skatteavdrag tillhör skatteutskottets ansvarsområde. Tidigare försök med skattereaktion för investeringar i eget företag har inte fallit så väl ut, sägs det från Näringsdepartementet. I förhandlingsmannen Claes de Neergards rapport finns det dock ett förslag om uppskjuten reavinstbeskattning för onoterade aktier. Frågan kommer att beredas inom Regeringskansliet.

I en motion förordas riskkapitalfonder för miljöinvesteringar. I propositionen finns ett särskilt avsnitt om miljöteknikcentrum (propositionen s. 28). Där sägs att miljöteknikmarknaden bedöms av många vara en viktig tillväxtmarknad då kraven på miljöanpassning kommer att öka under kommande år. Särskilt gäller det i de nya EU-medlemsstaterna, som under de närmaste åren måste anpassa sin produktionsapparat till EU:s krav. Vidare utvecklas miljöinsatserna alltmer mot miljöanpassning av produktionsprocesser och produkter för att undvika miljöpåverkan under produkternas hela livscykel. Detta ställer krav på utveckling av ny teknik. Insatser görs redan för att främja introduktion av ny miljöteknik och spridning av befintlig miljöteknik. Statens insatser genomförs av ett stort antal aktörer inriktade på olika led av värdekedjan, sägs det i propositionen. Insatserna bedöms kunna ge bättre effekt om de samordnas. Regeringen gav i februari 2004 en särskild utredare, riksdagsledamoten Claes Roxbergh, i uppdrag att föreslå en lämplig organisation för ett nationellt centrum för miljödriven näringslivsutveckling och miljöteknikexport. Uppgiften för centrumet skall vara att uppnå en förbättrad samordning och kraftsamling av statens insatser på området. Utredaren avlämnade i augusti 2004 betänkandet Swentec AB – för en nationell kraftsamling på svensk miljöteknik (SOU 2004:84). Förslaget bereds nu med inriktningen att arbetet med en ny organisation skall kunna avslutas under våren 2005. Regeringen avser att om så erfordras återkomma till riksdagen med ett förslag om hur miljöteknikcentrumet skall organiseras. För att samordningsarbetet skall kunna starta så snabbt som möjligt kommer regeringen inom kort att inrätta en tillfällig projektorganisation, där berörda myndigheter och organisationer ingår. Uppgiften för projektorganisationen skall vara att inleda samordningen av de statliga främjandeinsatserna på miljöteknikområdet.

När det gäller kreditgarantiföreningar som berörs i en motion kan noteras att regeringen i budgetpropositionen under anslaget (38:2) Näringslivsutveckling m.m. har avsatt 5 miljoner kronor för att främja framväxten av kre-

ditgarantiföreningar (se vidare i det följande). Närmare anvisningar om hur dessa medel skall användas kommer att redovisas i regleringsbrevet till Nutek avseende det nämnda anslaget. Det kan vidare noteras att mikrolån, som omnämns i samma motion, infördes hos Almi år 2003.

I motion 2004/05:N436 (s) berörs en regional inkubator, Stiftelsen Inova i Värmland, och förordas att det i budgetpropositionen nu aktuella såddkapitalet inte skall styras för hårt till de aktörer som nämns i budgetpropositionen. Enligt uppgift från Näringsdepartementet finansierar dessa aktörer just lokala och regionala verksamheter, och medlen kanaliseras i de flesta fall till de lokala och regionala verksamheter som innehar kompetens och som fungerar bra. Bland annat har Teknikbrostiftelsen i Göteborg medverkat i det i motionen nämnda projektet Inova.

I motion 2004/05:N393 (kd) berörs industriella utvecklingscentrum (IUC). IUC-bolagen har via anslaget Näringslivsutveckling, som Nutek disponerar, möjlighet att få ta del av de medel som finns avsatta för att främja produktutveckling i små företag.

Frågan om generationsskiften behandlas i propositionen i ett särskilt avsnitt (propositionen s. 28). Där sägs att det är viktigt att underlätta generationsskiften för att få fler och växande företag. Ett stort antal företag står inför generationsskiften de närmaste åren. Enligt en rapport från Nutek har många företagsledare inte vidtagit några åtgärder för att förbereda ett kommande generationsskifte. Samtidigt är bristen på förberedelser ett av de viktigaste problemen vid ägarskiften i företag. Regeringen har därför givit Nutek i uppdrag att utforma ett nationellt program i syfte att genomföra åtgärder som skall underlätta ägarbyten i små företag, sägs det i propositionen. Uppdraget, som har skett i samverkan med Almi och organisationerna Företagarna, Svenskt Näringsliv och Family Business Network Sweden, har nyligen redovisats för regeringen, med förslag till program som skall genomföras fram till den 30 juni 2007.

Beträffande förslaget i budgetpropositionen om att regeringen skall be- myndigas att disponera influtna amorteringar m.m. till följd av såddfinansiering för innovationsfrämjande åtgärder kan noteras att detta inte kan anses vara helt förenligt med den s.k. budgetlagens (1996:1059) principer om bruttoredovisning.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet behandlar först frågan om innovationsfrämjande åtgärder generellt och därefter separat ett förslag i en motion om inrättande av riskkapitalfonder för miljöinvesteringar i näringslivet.

Innovationsfrämjande åtgärder

Utskottet redovisade i föregående avsnitt sin uppfattning om att en ökad ekonomisk aktivitet genom fler och växande företag är grundläggande för att

främja tillväxten – en tillväxt som skall vara ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar. Ett långsiktigt tillväxtarbete kräver insatser på olika områden, varvid *ett* viktigt område är att stärka innovationsförmågan i näringslivet, genom att det skapas goda villkor för kunskapsintensivt entreprenörskap bl.a. genom snabbare flöden från idé till marknad.

Inom regeringen har, som tidigare redovisats, bedrivits ett arbete i syfte att utveckla en strategi för att främja innovationer. Olika utrednings- och utvärderingsinsatser har genomförts. Ett centralt område som har konstaterats vara en kritisk faktor för tillkomsten av nya företag med utvecklingspotential är tillgången till kapital i tidiga skeden, s.k. såddkapital. Projekt i tidiga skeden har ofta svårt att attrahera riskvilligt kapital på den öppna riskkapitalmarknaden. På detta område är det motiverat med statliga insatser.

Regeringens förslag om bemyndigande av riksdagen – avseende bildandet av ett holdingbolag och finansiering av Almis innovationslån – innebär båda att förutsättningarna avseende såddfinansieringen kommer att förbättras. Utskottet ser det föreslagna holdingbolaget som ett instrument för att skapa en tydligare struktur och ansvarsfördelning. Ett problem med det hittillsvarande systemet har varit en otydlig struktur och ansvarsfördelning mellan de olika statligt initierade aktörer som har varit verksamma på såddfinansieringsområdet. Ett annat problem har varit att det tillgängliga såddkapitalet inte har varit tillräckligt. Regeringen beräknar att den nya koncernen skall kunna finansiera såddlån m.m. med totalt ca 1,8 miljarder kronor under en tioårsperiod.

Utskottet stöder också regeringens förslag om Almis innovationslån. Almi skall således fortsätta sin finansieringsverksamhet avseende innovatörer och nystartade innovativa företag, och medel för att täcka uppkomna kreditförluster skall bl.a. tillhandahållas genom att regeringen får disponera återbetalningar på Nuteks kreditportfölj avseende såddfinansiering. Almi har en viktig uppgift att fylla genom sin regionala förankring.

Flera av de här aktuella motionerna präglas av en positiv inställning till olika innovationsfrämjande åtgärder, en inställning som i princip överensstämmer med utskottets. Utskottet ser de nu aktuella förslagen i propositionen som syftande till att åstadkomma just en sådan ökning och effektivisering av tillgången till kapital i tidiga skeden som efterfrågas i flera motioner. I vissa motioner efterfrågas ytterligare utredningsinsatser avseende kapitalförsörjningen. Utskottet anser dock att frågan har varit föremål för ett omfattande och tillräckligt utrednings- och översynsarbete och att det nu är dags att gå från ord till handling. Det är slående att det är företrädare för partier som ofta kritiserar regeringen för brist på handling som nu förordar ytterligare utredningar.

I motion 2004/05:N436 (s) berörs – utifrån exemplet Stiftelsen Inova i Värmland, som är en regional inkubator – frågan om att den föreslagna såddfinansieringen också skall inriktas mot små regionala och lokala aktörer. Utskottet anser att det är viktigt att den nya verksamheten skall bedrivas på ett sådant sätt att regionala och lokala krafter aktiveras och blir delaktiga. Enligt

vad utskottet erfarit är detta helt förenligt med intentionerna i regeringens arbete. Något särskilt uttalande av riksdagen i frågan är därför inte erforderligt.

I några motioner tas upp olika frågor rörande patent. Utskottet vill här hänvisa till den utredning som regeringen tillsatt med uppdrag att se över de ekonomiska aspekterna av patentering för företags tillväxt i Sverige, Norden och Europa och som tidigare redogjorts för.

När det gäller effekterna på kapitalförsörjningen för småföretag av de ändrade förmånsrättsreglerna har, som tidigare redovisats, ITPS nyligen getts i uppdrag att bedöma om målen med förmånsrättsreformen har uppnåtts och att utvärdera reformens effekter. Som en del av uppdraget skall institutet undersöka förutsättningarna generellt för kapitalförsörjning till företag, varvid små och medelstora företag liksom entreprenörer särskilt skall uppmärksammas. ITPS skall analysera konsekvenserna i olika delar av landet, särskilt i nationella stödområden och landsbygdsområden utanför dessa.

I en motion berörs kreditgarantiföreningar. Regeringen har, som tidigare nämnts, i propositionen avsatt 5 miljoner kronor under anslaget Näringslivsutveckling m.m. för att främja framväxten av sådana föreningar. Utskottet behandlar detta anslag i ett senare avsnitt.

Med det anförda tillstyrker utskottet de båda här aktuella förslagen i propositionen och avstyrker samtliga motioner i berörda delar.

Risikkapitalfonder för miljöinvesteringar i näringslivet

I motion 2004/05:MJ507 (c) föreslås att risikkapitalfonder för miljöinvesteringar skall inrättas. Utskottet anser inte att det är lämpligt med denna typ av specialdestinerade insatser. Miljöinvesteringar bör inte särbehandlas utan ses som en naturlig, integrerad del av näringslivsverksamheten. Detta bör även gälla olika typer av insatser för såddfinansiering. Med detta avstyrks den nämnda motionen i berörd del.

Vissa frågor angående förvaltningen av statligt ägda bolag

Låneramar till järnvägsrelaterade bolag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör ge regeringen det begärda bemyndigandet avseende låneramar till järnvägsrelaterade bolag. Därmed kan de berörda bolagen få en grund för att ta upp lån på den öppna kreditmarknaden. *Jämför reservation 6 (m, fp, kd, c).*

Propositionen

Regeringen begär riksdagens bemyndigande att för år 2005 besluta om låneramar i Riksgäldskontoret för SJ AB, Euromaint AB, Swemaint AB, Green Cargo AB, Jernhusen AB och AB Swedcarrier på sammanlagt 5,1 miljarder kronor.

Våren 2003 bemyndigade riksdagen regeringen att ge SJ en låneram i Riksgäldskontoret om 2 miljarder kronor för perioden 2004–2007 (prop. 2002/03:86, bet. 2002/03:NU13). Hösten 2003 beslöt riksdagen om låneramar i Riksgäldskontoret för Euromaint, Green Cargo, Jernhusen och Swedcarrier om sammanlagt 6 550 miljoner kronor under år 2004 (prop. 2003/04:1, bet. 2003/04:TU1). Våren 2004 beslöt riksdagen vidare om låneramar i Riksgäldskontoret under åren 2005 och 2006 för dessa bolag om sammantaget 2,3 miljarder kronor (prop. 2003/04:100, bet. 2003/04:FiU21). Syftet var att skapa stabilitet i finansieringsförutsättningarna och därmed en rimlig förhandlingsposition vid upptagande av lån i dessa bolag på den öppna kreditmarknaden.

Beloppet om 2,3 miljarder kronor inbegrep de medelfristiga kreditbehoven fram till slutet av år 2006. För den kortfristiga finansieringen under år 2005 anser regeringen att Euromaint, Swemaint, Green Cargo, Jernhusen och Swedcarrier behöver en ytterligare kreditmöjlighet i Riksgäldskontoret om 800 miljoner kronor, dvs. en samlad låneram om 3,1 miljarder kronor. De föreslagna totala kort- och medelfristiga låneramarna år 2005 på 5,1 miljarder kronor är en reduktion med 3 450 miljoner kronor från beloppet på 8 550 miljoner kronor som gällde för år 2004. Skälet till denna minskning är att Jernhusen har flyttat över huvuddelen av sin finansiering till den öppna låne marknaden.

Motionen

Riksdagen bör avslå regeringens förslag om bemyndigande avseende låneramar till järnvägsrelaterade bolag, anför det i motion 2004/05:N373 (m). I stället bör riksdagen anmoda regeringen att utforma en långsiktigt hållbar lösning på problemen i SJ, Euromaint, Swemaint, Green Cargo, Jernhusen och Swedcarrier samt andra statligt hel- eller delägda företag inom tågsektorn. På järnvägsområdet äger staten, helt eller delvis, ett antal företag som i många fall vid bolagiseringen kraftigt underkapitaliserats, varför staten gång på gång har tvingats till brandkårsutryckningar för att lösa akuta kriser, säger motionärerna. De anser att en genomtänkt och långsiktig lösning av problemen i dessa företag måste presenteras och att regeringen skall återkomma till riksdagen med förslag till en sådan lösning, vilken bör vila på följande principer:

- ett väl fungerande, miljövänligt och konkurrenskraftigt transportsystem i hela landet,
- god konkurrens och konkurrensneutralitet mellan olika företag,

– minimering av det statliga ägandet; i den utsträckning staten skall behålla sitt ägande i något eller några företag på järnvägsområdet måste detta motiveras väl.

– god hushållning med skattemedel.

Motionärerna vill inte godkänna regeringens begäran om bemyndigande förrän den efterfrågade långsiktiga lösningen presenterats. Risken är annars stor att staten ständigt tvingas till nya kapitaltillskott till företag som inte är långsiktigt livskraftiga, anför det.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att regeringen bör ges det begärda bemyndigandet avseende låneramar till järnvägsrelaterade bolag. Därmed kan de berörda bolagen få en grund för att ta upp lån på den öppna kreditmarknaden.

Regeringens förslag tillstyrks alltså av utskottet. Samtidigt avstyrks i berörda delar motion 2004/05:N373 (m), i vilken bl.a. yrkas avslag på regeringens förslag.

Statens aktier i OMHEX AB

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör ge regeringen det begärda bemyndigandet rörande OMHEX AB. Härigenom ges staten bättre förutsättningar att som ägare agera på det sätt som är bäst ur kommersiell synpunkt och som bäst kan gagna statens intressen. *Jämför reservation 7 (m, fp, kd, c).*

Propositionen

Staten äger ca 7 % av det börsregistrerade företaget OMHEX AB, som bl.a. driver värdepappersmarknader i Stockholm, Helsingfors, Tallinn, Riga och Vilnius. Statens ägande i bolaget har sin grund i att riksdagen år 1997 bemyndigade regeringen att sälja statens andel i Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag (VPC). Regeringen bedömde därvid att utvecklingen i framtiden kunde leda till att staten, på annat sätt än genom direktägande i VPC, även fortsättningsvis bör ha ett direktägande i någon av de centrala verksamheterna inom den svenska finansiella sektorn. Regeringen bemyndigades att disponera ersättningen från en avyttring av aktierna i VPC till förvärv av aktier i eller bildande av bolag som direkt eller indirekt drev verksamhet enligt lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet eller aktiekontolagen (1989:827). Vidare anvisades 10 miljoner kronor som ramanslag för kostnader som uppkom i samband med värdering och försäljningsåtgärder vid avyttring. Ytterligare 500 miljoner kronor anvisades för att investera i företag som hade en central roll inom den svenska finansiella infrastrukturen (prop. 1996/97:150, bet. 1996/97:FiU20).

Då OM Gruppen Aktiebolag år 1998 förvärvade Stockholms Fondbörs Aktiebolag, förvärvade staten initialt aktier motsvarande 7,7 % av rösterna i OM Gruppen. År 2000 förvärvade staten ytterligare aktier i OM Gruppen med medel från försäljningen av VPC, och statens andel ökade till 9,5 %. Som en följd av OM Aktiebolags (f.d. OM Gruppen Aktiebolag) förvärv av finska HEX Integrated Markets Plc år 2003 har statens ägarandel minskat till nuvarande nivå, 6,9 %. Värdet på statens aktieinnehav uppgår till ca 650 miljoner kronor. Efter förvärvet bytte företaget firmanamn till OMHEX Aktiebolag.

Regeringen begär i budgetpropositionen riksdagens bemyndigande att vidta någon av följande åtgärder:

- att avyttra hela eller delar av aktieinnehavet i OMHEX AB eller
- att förvärva ytterligare aktier i bolaget.

Vidare begär regeringen riksdagens bemyndigande att vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att genomföra transaktioner enligt nyssnämnda punkter.

OMHEX består för närvarande av två affärsområden, OM Technology och HEX Integrated Markets. OM Technology utvecklar systemlösningar åt företag på världens finans- och energimarknader och HEX Integrated Markets äger och driver börser i Sverige, Finland, Estland, Lettland och Litauen samt tillhandahåller olika finansiella tjänster. Koncernen omsatte år 2003 2 686 miljoner kronor, varav OM Technology svarar för ca 65 % och HEX Integrated Markets för ca 35 %. Antalet anställda är ca 1 600 personer. Ytterligare uppgifter om OMHEX återfinns i regeringens skrivelse 2003/04:120 med 2004 års redogörelse för företag med statligt ägande.

Ett ägande i ett börsnoterat företag ställer höga krav på staten vad gäller flexibilitet i utövandet av ägandet, t.ex. avseende möjligheten att snabbt ta ställning till nyemissioner och förvärvserbudanden, sägs det i propositionen. Riksdagen har tidigare bemyndigat regeringen att reducera det statliga ägandet i de noterade bolagen Nordea Bank AB och Telia Sonera AB. Regeringens här aktuella förslag syftar till att åstadkomma en effektivare förvaltning genom att skapa förutsättningar som bättre överensstämmer med dem som råder i näringslivet. Genom det föreslagna bemyndigandet ges staten bättre förutsättningar att som ägare agera på det sätt som är bäst ur kommersiell synpunkt och som bäst kan gagna statens intressen. Staten får möjlighet att kunna agera med flexibilitet och ges möjlighet att skapa en bättre värdeutveckling av sitt kapital. Regeringen vill därför, som nämnts, få möjlighet att välja lämplig tidpunkt att öka, reducera eller avyttra statens aktieinnehav i OMHEX i den takt som är affärsmässigt fördelaktig. Regeringen har vidare behov av att i samband med förberedelser för att förändra ägandet i bolaget vidta nödvändiga åtgärder, såsom t.ex. värdering. I det fall det skulle bli aktuellt att öka statens andel i OMHEX avser regeringen att återkomma till riksdagen med förslag till finansiering.

Motionen

I motion 2004/05:N373 (m) yrkas avslag på regeringens förslag om bemyndigande avseende åtgärder i OMHEX. I stället föreslås att riksdagen skall bemyndiga regeringen att avyttra hela aktieinnehavet i OMHEX samt att vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att genomföra transaktioner med detta syfte.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker att regeringen skall ges det begärda bemyndigandet rörande OMHEX. Härigenom ges staten bättre förutsättningar att som ägare agera på det sätt som är bäst ur kommersiell synpunkt och som bäst kan gagna statens intressen. Motion 2004/05:N373 (m) – i vilken bl.a. yrkas avslag på regeringens förslag – avstyrks samtidigt i berörda delar.

Ändrade riktlinjer för Sveaskog AB**Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen bör godkänna en ändring av riktlinjerna för Sveaskog AB som innebär att bolaget skall kunna bedriva en utökad verksamhet inom områdena naturturism, rekreation och upplevelser. Skogen har generellt sett en stor betydelse som källa för rekreation och upplevelser och det är rimligt att Sveaskog får ett uttryckligt uppdrag av statsmakterna på detta område. Verksamheten skall bedrivas på marknadsmässiga grunder, med avkastningskrav som baseras på det sysselsatta kapitalet och på risknivån. *Jämför reservationerna 8 (m, fp) och 9 (kd, c).*

Propositionen

Regeringen begär riksdagens godkännande av att regeringen vid förvaltningen av Sveaskog AB, utöver vad som tidigare beslutats, skall följa de riktlinjer som regeringen redovisar i propositionen.

Riksdagen beslöt hösten 1998 (prop. 1998/99:1 utg.omr. 24, bet. 1998/99:NU1) att ett statligt ägt skogsbolag, Sveaskog, skulle bildas. Riksdagen behandlade därvid riktlinjerna för bolagets verksamhet. Hösten 2001 beslöt riksdagen (prop. 2001/02:39, bet. 2001/02:NU7) att staten genom Sveaskog skulle förvärva utestående aktier i Assi Domän AB, ett bolag som vid det tillfället delvis ägdes av staten. Med hänsyn till att Sveaskog nu blivit mycket större och funnit sin roll finns det skäl att i några avseenden ta upp frågan om riktlinjerna för bolagets verksamhet, säger regeringen.

Sveaskog bedriver inom sin organisation en liten verksamhet inom jakt, fiske och naturupplevelser. Statsskogsutredningen har kartlagt statens skogsinnehav i betänkandet Statlig skog och skyddad mark (SOU 2002:40). Utredningen pekar på skogens betydelse som källa för rekreation och upplevelser. När Sveaskog bildades fick bolaget inte någon särskild roll inom området

naturturism, rekreation och upplevelser. Riktlinjerna för Sveaskog bör ändras på denna punkt, anser regeringen. Utöver de riktlinjer som tidigare beslutats för bolaget bör bolaget även kunna bedriva en utökad verksamhet inom området naturturism, rekreation och upplevelser. Verksamheten skall bedrivas på marknadsmässiga grunder, varvid det skall finnas ett avkastningskrav som baseras på det kapital som sysselsätts och risknivån. I inledningsskedet bör bolagets marker i norra delen av landet prioriteras.

Det finns anledning att ta upp ytterligare en fråga som berör Sveaskog, säger regeringen vidare. I beslutet om förvärvet av utestående aktier i Assi Domän hösten 2001 sades i fråga om de industriella verksamheterna att Assi Domäns framgångsrika utplacering i nya strukturer skall fortsätta och avslutas. Staten skall inte, sades det i propositionen, vara en långsiktig ägare till industriell verksamhet på det skogliga området. Sedan förvärvet av Assi Domän har sågverken förts över till ett bolag som ägs gemensamt med andra skogsägarintressen. Pappersbruket i Frövi ägs helt av Sveaskog. Regeringen understryker att bolaget vid sitt arbete att förändra ägarstrukturerna bör, utan att ge avkall på den ursprungliga intentionen, ta till vara möjligheterna att få ut ett bra värde för tillgångarna.

Motionerna

Regeringens förslag avvisas i motion 2004/05:N373 (m). Det är förkastligt att expandera den statliga näringsverksamheten till ännu ett område, anser motionärerna. De menar att det inte är en statlig uppgift att driva företag inom turistbranschen. Tvärtom bör statens ägande i Sveaskog avvecklas, anför motionärerna.

Även i motion 2004/05:N340 (fp) avvisas förslaget om ändrade riktlinjer för Sveaskog. Folkpartiet anser att om man äger skog, måste man se till att den sköts och att människor som vill ut i den och söka efter rekreation och naturupplevelser skall få det, säger motionärerna. Men de anser samtidigt att det offentliga, i detta fall staten, inte skall äga bolag, eftersom det snedvrider konkurrensen. Folkpartiet har hela tiden motsatt sig att Sveaskog skall finnas i statlig ägo, och motionärerna erinrar om att partiet i en annan motion, om statliga bolag, har krävt att Sveaskog skall säljas. Att bolaget nu skall ge sig in på områden såsom naturturism, rekreation och upplevelser är helt förkastligt, anför motionärerna. De menar att det i stället borde vara ett gyllene tillfälle att släppa in privata aktörer för att sköta sådana områden i Sveaskogs skogsbestånd.

I motion 2004/05:MJ508 (fp) förordas också en försäljning av Sveaskog och att bolaget, fram till dess att en försäljning sker, bör ta ett större miljöansvar. Ägandet av skog är ojämnt fördelat över landet – i södra Sverige finns framför allt en stor andel privat ägd skog medan norra Sverige i huvudsak har statligt ägd skog – konstaterar motionärerna. Deras uppfattning är att staten inte skall bedriva kommersiell verksamhet, där detta kan göras av det privata näringslivet. Risken för en snedvridning av konkurrenssituationen är alltför stor, anför motionärerna. De anser att den föreslagna försäljningen skall göras

på ett sådant sätt att inte en stor privat skogsägare tillkommer utan att det är möjligt för lokala aktörer att delta, vilket kräver hänsynstagande till bl.a. marknadssituationen. Fram till dess en försäljning kan ske bör målet för Sveaskog vara att sköta statens skogar och att tillhandahålla ersättningsmark vid reservatsbildningar, säger motionärerna. De menar att Sveaskog – i takt med att den egna industrin avvecklas och rådande avtal löper ut – bör begränsa sin virkesförmedlande roll till att enbart omfatta statens skogar. Riksdagens beslut att sälja ut sågverk har ännu ej effektuerats och orsaken till detta bör redovisas, anför motionärerna avslutningsvis.

Sveaskog är ett företag som agerar utifrån marknadsmässiga krav, samtidigt som det också bedriver en verksamhet som motiveras utifrån särskilda samhällsintressen, sägs det i motion 2004/05:N256 (kd). Genom möjligheten att erbjuda bytesmark kan Sveaskog, på det allmänna uppdrag, bidra till att bevara en levande landsbygd och säkerställa den biologiska mångfalden. Men i huvudsak är Sveaskog ett kommersiellt skogsbolag med en betydande skogsindustriell verksamhet. I ett första steg bör Sveaskog sälja sin skogsindustriella verksamhet. Regeringen bör sedan se över hur mycket mark som behövs för att tillvarata de särskilda samhällsintressen som Sveaskog för närvarande värnar. Därefter bör resterande mark säljas ut till, i första hand, lokala skogsbrukare. Den del av Sveaskog som blir kvar bör omvandlas till ett sådant samhällsnyttigt företag som beskrivs i motionen. Däremot bör bolagets verksamhet inte utökas ytterligare

Sveaskog skall inom sitt skogsinnehav verka för uppfyllandet av miljömålet Levande skogar, dvs. att skogsområden med höga naturvärden skall undantas andra åtgärder än skötsel som är påkallad för att bevara och främja biotopens naturliga biologiska mångfald, anför det i motion 2004/05:N443 (v). Sveaskog har ett markinnehav som omfattar ca 18 % av Sveriges sammanlagda skogsareal, ca 4,4 miljoner hektar mark, varav ca 3,3 miljoner hektar är produktiv skogsmark, konstaterar motionärerna. Sveaskog har 1 500 anställda och äger även en industrirörelse bestående av Assi Domän Cartonboard samt är hälftenägare i Setra Group. Värdeskapandet mäts som avkastning på skogskapitalet. Bolaget har dock antagit en rad andra riktlinjer för sin verksamhet, inte minst på miljöområdet och det sociala området, påpekar motionärerna men uppger att bolaget icke desto mindre kritiserats kontinuerligt från miljövärdande håll. Inventeringar av den statliga skogen genomförda av Naturvårdsverket och länsstyrelserna visar att endast 48 % av de utpekade områdena var undantagna från skogsbruk av skogsförvaltarna själva, däribland Sveaskog, säger motionärerna. I Norrbotten har Sveaskog klassificerat 51 % av de utpekade skogarna som områden där skogsbruk kan ske. De statliga skogsägarnas klassificering inom de utvalda områdenas värdekärnor visar att man anser sig kunna bedriva skogsbruk inom 45 % av arealen, säger motionärerna vidare. De framhåller att Sveaskog, efter det att inventeringen hade publicerats i slutet av februari 2004, tydliggjorde att bolaget inte är berett att införa ett avverkningsstopp i de utpekade skogarna. Det av riksdagen antagna miljömålet Levande skogar innebär att skogens och

skogsmarkens värde för biologisk produktion skall skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden skall bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas, erinrar motionärerna om. Inriktningen är att miljö kvalitetsmålet skall nås inom en generation. Sveaskogs arbete i fråga om bevarandet av den biologiska mångfalden har brister, både vad gäller ambitionsnivån och i förmåga att föra ut målsättningarna inom organisationen, hävdar motionärerna. De föreslår att regeringen, genom ägardirektiv till Sveaskog, skall uppdraga åt bolaget att inom sitt skogsinnehav verka för uppfyllandet av miljömålet Levande skogar. Skogsområden med höga naturvärden på Sveaskogs marker skall undantas andra åtgärder än skötsel som är påkallad för att bevara och främja biotopens naturliga biologiska mångfald, och undantaget skall ske genom att marken ges ett långsiktigt och heltäckande skydd, anför motionärerna avslutningsvis.

Statens ansvar – bl.a. som ägare av Sveaskog – för att uppsatta miljömål skall uppnås berörs även i motion 2004/05: MJ439 (v). I motionen föreslås ett tillkännagivande om att regeringen, genom ägardirektiv och regleringsbrev samt i andra instruktioner till berörda statliga bolag och verk, skall klargöra hur dessa skall agera för att staten skall ta sitt ansvar för de kollektiva nyttigheterna i skogssektorn. Miljömålen som rör biologisk mångfald och klimatmålen har störst betydelse för kollektiva nyttigheter i skogssektorn, säger motionärerna. De menar dock att det finns ytterligare kollektiva nyttigheter eller samhällsintressen som staten inom skogssektorn också måste ta ett delansvar för och anger följande: skogens sociala roll för både hälsa och rekreation; skogens roll som bas för utveckling av andra näringar såsom turism och upplevelseindustri; tätortsnära skogars speciella roll – 90 % av människors vistelse i skog sker i denna typ av skogar; den svenska skogens roll i ett internationellt sammanhang.

Vissa kompletterande uppgifter

I motion 2004/05: MJ508 (fp) anföras att det finns risk för att Sveaskog medverkar till att konkurrensen snedvrids. Enligt Näringsdepartementet finns ingen sådan risk, eftersom principen är att bolaget skall ge samma avkastning som privata motsvarigheter.

I anslutning till det som sägs bl.a. i motion 2004/05: N443 (v) om Sveaskogs agerande på miljöområdet kan noteras att Sveaskogs styrelse i april 2002 antog en ny miljöpolicy för företaget, vilken redovisas på företagets hemsida. Den innebär bl.a. att minst 20 % av den produktiva skogsmarken skall användas till naturhänsyn och naturskydd. Målsättningen gäller per skogsregion eftersom naturvärdet varierar i de olika skogslandskapen. Detta kommer att ske genom att s.k. ekoparker utvecklas, via nya reservatsbildningar och genom att bolaget i all egen skog fortsatt skall följa den svenska s.k. FSC-standarden (Forest Stewardship Council). Utveckling av Sveaskogs ekoparker blir ett sätt att ta ansvar för de unika skogslandskap som finns på bolagets marker, sägs det. Ekoparkerna kommer att omfatta minst 5 % av den

produktiva skogsmarken, där särskilda natur- och kulturvärden styr omfattning och utformning av skogsbruket.

Frågan om avverkning av skyddsvärd, statligt ägd skog har nyligen varit föremål för en granskning av miljöorganisationen Greenpeace. Enligt denna granskning, som avser inlämnade avverkningsanmälningar och gäller skogar som pekats ut som skogar med höga naturvärden, vill de statliga skogsförvaltarna Fastighetsverket och Sveaskog avverka i skyddsvärda skogar i Västerbottens, Norrbottens, Örebro, Dalarnas och Jämtlands län. Greenpeaces undersökning i dessa fem län visar att totalt 33 anmälningar och ansökningar om avverkningar i skyddsvärda skogar har lämnats in till skogsvårdsstyrelserna under perioden den 24 maj 2003 till den 15 augusti 2004. Norrbottens och Västerbottens län berördes av flest anmälningar. 27 av anmälningarna gjordes under den pågående inventeringen och 6 efter, visar undersökningen. Sveaskog stod för 29 av 33 anmälningar. Greenpeace anser att de sista gammelskogarna och andra skogar med höga naturvärden är allvarligt hotade. Det enda sättet att avvärja detta hot är, enligt Greenpeace, att ge dem ett lagstadgat skydd.

Sveaskog har i ett pressmeddelande (2004-10-21) kommenterat granskningen och anfört följande. Sveaskog kommer inte att genomföra avverkningar i skogsområden som Naturvårdsverket och länsstyrelserna pekat ut i sin inventering av skyddsvärda skogar utan att först komma överens med dem. Sveaskog har ett bra samarbete med Naturvårdsverket och länsstyrelserna kring prioriteringen av vilka utpekade områden som skall skyddas genom naturreservat eller hanteras i enlighet med Sveaskogs miljöpolicy. Naturvårdsverket och länsstyrelserna har gjort en inventering av skyddsvärda skogar på statlig mark. Resultatet av inventeringen presenterades i en rapport i februari 2004. Nu pågår ett arbete med att prioritera vilka av dessa områden som skall skyddas och hur det skall ske. Under och även efter den inventering som gjordes av Naturvårdsverket och länsstyrelserna har Sveaskog lämnat in anmälningar till skogsvårdsstyrelserna om planerade avverkningar. Det beror i de flesta fall på att resultatet av deras inventering inte var känt när planeringen gjordes, och i vissa fall på att gränsdragningen mellan utpekade områden och vanlig produktionsskog är otydlig. Sveaskog kommer inte i något fall att genomföra avverkning i dessa skogar innan Naturvårdsverket och länsstyrelserna har beslutat vilka områden som skall undantas från skogsbruk genom reservatsbildning. Sveaskog uppger att bolaget har ett bra samarbete med och är helt överens med Naturvårdsverket och länsstyrelserna om det arbete som nu sker.

Beträffande önskemålen i motionerna 2004/05:N443 (v) och 2004/05: MJ439 (v) om att regeringen skall utfärda ägardirektiv till Sveaskog kan noteras att särskilda ägardirektiv inte används av Näringsdepartementet, beroende på att denna typ av direktiv anses oklar och otydlig. Särskilda direktiv kan ges till en myndighet, men styrningen av bolag skall ske genom bolagsordning, lag och avtal. Riksdagsbeslut skall återspeglas i bolagsordningen.

Företrädare för Näringsdepartementet och för Sveaskog har vid ett utskottssammanträde lämnat information om Sveaskog och det här aktuella förslaget i budgetpropositionen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet stöder regeringens förslag om att Sveaskog skall kunna bedriva en utökad verksamhet inom områdena naturturism, rekreation och upplevelser. Skogen har generellt sett en stor betydelse som källa för rekreation och upplevelser och det är rimligt att det statliga bolaget Sveaskog får ett uttryckligt uppdrag av statsmakterna på detta område. Verksamheten skall, som det sägs i propositionen, bedrivas på marknadsmässiga grunder, med avkastningskrav som baseras på det sysselsatta kapitalet och på risknivån. Det är också lämpligt att Sveaskogs marker i norra delen av Sverige prioriteras i inledningsskedet.

I några motioner framförs farhågor för att Sveaskogs verksamhet beträffande naturturism kan komma att försvåra för privata aktörers verksamhet på området. Företrädare för Näringsdepartementet och Sveaskog har dock inför utskottet framhållit att avsikten inte är att Sveaskogs verksamhet skall ske på bekostnad av privata aktörer. Snarare ses regeringens förslag som att det kan skapa möjligheter för lokala entreprenörer och därmed vara positivt ur sysselsättningssynpunkt.

I propositionen tas upp ytterligare en fråga som rör Sveaskogs skogsindustriella verksamhet. Staten skall inte vara en långsiktig ägare till industriell verksamhet på det skogliga området sades det hösten 2001 i den tidigare nämnda propositionen om förvärv av aktier i Assi Domän. Utskottet finner det rimligt att, som regeringen nu föreslår, Sveaskog vid sitt arbete med att förändra ägarstrukturen – dock utan att ge avkall på den nyssnämnda ursprungliga intentionen – tar till vara möjligheterna att få ut ett bra värde för tillgångarna. Det är viktigt att den förmögenhetsmassa som ett statligt ägt företag utgör och som ytterst tillhör svenska folket förvaltas på ett professionellt och effektivt sätt.

I ett par motioner yrkas avslag på regeringens förslag. Där pläderas i stället för att Sveaskog skall säljas. En försäljning förordas också i ytterligare två motioner, då med synpunkter på hur bolagets verksamhet skall bedrivas fram till dess att en försäljning sker. Utskottet delar inte dessa uppfattningar utan anser att staten har en viktig roll att fylla när det gäller ägandet av skog.

I motion 2004/05:N443 (v) föreslås att riksdagen skall uttala sig för att Sveaskog inom sitt skogsinnehav skall verka för att miljömålet Levande skogar uppfylls. Även i motion 2004/05: MJ439 (v) berörs statens ansvar, bl.a. som ägare av Sveaskog, för att uppsatta miljömål skall uppnås. I det föregående har det arbete som bedrivs inom Sveaskog på miljöområdet redovisats. Företrädare för Näringsdepartementet och för Sveaskog har också vid ett utskottssammanträde lämnat information om bolaget och dess arbete på miljöområdet. Sveaskog kommer inte, som tidigare nämnts, att genomföra avverkningar i skogsområden som Naturvårdsverket och länsstyrelserna pekat ut

i sin inventering av skyddsvärda skogar utan att först komma överens med dem. Det kan också noteras att bolaget nyligen beslutat att minska sina avverkningar i Norrbotten och Västerbotten med 15 %. Det motsvarar ca 400 000 kubikmeter virke per år. Sänkningen till den nya nivån kommer att ske successivt och vara fullt genomförd under år 2007.

Utskottet anser självfallet att det av statsmakterna fastlagda miljömålet Levande skogar skall vara styrande för alla kategorier av skogsägare. Målet skall uppfyllas inom ramen för all produktiv skogsmark. Om Sveaskog skulle ges den uppgiften i större utsträckning än privata skogsägare skulle det kunna ses som att de sistnämnda markägarna befrias från ansvar. Kriterium för avsättning skall givetvis vara skyddsvärdhet och inte ägarkategori. Grundläggande i miljöpolitiken på skogsområdet är att alla skogsägare skall ta sitt ansvar. Utskottet vill också påpeka att om Sveaskog skulle öka sina avsättningar, utöver det som bolaget beslutat om, skulle det negativt drabba virkesförsörjningen hos den industri som bolaget levererar till.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag och avstyrker samtliga här aktuella motioner i berörda delar.

Centrum för enklare handel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör godkänna regeringens förslag om bildande av en ideell förening för att utveckla metoder för enklare handel, där staten skall kunna vara medlem. *Jämför reservation 10 (m).*

Propositionen

Regeringen begär riksdagens godkännande av vad som föreslås i propositionen om bildande av en ideell förening för att utveckla metoder för enklare handel, där staten skall kunna vara medlem.

Målmedveten och systematisk förenkling av handelsprocedurerna sänker aktörernas kostnader, effektiviserar handeln och ökar företagets konkurrenskraft, säger regeringen. Att aktivt stödja sådan förenkling och effektivisering är ett viktigt led i handelspolitiken – både nationellt och på ett globalt plan. I detta syfte och med utgångspunkt i regeringsförklaringen hösten 2003 har företrädare för Regeringskansliet, Kommerskollegium och Tullverket, i nära samverkan med Business Region Göteborg, Svenskt Näringsliv, företag inom handel, logistik och transport och företrädare för den akademiska världen arbetat för att etablera ett centrum för att utveckla metoder för enklare handel. Försöksverksamheten, som hålls samman i en ideell förening, har fått arbetsnamnet tradEasy. Arbetet med att förenkla handelsprocedurer intensifieras därmed genom samspel mellan tre intressentsfärer – näringsliv, akademi och myndigheter.

tradEasy har sin hemvist i Göteborg, i anslutning till Business Region Göteborg. Det är en naturlig lokalisering med hänsyn till stadens position som framträdande handelsstad och att Nordens ledande hamn och många av de största speditiöns- och handelsföretagen finns där. Göteborg erbjuder därmed en kritisk massa av kompetens som kommer hela Sverige till godo. Centrumet skall i vid bemärkelse verka för effektivare handelsprocedurer till samhällelig och kommersiell nytta, som stärker näringslivets och Sveriges konkurrenskraft och som kan lämna ett bidrag till det internationella arbetet för enklare, effektivare och billigare handel.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar den bedömning som regeringen gör rörande bildande av en ideell förening för att utveckla metoder för enklare handel, där staten skall kunna vara medlem. Därmed tillstyrks regeringens förslag.

Medverkan av Konsumentombudsmannen i vissa tvister

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör besluta att den nu pågående försöksverksamheten avseende medverkan av Konsumentombudsmannen i vissa tvister skall fortsätta till utgången av år 2006.

Propositionen

Regeringen föreslår att den försöksverksamhet avseende medverkan av Konsumentombudsmannen (KO) i vissa tvister som har bedrivits skall förlängas till utgången av år 2006 (se bilaga 2).

Lagen (1997:379) om försöksverksamhet avseende medverkan av KO i vissa tvister (försökslagen) trädde i kraft den 1 december 1997 (prop. 1996/97:104, bet. 1996/97:LU21). Lagen gäller efter förlängning (prop. 2001/02:113, bet. 2001/02:LU21) till utgången av år 2004. Försökslagen tillämpas på tvister mellan konsumenter och näringsidkare och innebär att KO har möjlighet att företräda konsumenten som ombud vid allmän domstol och kronofogdemyndighet. Försöksverksamheten är begränsad till tvister som gäller finansiella tjänster.

Inom Jordbruksdepartementet har upprättats en utredningsrapport, KO:s medverkan vid vissa konsumenttvister (dnr Jo2004/680), som innehåller en utvärdering av försöksverksamheten. I rapporten föreslås bl.a. att försöksverksamheten skall förlängas och utvidgas till att omfatta även andra sakområden än finansiella tjänster. Rapporten har remissbehandlats, och flertalet remissinstanser är positiva till förslaget eller lämnar det utan erinran. Förslaget bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Med hänvisning till det pågående beredningsarbetet – bl.a. måste resursfrågan analyseras innan ett eventuellt förslag kan läggas fram – anser regeringen att det är viktigt att den nuvarande verksamheten får fortsätta under den fortsatta beredningen av frågan. Det nu aktuella lagförslaget om en förlängning av försöksverksamheten är lagtekniskt sett av enkel beskaffenhet, varför regeringen har ansett att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

Vissa kompletterande utgifter

Lagen om försöksverksamhet avseende medverkan av KO i vissa tvister tillhör lagutskottets ansvarsområde. Det nu aktuella lagförslaget avser endast en förlängning av en pågående försöksverksamhet. Därmed har det inte ansetts att det finns något behov av att näringsutskottet vare sig skulle överlämna förslaget till eller inhämta yttrande från lagutskottet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att den nu pågående försöksverksamheten avseende medverkan av KO i vissa tvister bör fortsätta till utgången av december månad år 2006 och tillstyrker därmed regeringens förslag.

Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anvisa anslag under utgiftsområde 24 Näringsliv i enlighet med vad som föreslagits i budgetpropositionen och som framgår av bilaga 3. Vidare bör riksdagen besluta enligt de förslag rörande bemyndiganden som läggs fram i propositionen under detta utgiftsområde. Riksdagen bör också avslå samtliga här aktuella motionsyrkanden.

Riksdagen bör vidare godkänna att regeringen under år 2005 skall få vidta åtgärder för en förbättrad kapitalstruktur i statligt ägda företag enligt de villkor som redovisas i propositionen. Utskottet hänvisar härvid till tidigare beslut av riksdagen i frågan. *Jämför reservation 11 (m, fp, kd, c).*

Inledning

Utskottet redogör i det följande – avseende de anslag som ingår i utgiftsområde 24 Näringsliv – för regeringens förslag och motsvarande förslag i motioner (se bilaga 3). Därefter redovisar utskottet sitt ställningstagande i ett sammanhang.

Näringspolitik

Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader (26:1)

Propositionen

Anslaget finansierar förvaltningskostnader vid Verket för innovationssystem (Vinnova) som bildades den 1 januari 2001. Myndighetens uppgift är att främja hållbar tillväxt för näringsliv, samhälle och arbetsliv genom utveckling av effektiva innovationssystem och finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling. För att finansiera kostnader för arkivering föreslås en överföring om 44 000 kr fr.o.m. år 2005 till anslaget Riksarkivet och landsarkiven under utgiftsområde 17 Kultur, medier trossamfund och fritid.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 115,9 miljoner kronor.

Motionerna

I motion 2004/05:N413 (fp) föreslås en minskning av anslaget med 6 miljoner kronor.

Även i motion 2004/05:N393 (kd) föreslås en besparing – med 5 miljoner kronor – med hänvisning till en bedömning att Vinnova kan göra administrativa effektiviseringar.

För Vinnova har motionärerna bakom motion 2004/05:N383 (c) upprättat effektiviserings- och besparingsmål om 3 miljoner kronor för år 2005.

Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling (26:2)

Propositionen

Anslaget finansierar behovsmotiverad forsknings- och utvecklingsverksamhet, utveckling av innovationssystemet och liknande. Inriktningen för de närmaste årens verksamhet har tidigare beskrivits i en proposition om forskning och förnyelse (prop. 2000/01:3) samt i en proposition om FoU och samverkan i innovationssystemet (prop. 2001/02:2). Anslaget beräknas minska med 2 miljoner kronor årligen under åren 2006 och 2007 för att bidra till finansieringen av ett förbättrat system för marknadskompletterande kapital i tidiga skeden.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 1 122,1 miljoner kronor. Regeringen begär vidare riksdagens bemyndigande att under år 2005 ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 800 miljoner kronor under år 2006 och 1 100 miljoner kronor efter år 2006.

Motionen

I motion 2004/05:N413 (fp) föreslås en besparing på anslaget med 310 miljoner kronor.

Verket för näringslivsutveckling: Förvaltningskostnader (38:1)*Propositionen*

Anslaget täcker förvaltningskostnader för Verket för näringslivsutveckling (Nutek) och används för driftsbidrag till Almi Företagspartner AB (Almi). Anslagssparandet från år 2003 på 14,2 miljoner kronor hänförs i huvudsak till finansiering av uppbyggnad av ärendesystem rörande de regionala stöden. Från och med den 1 juli 2004 lånefinansieras uppbyggnaden av detta datasystem. Av anslagssparandet har 4 miljoner kronor dragits in till statsbudgeten. Anslaget föreslås öka med 12,3 miljoner kronor till följd av justering av pris- och löneomräkningen (inklusive retroaktiv justering). Anslaget föreslås även öka med 1 miljon kronor för att finansiera verkets ansvar enligt förordningen (2002:472) om åtgärder för fredstida krishantering och höjd beredskap. Finansiering sker från anslaget Krisberedskap inom utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 218,8 miljoner kronor.

Motionerna

I motion 2004/05:N413 (fp) föreslås en minskning av anslaget med 19 miljoner kronor.

Kristdemokraterna avvisar uppbyggnad av ärendesystem rörande de regionala stöden och föreslår med hänvisning därtill en minskning av anslaget med 15 miljoner kronor, sägs det i motion 2004/05:N393 (kd).

Även i motion 2004/05:N383 (c) föreslås en minskning av anslaget – med 3 miljoner kronor – med hänvisning till upprättade effektiviserings- och besparingsmål för Nutek.

Näringslivsutveckling m.m. (38:2)*Propositionen*

Anslaget skall användas för näringslivsfrämjande åtgärder. Anslagssparandet från år 2003 är i huvudsak uppbundet i beslut, och 1,9 miljoner kronor har dragits in till statsbudgeten. I enlighet med regeringens förslag på tilläggsbudget i budgetpropositionen för år 2005 förs 15 miljoner kronor till anslaget Rymdverksamhet inom utgiftsområde 24 Näringsliv och 15 miljoner kronor till anslaget Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling inom utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet.

Det särskilda stödet om 54 miljoner kronor till kvinnors och invandrares företagande samt kooperativt företagande förlängs efter år 2004. Anslaget föreslås öka med 25 miljoner kronor årligen för att finansiera innovationslån. Av tillskottet skall 10 miljoner kronor finansiera innovationslån i stödområde B. Finansieringen av dessa lån sker från utgiftsområde 19, anslaget Allmänna regionalpolitiska åtgärder. Samtidigt föreslås anslaget minska med 4 miljoner kronor för att bidra till finansieringen av ett förbättrat system för marknadskompletterande kapital i tidiga skeden. Därutöver föreslås anslaget öka med

5 miljoner kronor årligen för stöd till kreditgarantiföreningar. Anslaget beräknas minska med 20 miljoner kronor år 2006 till följd av att den temporära satsningen på design upphör.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 275,6 miljoner kronor.

Motionerna

Anslaget bör minskas med 54 miljoner kronor, anförs det i motion 2004/05:N373 (m). Anslaget skall användas för bl.a. medel för en särskild satsning på insatser för kvinnor, invandrare och kooperativt företagande om 54 miljoner kronor, konstaterar motionärerna. De tror dock inte att denna typ av insatser främjar kvinnors eller invandrares företagande och anser inte heller att särskilda insatser bör göras för just kooperativt drivna företag. I stället bör politiken, enligt motionärerna, inriktas på att undanröja hinder för alla typer av företag och företagare, varför den nämnda insatsen avvisas.

Basfinansieringen för Institutet för kvalitetsutveckling (SIQ) bör säkerställas genom ett uttalande av riksdagen, och lämplig myndighet bör ges i uppdrag att svara för detta, anförs det i motion 2004/05:N367 (fp). Sveriges konkurrenskraft är beroende av en ständig förbättring av varor, tjänster och processer, och arbetet med ett effektivt kvalitetsarbete underlättas om det finns en medvetenhet om kvalitetsbegrepp och god kunskap om kundorienterad verksamhetsutveckling, säger motionären. Hon redovisar att man utifrån detta behov år 1986 bildade Nationalkommittén för Svensk Kvalitet. År 1990 formerades Intressentföreningen Kvalitetsutveckling, som i november samma år slöt ett avtal med regeringen om bildandet av SIQ. Institutet övertog då från Nationalkommittén uppgiften att aktivt bidra till kvalitetsutvecklingen i alla delar av det svenska samhället. SIQ:s status som nationellt centrum har inneburit att institutet kunnat bygga upp goda kontakter i Sverige och utomlands. Motionären erinrar om vad utskottet anförde hösten 2000 (bet. 2000/01:NU1) om att den typ av verksamhet som SIQ bedriver är viktig ur ett näringspolitiskt perspektiv. Likaså menade utskottet att formen för verksamheten, som karakteriseras av att företag, organisationer och förvaltningar samverkar, har en effektiv utformning. Utskottet såg det därför som angeläget att verksamheten även i fortsättningen skulle kunna erhålla statligt stöd för sin basfinansiering. Några åtgärder från statens sida för att säkerställa SIQ:s finansiering har trots detta inte vidtagits, utan det statliga bidraget har uteblivit under åren 2001 och 2002. Hon uppger att SIQ därmed har ett strukturellt underskott som allvarligt hotar verksamheten och institutets hela existens.

I motion 2004/05:N393 (kd) föreslås en ökning av anslaget med 30 miljoner kronor. Regeringens satsning med 20 miljoner kronor för att utveckla ett designprogram som skall främja näringslivsutvecklingen på området ställer sig motionärerna dock tveksamma till. De betecknar detta som ett kortsiktigt projekt och menar att långsiktiga strukturella reformer av generell karaktär är till större nytta för näringslivet. Däremot anser motionärerna att sädffinansieringen bör ökas med 50 miljoner kronor åren 2005, 2006 och

2007. Sammantaget föreslås anslaget alltså öka med 30 miljoner kronor år 2005.

En överflyttning med 100 miljoner kronor från anslaget Näringslivsutveckling till ett föreslaget nytt anslag, Regionalt och lokalt utvecklingsarbete, under utgiftsområde 19 Regional utveckling, föreslås i motion 2004/05:N383 (c). Det arbete som motionärerna föreslår skall bedrivas med medel från det föreslagna nya anslaget skall stimulera tillväxt och innebära att regioner och kommuner får mer makt över de aktuella ekonomiska medlen, vilket av motionärerna anses ge bättre beslutsunderlag och större effektivitet.

Vissa kompletterande uppgifter

Institutet för kvalitetsutveckling (SIQ), som är föremål för yrkande i motion 2004/05:N367 (fp), bildades, som tidigare redovisats, år 1990 på initiativ av regeringen och Intressentföreningen Kvalitetsutveckling. I enlighet med stadgarna skall institutet stimulera och bidra till en positiv kvalitetsutveckling i alla delar av det svenska samhället. Vid utgången av år 2001 upphörde det tidigare statliga stödet till verksamheten. SIQ har därefter vid två tillfällen, åren 2001 och 2002, hemställt hos regeringen om statligt stöd för finansiering av verksamheten.

I samband med omorganisationen av Närings- och teknikutvecklingsverket, då två nya myndigheter – Verket för näringslivsutveckling (Nutek) och Verket för innovationssystem (Vinnova) – bildades, skedde en fördelning av ansvarsuppgifter. Vinnova fick i uppgift att hantera frågor om forskningsinstituterna och finansieringen av bl.a. SIQ:s verksamhet. Vinnova finansierade SIQ:s verksamhet med 2 miljoner kronor under åren 2001 och 2002. Finansieringen var kopplad till projekt inom SIQ:s verksamhet.

Frågan om basfinansiering för SIQ behandlades, som sägs i den nyssnämnda motionen, av utskottet hösten 2000 i betänkande 2000/01:NU1. Företrädare för SIQ hade under utskottets beredningsarbete framfört sina farhågor för att den verksamhet som institutet bedriver skulle hamna i ett oklart läge i förhållande till de båda då nyinrättade myndigheterna Vinnova och Nutek. Utskottet ansåg att den typ av verksamhet som SIQ bedriver är viktig ur ett näringspolitiskt perspektiv. Likaså menade utskottet att formen för verksamheten, som karakteriseras av att företag, organisationer och förvaltningar samverkar, har en effektiv utformning. Utskottet såg det därför som angeläget att verksamheten även i fortsättningen skulle kunna erhålla statligt stöd för sin basfinansiering.

Regeringen beslöt i juni 2003 att 1 miljon kronor skulle betalas ut mot rekvisition senast den 31 oktober 2003 till SIQ. Kostnaderna belastade ett äldre anslag (från budgetåret 2000) under utgiftsområde 24 – Fortsatt program för småföretagsutveckling, förnyelse och tillväxt, anslagsposten Till regeringens disposition. I maj 2004 beslöt regeringen att bevilja SIQ 1 250 000 kr för verksamheten under år 2004 att betalas ut efter rekvisition. Kostnaderna skall belasta utgiftsområde 24, anslaget Näringslivsutveckling m.m., anslagspost 5 Till regeringens disposition med 1 miljon kronor och utgiftsområde 16 Ut-

bildning och universitetsforskning, anslaget Utveckling av skolväsende och barnomsorg, anslagspost 8 (som disponeras av Myndigheten för skolutveckling och fördelas efter beslut av regeringen), med 250 000 kr. Som villkor för att medlen från utgiftsområde 16 skall utbetalas ställs att SIQ skall bedriva verksamhet inom utbildningssektorn, bl.a. inom skolans område, samt att SIQ anordnar den årliga konferensen Kvalitet i klassrum och skola utan krav på ytterligare finansiering från regeringen.

Enligt uppgift från Näringsdepartementet är avsikten att medel till SIQ framöver skall förmedlas av Nutek via anslaget Näringslivsutveckling m.m. och att detta på något sätt skall anges i Nuteks regleringsbrev.

Institutet för tillväxtpolitiska studier: Förvaltningskostnader (38:3)

Propositionen

Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) har till uppgift att utveckla och förbättra kunskapsunderlaget för tillväxtpolitiken. Institutet utför omvärldsbevakning och utvärderingar med relevans för näringspolitiken, innovationspolitiken och den regionala utvecklingspolitiken. Omvärldsbevakningen är delvis utlandsbaserad. ITPS har även ett statistikansvar för delar av den officiella statistiken. I anslaget ingår ITPS förvaltningskostnader. Anslaget föreslås minska år 2005 med totalt 3 miljoner kronor, varav 1 miljon kronor överförs till anslaget Patentbesvärshöjningen och 2 miljoner kronor skall bidra till finansieringen av ett förbättrat system för marknadskompletterande kapital i tidiga skeden.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 72,2 miljoner kronor.

Motionerna

I motion 2004/05:N413 (fp) föreslås en minskning av anslaget med 25 miljoner kronor.

En besparing på anslaget med 5 miljoner kronor bedöms i motion 2004/05:N393 (kd) som rimlig, genom en effektivisering av verksamheten.

Även i motion 2004/05:N383 (c) föreslås en besparing – med 3 miljoner kronor – med hänvisning till i motionen upprättade effektiviserings- och besparingsmål för myndigheten.

Turistfrämjande (38:4)

Propositionen

Turistdelegationen är central förvaltningsmyndighet för turistfrågor. Verksamheten inom turistområdet bedrivs dels i Turistdelegationen, dels i det av staten och turistnäringen gemensamt ägda bolaget Sveriges Rese- och Turistråd AB (Turistrådet). Betänkandet Turistfrämjande för ökad tillväxt (SOU 2004:17), framlagt av Utredningen om översyn av turistfrämjandets funktion,

organisation och rollfördelning, har remissbehandlats, och regeringen avser att återkomma angående turistpolitiken.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 101,4 miljoner kronor.

Motionerna

I motion 2004/05:N413 (fp) föreslås en minskning av anslaget med 10 miljoner kronor.

En ökning av anslaget med 100 miljoner kronor föreslås i motion 2004/05:N393 (kd) för att finansiera ökade satsningar på marknadsföringen av Sverige som turistland. Sverige har en stor potential att utvecklas som turistland, anför motionärerna. De påpekar att turistnäringen skapar stora värden i form av arbetstillfällen och skatteintäkter. En god marknadsföring av hela Sverige är av största betydelse för att attrahera ytterligare turister, sägs det.

En besparing med 20 miljoner kronor föreslås i motion 2004/05:N383 (c), med hänvisning till att Centerpartiet i en annan motion föreslår en turismsatsning på sammanlagt 100 miljoner kronor under utgiftsområde 19 Regional utveckling.

Vissa kompletterande uppgifter

Regeringen har aviserat att en proposition om främjande för ökad tillväxt inom turistnäringen skall lämnas till riksdagen i december 2004.

Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m. (38:5)

Propositionen

Sveriges geologiska undersökning (SGU) är central förvaltningsmyndighet för frågor om landets geologiska beskaffenhet och mineralhantering. I detta ingår att vara chefsmyndighet för Bergsstaten, som utfärdar tillstånd och bedriver tillsyn enligt minerallagen (1991:45). SGU har uppdraget att förvalta och miljösäkra anläggningar som tidigare använts för statens civila beredskapslager för olja samt det statliga gruvfältet i Adak. SGU svarar också för samordning, uppföljning och rapportering i fråga om miljökvalitetsmålet Grundvatten av god kvalitet. Anslaget disponeras av SGU för myndighetsverksamhet, Bergsstaten och förvaltning av anläggningar som tidigare använts för statens civila beredskapslager för olja samt av regeringen.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 174,3 miljoner kronor.

Motionen

En minskning av anslaget med 10 miljoner kronor föreslås i motion 2004/05:N393 (kd). Antalet ansökningar om förlängning av befintlig prospektering är visserligen lika många som tidigare år, men förlängning söks endast med ett år i stället för som brukligt tre år, säger motionärerna. De förmodar att detta sannolikt beror på konjunkturbedömningar och inväntandet av den nya mine-

rallagen. Regeringen har aviserat att en proposition kommer under hösten 2004 efter en mycket lång fördröjning. Kristdemokraterna gör bedömningen att en besparing på Bergsstatens verksamhet kan ske med 10 miljoner kronor i väntan på en ny minerallag.

Vissa kompletterande uppgifter

Regeringen har nyligen avlämnat proposition 2004/05:40 om ändringar i minerallagen. Utskottet avser att behandla propositionen under våren 2005.

Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning (38:6)

Propositionen

Anslaget disponeras av SGU för att främja och stödja riktad geovetenskaplig grundforskning, tillämpad forskning och kompetensutveckling.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 5,3 miljoner kronor.

Inga motioner har väckts på detta område.

Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m. (38:7)

Propositionen

Anslaget disponeras av SGU och regeringen för att täcka kostnader för efterbehandling av tömda oljelagringsanläggningar och det statliga gruvfältet i Adak, Malå kommun. Efter olyckan vid anläggningen i Sala har miljösäkringen av den anläggningen och ett antal liknande anläggningar fått förskjutas i tiden. Arbetet har återupptagits under första delen av år 2004. Olyckan leder till ökade entreprenadkostnader och förskjutning av dessa kostnader. Anslaget kommer dock successivt att kunna minskas i takt med att miljösäkringsarbetet avslutas.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 22 miljoner kronor.

Inga motioner har väckts på detta område.

Patent- och registreringsverket

Propositionen

Patent- och registreringsverket är central förvaltningsmyndighet för ärenden om patent, varumärken, mönster, efternamn och förnamn. Verket är internationell myndighet enligt konventionen om patentsamarbete samt handlägger ärenden om registrering av kommunala vapen och om utgivning av periodisk skrift. Verksamheten finansieras genom avgifter. Verksamheten med patent, varumärken och mönster skall ge intäkter som motsvarar kostnaderna för Patentbesvärsträttens verksamhet.

Inga motioner har väckts på detta område.

Patentbesvärsrätten (38:8)*Propositionen*

Enligt lagen (1977:729) om Patentbesvärsrätten skall rätten i egenskap av förvaltningsdomstol pröva överklaganden av beslut meddelade av Patent- och registreringsverket. Anslaget används för förvaltningskostnader för Patentbesvärsrätten och motsvaras av inbetalningar från Patent- och registreringsverket till inkomsttitel på statsbudgeten. Anslaget föreslås öka med 1 miljon kronor år 2005 för att domstolen skall kunna klara sina uppgifter. Ökningen finansieras genom att förvaltningsanslaget till ITPS minskas med motsvarande belopp.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 16,5 miljoner kronor.

Inga motioner har väckts på detta område.

Bolagsverket*Propositionen*

Bolagsverket, som inrättades den 1 juli 2004 (prop. 2003/04:34, bet. 2003/04:NU7), är central förvaltningsmyndighet för registreringsärenden som gäller aktiebolag, filialer, europeiska ekonomiska intressegrupperingar och europabolag, för handels- och föreningsregisterärenden och för bank- och försäkringsregisterärenden. Bolagsverket är vidare inskrivningsmyndighet enligt 2 kap. 2 § lagen (2003:528) om företagsinteckning. Bolagsverket för också register över näringsförbud och tillfälliga näringsförbud, över fysiska personers och dödsbans konkurser och över förbud att lämna juridiskt eller ekonomiskt biträde. Bolagsverkets verksamhet finansieras genom avgifter.

Inga motioner har väckts på detta område.

Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer (38:9)*Propositionen*

Anslaget finansierar verksamhet vid Bolagsverket avseende kostnader i samband med likvidation av företag.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 8 miljoner kronor.

Inga motioner har väckts på detta område.

Upprätthållande av nationell metrologi m.m. (38:10)*Propositionen*

Anslaget används för bidrag till riksmätplatserna vid Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut AB (SP) och Statens strålskyddsinstitut (SSI). Riksmätplatsbidraget används för närvarande för drift och underhåll av riksmätplatser, upprätthållande av internationell spårbarhet för mätstorheter, investeringar i mätteknisk utrustning samt till mätteknisk FoU. Området kemisk metrologi är

under utveckling inom det europeiska samarbetet och en långsiktig gemensam satsning är nödvändig. En kemisk metrologisk infrastruktur innebär dels att SP kan upprätthålla spårbarhet för ett antal kemiska enheter, dels att SP kan fungera som knutpunkt mellan referenslaboratorer i och utanför Sverige med kunskap inom andra kemiska enheter. För att Sverige skall utveckla en metrologisk infrastruktur inom kemiområdet föreslås därför att anslaget tillförs 800 000 kr fr.o.m. år 2005. Finansiering sker genom att anslaget Bidrag till standardisering och FoU inom experimentell teknik m.m. minskas med motsvarande belopp.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 27,6 miljoner kronor.

Inga motioner har väckts på detta område.

Elsäkerhetsverket (38:11)

Propositionen

Elsäkerhetsverket är förvaltningsmyndighet för tekniska säkerhetsfrågor på elområdet. De övergripande målen för verksamheten är att förebygga av elektricitet orsakad skada på person och egendom samt störningar på radiokommunikation och näringsverksamhet inom området elektromagnetisk kompatibilitet. Elsäkerhetsverket skall därvid svara för statliga insatser för att bygga upp, upprätthålla och utveckla en god säkerhetsnivå för elektriska anläggningar och elektrisk materiel samt medverka till en tillfredsställande elektromagnetisk kompatibilitet.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 41,4 miljoner kronor.

Inga motioner har väckts på detta område.

Bidrag till standardisering och FoU inom experimentell teknik m.m. (38:12)

Propositionen

Från anslaget betalas bidrag till den svenska standardiseringsorganisationen för att verka för svensk standardisering, nationellt, europeiskt och globalt. Det övergripande målet för standardiseringen är att öppna marknader, höja produktiviteten och konkurrenskraften hos svenskt näringsliv samt bidra till att statens specifika ansvar för medborgarnas skydd för liv, hälsa, miljö och egendom tillgodoses. Från anslaget lämnas också bidrag till forskning och utveckling inom experimentell teknik. För teknisk informationsförsörjning lämnas bidrag till AB Terminologicentrum och Svensk förening för informationsspecialister. Den svenska standardiseringsorganisationen har med framgång drivit svenska intressen i det europeiska och internationella standardiseringsarbetet. Den nya organisationen har medfört en ökad effektivitet och internationell slagkraft. För att bidra till finansieringen av en ökad satsning på området kemisk metrologi föreslås, som nyss nämnts, en överföring om 800 000 kr till anslaget Upprätthållande av nationell metrologi m.m.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 71,4 miljoner kronor.
Inga motioner har väckts på detta område.

Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader (38:13)

Propositionen

Under anslaget anvisas medel till förvaltningskostnader vid Rymdstyrelsen. Rymdstyrelsen utgör en liten expertmyndighet med ansvar för svensk rymdverksamhet och rymdforskning. Verksamheten bedrivs till stor del inom ramen för det europeiska rymdsamarbetet inom det europeiska rymdorganet (European Space Agency; ESA). Rymdstyrelsen fördelar också medel till verksamhet som bedrivs nationellt eller i bilaterala samarbeten med framför allt Frankrike. Myndigheten bereder också ärenden om tillstånd att bedriva rymdverksamhet från svenskt territorium och utövar kontroll av sådan verksamhet.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 22,6 miljoner kronor.
Inga motioner har väckts på detta område.

Rymdverksamhet (38:14)

Propositionen

Under anslaget anvisas medel för industriutvecklingsprojekt, fjärranalys och forskning, som bedrivs inom ramen för deltagande i internationellt samarbete, framför allt inom det europeiska rymdsamarbetet inom ESA. Verksamheten kan också bedrivas i nationella eller bilaterala program. Vidare bekostas vissa informationsinsatser från anslaget. Huvuddelen av anslaget, drygt 70 %, utgörs av betalningar till ESA för Sveriges deltagande i långsiktiga samarbetsprojekt. Anslaget disponeras av Rymdstyrelsen. Regeringen föreslår ett bemyndigande om ekonomiska åtaganden även för år 2005. Detta möjliggör att det för delar av verksamheten kan göras ekonomiska åtaganden som exempelvis omfattar långsiktiga program under en flerårig planeringsperiod.

Rymdstyrelsen har framgångsrikt verkat för att stärka svensk forskning och industri inom framför allt det europeiska rymdsamarbetet. Rymdverksamheten bidrar till att stärka den svenska industrins konkurrenskraft. Regeringen bedömer att rymdverksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och att uppnådda resultat svarar mot de fastställda målen. Från och med år 2005 ökar anslaget med 10 miljoner kronor då en tidigare beslutad tillfällig neddragning för åren 2002 och 2003 upphör. För att säkerställa ett fortsatt svenskt deltagande i det europeiska bäraketprogrammet Ariane föreslås anslaget tillföras 235 miljoner kronor för år 2005 och 100 miljoner kronor för år 2006.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 791,9 miljoner kronor. Regeringen begär vidare, som nämnts, riksdagens bemyndigande att under år 2005 för ramanslaget Rymdverksamhet ingå ekonomiska förpliktelser som, inklu-

sive tidigare gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 607 miljoner kronor under år 2006 och 993 miljoner kronor efter år 2006.

Motionerna

I motion 2004/05:N393 (kd) föreslås en besparing med 35 miljoner kronor. Anslaget täcker bl.a. inhemsk rymdforskning men huvuddelen av anslaget avser deltagandet i det europeiska rymdsamarbetet och stora delar av anslaget hanteras via ett bemyndigande, konstaterar motionärerna. De anser att det är viktigt att Sverige fortsätter att delta i ESA:s olika program. Eftersom anslaget dock får hela 791,9 miljoner kronor i anslag, varav 70 % används till det europeiska rymdsamarbetet, gör motionärerna bedömningen att en besparing på 35 miljoner kronor är rimlig, genom en effektivisering av verksamheten.

Riksdagen bör anmoda regeringen att ge Rymdstyrelsen sådana direktiv att det är möjligt att inrikta rymdverksamheten även mot icke-europeiska länder, främst Förenta staterna, inom områden där svensk industri är internationellt konkurrenskraftig, anför det i motion 2004/05:N387 (kd). Sverige har under lång tid varit en aktiv part i ESA-samarbetet och svenska företag, främst Saab Ericsson Space AB och Volvo Aero AB, har framgångsrikt kunnat hävda sig med leveranser inom olika utvecklingsprojekt, säger motionären. Han erinrar om att den europeiska rymdverksamheten har som ett huvudmål att skapa och bibehålla en egen självständig programverksamhet oberoende av Förenta staterna. Dock gagnar det inte konkurrenskraften hos berörda industrier att begränsa möjligheten att även samarbeta med andra industrier utanför Europa, anser motionären och exemplifierar med samarbetsprojekt med industrier i Förenta staterna som skulle innebära att den svenska konkurrenskraften ökar och därmed också möjligheterna för Arianeprogrammet att utvecklas positivt.

Vissa kompletterande uppgifter

Beträffande det nyssnämnda förslaget om att Rymdstyrelsen skall ges sådana direktiv som möjliggör inriktning av rymdverksamheten även mot icke-europeiska länder, främst Förenta staterna, kan noteras att det, enligt Näringsdepartementet, inte finns något som hindrar att Rymdstyrelsen riktar verksamhet även mot icke-europeiska länder. Rymdstyrelsens instruktion specificerar inte – vad gäller internationellt samarbete – vilka länder Rymdstyrelsen skall samarbeta med. Enligt förordning (1996:80) med instruktion för Rymdstyrelsen skall Rymdstyrelsen (2 §) särskilt verka internationellt genom att a) bereda ärenden om internationellt rymd- och fjärranalyssamarbete, b) vara kontaktorgan för samarbete med internationella organisationer och utländska institutioner på rymd- och fjärranalysområdet samt c) sluta för verksamheten nödvändiga överenskommelser med motsvarande utländska organ och internationella organisationer under förutsättning att överenskommelserna inte kräver riksdagens eller Utrikesnämndens medverkan.

Det finns således ingenting som hindrar att Rymdstyrelsen deltar i bilaterala samarbeten utanför Europa och sådant samarbete förekommer, enligt Näringsdepartementet. Rymdstyrelsen beslutar om deltagande i ESA-projekt,

andra internationella projekt och nationella projekt utifrån kriterier som tillgängliga medel, projektens kvalitet, uppfyllelse av Rymdstyrelsens mål m.m. Ett exempel på samarbete som sträcker sig utanför Europa är den svenska forskningssatelliten Odin som utvecklades tillsammans med Kanada, Frankrike och Finland. Rymdstyrelsen har även samarbetsavtal eller liknande med olika rymdorganisationer i flera länder, däribland Ryssland och Förenta staterna.

Den svenska rymdverksamheten bedrivs dock huvudsakligen inom ramen för ESA, som i sin tur samarbetar med olika icke-europeiska länder i många projekt; det mest kända är den internationella rymdstationen (ISS) som är ett globalt samarbete. Förenta staterna är ett viktigt samarbetsland för ESA. Rymdforskning och jordobservation är exempel på områden inom vilka samarbeten med Förenta staterna förekommer. Inom vissa områden har Europa uttalat att det är viktigt att ha egen kapacitet, det gäller bärraketerna Ariane för satellituppsändningar och satellitnavigeringssystemet Galileo som är under utveckling. Ett annat exempel på ett globalt samarbetsinitiativ inom rymdområdet är GEO (Group on Earth Observation), som tillkommit på amerikanskt initiativ och där Sverige är fullvärdig medlem. I GEO diskuteras hur ett sammanhållet system för jordobservation kan åstadkommas för att tillgodose vetenskapliga, ekonomiska och sociala behov av data om hela jordens miljö. I GEO svarar Miljödepartementet för den svenska representationen, med bistånd från bl.a. Rymdstyrelsen.

Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien (38:15)

Propositionen

Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) är en sammanslutning av invalda ledamöter som är verksamma inom teknik, industriell produktion och ekonomi. IVA:s huvuduppgift är att följa, analysera och informera om den tekniska och industriell-ekonomiska utvecklingen samt att skapa och initiera samverkan mellan olika teknikområden. Från anslaget lämnas statens bidrag till IVA:s grundläggande verksamhet, t.ex. ledningsfunktion, utrednings-, informations- och ekonomiverksamheterna. IVA:s verksamhet inriktas på att följa, analysera och sprida information om aktuella utvecklingstendenser samt på att skapa och initiera samverkan mellan olika aktörer i samhället.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 5,4 miljoner kronor.

Inga motioner har väckts på detta område.

Konkurrensverket (38:16)

Propositionen

Konkurrensverket är central förvaltningsmyndighet för konkurrensfrågor. Under anslaget anvisas medel till förvaltningskostnader för Konkurrensverket.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 83,7 miljoner kronor.

Motionerna

I motion 2004/05:N373 (m) föreslås en ökning av anslaget med 5 miljoner kronor. För ekonomins funktionssätt är en väl fungerande och stark konkurrensövervakning viktig, säger motionärerna. De menar att Konkurrensverket bör stärkas och ges ett vidare mandat – verket bör bl.a. ge en ökad prioritet åt att belysa de konkurrenssnedvridningar som kan följa av den offentliga sektorns monopol samt kommunalt och statligt ägande av bolag som konkurrerar med privata företag.

Konkurrensverket och Konsumentverket bör slås samman till en ny myndighet med namnet Kundverket, anförs det i motion 2004/05:N202 (m). Såväl Konkurrensverket som Konsumentverket har till uppgift att tillvarata intressen hos de människor och företag som uppträder som kunder på en marknad och båda har också som huvudmål att ta till vara de möjligheter som en fri och väl fungerande marknad ger, säger motionären. Han hänvisar till att de två myndigheternas egna beskrivningar av sina verksamheter på respektive hemsidor visar hur nära dessa ligger varandra. En myndighet som ägnar sig åt att bekämpa kartellbildningar och konkurrensbegränsningar borde med fördel kunna kombineras med en som slår vakt om behovet av information till konsumenterna kring samma problemområden, menar motionären. Han hävdar att förekomsten av två myndigheter innebär ett onödigt dubbelarbete och att en samordning skulle medföra vinster.

I motion 2004/05:N413 (fp) föreslås en ökning av Konkurrensverkets anslag med 24 miljoner kronor.

Även i motion 2004/05:N393 (kd) föreslås en ökning av Konkurrensverkets anslag – med totalt 9 miljoner kronor. Motionärerna vill öka Konkurrensverkets möjligheter att driva viktiga konkurrensmål och föreslår därför ytterligare 5 miljoner kronor för detta ändamål. De föreslår vidare att Nämnden för offentlig upphandling (NOU) skall göras till en självständig del av Konkurrensverket och att 4 miljoner kronor skall föras över från utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, varifrån NOU finansieras för närvarande.

I motion 2004/05:N383 (c) föreslås en ökning av anslaget till Konkurrensverket med 7 miljoner kronor för att verket på ett bättre sätt skall kunna kartlägga konkurrenssituationen i Sverige och t.ex. kunna öka antalet gryningsräder.

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagen avsåg hösten 2002 (bet. 2002/03:NU1) ett motionsyrkande om sammanslagning av Konkurrensverket och Konsumentverket, liknande det här aktuella i motion 2004/05:N202 (m). Utskottet redovisade att frågan om en sammanslagning av de båda myndigheterna hade tagits upp i regeringsförklaringen år 2001. I budgetpropositionen för år 2003 (prop. 2002/03:1) sades dock att frågan hade analyserats inom Regeringskansliet och att slutsatsen var att synergier inte var så stora att de motiverade en sammanslagning. Däremot bör det samarbete som redan existerar mellan myndigheterna i frågor där

detta gynnar konsumentintresset förtydligas, ansåg regeringen. Utskottet delade denna ståndpunkt.

Konkurrensforskning (38:17)

Propositionen

Konkurrensverket disponerar medel under anslaget för att främja konkurrensrelaterad forskning inom i första hand disciplinerna ekonomi och juridik.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 6,6 miljoner kronor.

Motionerna

I motion 2004/05:N373 (m) föreslås en ökning av anslaget till konkurrensforskning med 1 miljon kronor. Inte minst i ett EU-perspektiv är det viktigt att Sverige ligger väl till inom konkurrensforskningens område, säger motionärerna.

Även i motion 2004/05:N413 (fp) föreslås en ökning av anslaget – med 6 miljoner kronor.

Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen (38:18)

Propositionen

Anslaget disponeras för kostnader i samband med upprustning och drift av kanalen. Riksdagen beslöt våren 1992 (prop. 1991/92:134, bet. 1991/92:NU33) bl.a. att finansieringen av kanalens upprustning skall tillförsäkras genom statsmakternas försorg. Varje budgetår sedan anslaget inrättades budgetåret 1992/93 har riksdagen anvisat 15 miljoner kronor för upprustning och drift av kanalen. De statliga insatserna har bidragit till att kanalens värde som kulturhistoriskt byggnadsverk och attraktivt turistmål ökat. Även för år 2005 bedöms 15 miljoner kronor vara tillräckligt för att klara av nödvändig upprustning och drift av kanalen. Regeringen bedömer att denna nivå även är tillräcklig för åren 2006 och 2007.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 15 miljoner kronor.

Inga motioner har väckts på detta område.

Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m. (38:19)

Propositionen

Anslaget finansierar kostnader för omstrukturering och genomlysning av företag med statligt ägande. Genom Regeringskansliet förvaltas 59 företag med statligt ägande, varav 47 är helägda av staten. Värdet av de förvaltade bolagen ligger på 360–380 miljarder kronor. Under år 2003 lämnades ca 12 miljarder kronor i utdelningar. Svenska staten är den största ägaren på

Stockholmsbörsen. Detta medför ett stort ansvar och ställer krav på att regeringens ägarförvaltning är långsiktig och professionell. Det övergripande målet är att skapa värde för ägarna, det svenska folket. I regeringens arbete med bolagsförvaltningen ingår att arbeta med olika typer av ägarfrågor. Regeringen arbetar också med att både förbereda och genomföra de beslut riksdagen fattat avseende det statliga ägandet och ett antal specifika bolag.

Regeringen lämnar varje år en skrivelse till riksdagen med en redogörelse för företag med statligt ägande. Genomlysning är ett viktigt verktyg i utvärderingen av förvaltningen av den del av statens tillgångar som finns i företag med statligt ägande. Regeringen framställer därför årligen en verksamhetsberättelse och fyra kvartalsrapporter för den statliga bolagssfären. Statens förvaltningskostnad för företag med statligt ägande uppgick under år 2003 till 38,6 miljoner kronor, varav 17,4 miljoner kronor avsåg interna kostnader, såsom löner, resor och kontorsmaterial, och ca 21,2 miljoner kronor avsåg externt köpta tjänster. Extern rådgivning är ett komplement till Regeringskansliets löpande ägarförvaltning.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 25 miljoner kronor.

Motionerna

Anslaget bör avvecklas, anføres det i motion 2004/05:N373 (m). En central ståndpunkt för Moderata samlingspartiet är att staten som huvudregel inte skall äga företag, säger motionärerna. De anser att om staten skall äga företag krävs det mycket goda skäl för detta. Det är oklart vilka försäljningar av statligt aktieinnehav regeringen planerar, varför det inte kan uteslutas att de aktuella medlen i praktiken är tänkta att användas till förvaltning av statligt ägda bolag, vilket motionärerna finner anmärkningsvärt. Bolagen skall, enligt motionärerna, själva stå för förvaltningen och de kostnader som uppstår i samband med de försäljningar som kan komma att ske i framtiden skall täckas av försäljningsintäkten.

Även i motion 2004/05:N413 (fp) föreslås att anslaget skall tas bort.

I motion 2004/05:N393 (kd) föreslås också att anslaget skall tas bort. Företag som är verksamma på en konkurrensutsatt marknad skall inte ägas av staten, anför motionärerna. De anser därför att statliga företag bör avyttras i den takt som marknaden kan absorbera dem och att försäljningen bör finansieras inom bolagen.

Slutligen föreslås också i motion 2004/05:N383 (c) att anslaget skall tas bort. Anslaget är omotiverat, då de berörda kostnaderna skall bäras av företagen själva, såsom privata företag gör, anför motionärerna.

Kapitalinsatser i statliga bolag (38:20)

Propositionen

Regeringen begär riksdagens godkännande av att under år 2005 få vidta åtgärder för en förbättrad kapitalstruktur i statligt ägda företag enligt de villkor som redovisas i propositionen.

Anslaget finansierar kapitalinsatser i statliga bolag. I Riksgäldskontoret finns ett konto dit extra utdelningar om högst 5 miljarder kronor kan föras från statliga bolag i syfte att användas för kapitalinsatser i statliga bolag. Riksdagen beslutar om kapitaltillskott i varje enskilt fall (prop. 2002/03:100, bet. 2002/03:FiU21 och prop. 2003/04:100, bet. 2003/04:FiU21). Sammanlagt har 2 355 miljoner kronor förts till och tagits i anspråk från det särskilda kontot under åren 2003 och 2004. Efter den höjning av totalramen som riksdagen beslöt om våren 2004 skulle därmed återstå ett utrymme på 2 645 miljoner kronor för ytterligare kapitaltillskott under åren 2004 och 2005 under förutsättning att extra utdelningar på motsvarande belopp tillförs kontot. Den 30 juni 2004 fanns på kontot 10 421 435 kr som utgör ränta på den behållning som under åren 2003 och 2004 funnits på kontot.

Enligt regeringens uppfattning har den ordning som under de senaste åren formats för att kapitalstrukturen i statliga bolag skall kunna förbättras förutsättningar att svara mot behoven. Regeringen anser därför att ordningen med ett konto i Riksgäldskontoret och ett anslag som får överskridas under året bör tillämpas även under år 2005. Sammanfattningsvis bör följande villkor gälla för kapitaltillskott till statliga bolag och finansiering av tillskotten. Regeringen bör även under år 2005 få föra extra utdelningar från statliga bolag till kontot i Riksgäldskontoret och efter riksdagens beslut i varje särskilt fall använda medlen för kapitaltillskott i statliga bolag. Den sammantagna ramen, dvs. inklusive de åtgärder som vidtagits under åren 2003 och 2004, bör även under år 2005 vara 5 miljarder kronor.

Motsvarande villkor för anslaget utnyttjande som riksdagen beslöt om för år 2004 bör gälla även för år 2005. Det betyder att anslaget endast skall belastas om det vid tillfället för en kapitalinsats inte finns medel på kontot i Riksgäldskontoret. Anslaget bör under loppet av år 2005 få överskridas med högst 2 miljarder kronor. Endast om överskridande av anslaget skett skall medel från kontot i Riksgäldskontoret föras till anslaget. Om anslaget belastas skall hela underskottet inklusive ränta återbetalas före utgången av år 2005 genom att medel från kontot, dvs. medel från extra utdelningar, tillförs anslaget. Anslaget skall således inte vara belastat vid utgången av år 2005. Medel som finns på kontot vid utgången av år 2004 bör få användas för avsett ändamål även under år 2005. För närvarande har regeringen ett bemyndigande att göra ägarförändringar, tillskjuta kapital eller vidta de åtgärder som i övrigt behövs för att genomföra en omstrukturering av Green Cargo AB (prop. 2003/04:127, bet. 2003/04:NU15). Dessa åtgärder kräver olika former av beslutsunderlag. Rådgivare inom ekonomi, finans och juridik kommer eventuellt att behöva anlitas. Kostnaderna för denna rådgivning bör kunna räknas in i den totala kostnaden för finansieringen av åtgärderna i Green Cargo. Därmed finns skäl att kostnader för rådgivning i detta fall skall rymmas inom ramen för de medel som kan disponeras från det särskilda kontot i Riksgäldskontoret. I förhållande till aktuella tillskott eller transaktionsbelopp är kostnaderna för rådgivning regelmässigt små. Regeringen kommer senast i samband med budgetpropositionen för år 2006 att redovisa beloppen och vad som gjorts i fråga om

rådgivning i samband med redogörelsen för hur kontot i Riksgäldskontoret utnyttjats.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 1 miljon kronor.

Motionerna

I motion 2004/05:N373 (m) avvisas regeringens begäran om godkännande av att under år 2005 få vidta åtgärder för en förbättrad kapitalstruktur i statligt ägda bolag. Regeringen begär att riksdagen i princip skall ge carte blanche för regeringen att göra kapitalinsatser i statliga bolag, anför motionärerna. De betecknar detta som ett orimligt åsidosättande av folkets valda ombud och de anser att det innebär att riksdagen inte ges möjlighet att bedöma om statliga medel satsas på ett ansvarsfullt sätt. I det fall kapitalinsatser behövs i statliga företag måste regeringen förse riksdagen med ett fullödigt beslutsunderlag och låta riksdagen ta ställning i varje enskilt fall, säger motionärerna. Med motsvarande argument som redovisades avseende det förra anslaget – Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m. – vill motionärerna avveckla det här aktuella anslaget Kapitalinsatser i statliga bolag.

Det särskilda kontot i Riksgäldskontoret för insatser i av staten hel- och delägda aktiebolag bör avskaffas, anføres det också i motion 2004/05:Fi232 (fp). Konkurrensen snedvrids på de marknader där privata företag konkurrerar med statliga, framhåller motionärerna. Dessutom har flera av de statliga företagen en monopolställning. Att använda avkastningen från sådana företag, av motionärerna betecknad som ett slags beskattning, för att ge kapitaltillskott till företag som är konkurrensutsatta, vilket regeringen gjort under senare tid när det gäller t.ex. SJ, innebär att skattemedel används för att subventionera de statliga konkurrensutsatta företagen, hävdar motionärerna. De anser att detta är förkastligt. När de finansiella problemen i SJ blev akuta år 2003 beslöt riksdagen, på regeringens förslag, att vissa andra statliga företag skulle avsätta medel på ett konto i Riksgäldskontoret, varifrån medel kunde överföras till SJ utan att passera budgeten, säger motionärerna. De påpekar att regeringen därigenom inte behövde prioritera inom utgiftstakets ram.

Även i motion 2004/05:N413 (fp) föreslås att anslaget skall avskaffas.

Motionärerna bakom motion 2004/05:N393 (kd) motsätter sig slutligen också regeringens förslag om ett anslag på 1 miljon kronor till kapitalinsatser i statliga bolag och föreslår därför en utgiftsbesparing på 1 miljon kronor.

Vissa kompletterande uppgifter

Våren 2003 godkände riksdagen regeringens förslag att, i samband med en översyn av kapitalstrukturen i statligt ägda bolag, högst 3 miljarder kronor i form av extra utdelningar från de statliga bolagen år 2003 fick överföras till ett särskilt konto i Riksgäldskontoret och användas för insatser i av staten hel- eller delägda bolag (prop. 2002/03:100, bet. 2002/03:FiU21). Finansutskottet ansåg att det fanns goda skäl att skapa en ordning som underlättar kapitalomstruktureringar i den statliga företagssfären genom att tillämpa specialdes-

tion. Staten bör kunna agera på samma sätt som ett moderbolag som ger koncernbidrag till vissa dotterbolag och finansiera detta med medel från andra dotterbolag. Finansutskottet underströk dock att förslaget bör ges en sådan form att riksdagens inflytande på ett rimligt sätt garanteras och att riksdagen ges möjlighet att på ett korrekt sätt utöva finansmakten. Av detta skäl skall riksdagen besluta om kapitaltillskott i varje enskilt fall. Vidare uttalade finansutskottet att underskott ej får uppkomma på kontot, dvs. någon kredit skall inte vara knuten till kontot. I den mån kapitaltillskott behövs och de ej kan finansieras med tillgängliga medel på kontot bör tillskottet i stället tillskjutas genom att anslag anvisas över statsbudgeten. I reservationer (m, fp, c; kd) avvisades regeringens förslag och andra förslag till lösningar framfördes.

Sammanfattningsvis innebar riksdagens beslut våren 2003 följande:

- Ett konto har inrättats i Riksgäldskontoret dit extra utdelningar i de statliga bolagen förs.

- Riksdagen beslutar för ett år i taget om hur stort belopp som skall tillföras kontot. För år 2003 fick kontot tillföras högst 3 miljarder kronor.

- Från kontot förs utgifter för kapitaltillskott eller utnyttjande av hembudsavtal i den statliga företagssfären. Riksdagen beslutar om utgifterna i varje enskilt fall.

- Lån till statliga bolag hanteras ej över kontot.

- Om behoven av kapitaltillskott överstiger tillgängliga medel på kontot får skillnaden tillskjutas genom att anslag anvisas över statsbudgeten. Underskott får ej uppkomma på kontot.

- Regeringen förutsätts göra en tydlig presentation varje år i budgetpropositionen av hur kontot skall finansieras och utnyttjas. Huvudprincipen bör vara att riksdagen i anslutning till det s.k. rambeslutet på hösten fattar beslut om ramarna för verksamheten genom att ange hur stort belopp som beräknas tillföras kontot nästa budgetår. Därefter fattar riksdagen beslut i varje enskilt fall i budgetprocessens andra steg eller senare på tilläggsbudget under det löpande budgetåret om tillskotten till de statliga bolagen.

I den ekonomiska vårpropositionen våren 2004 (prop. 2003/04:100) föreslog regeringen att behållningen på det särskilda kontot vid utgången av år 2003 får användas även under år 2004 för kapitaltillskott till SJ. Regeringen föreslog vidare att den skall få utnyttja kontot under år 2004 genom att tillföra kontot medel för insatser i av staten hel- och delägda bolag på de villkor som riksdagen tidigare fattat beslut om med två tillägg. Regeringen föreslog att kontot skall ha en kredit på högst 2 miljarder kronor under år 2004 och om krediten utnyttjas skall den ha återbetalats inklusive ränta med extra utdelningar från statligt ägda bolag före utgången av år 2004. Vidare föreslog regeringen att den sammanlagda ramen för extra utdelningar som får tillföras kontot därmed höjs till totalt 5 miljarder kronor för åren 2003 och 2004.

Riksdagens beslut, med delvis bifall till regeringens förslag, innebar sammanfattningsvis följande (bet. 2003/04:FiU21):

– Inklusiv den tidigare medgivna ramen på högst 3 miljarder kronor bör högst 5 miljarder kronor i form av extra utdelningar från de statliga bolagen få tillföras det särskilda kontot i Riksgäldskontoret under åren 2003 och 2004.

– Underskott får inte uppkomma på kontot.

– Ett nytt ramanslag, Kapitalinsatser i statliga bolag, om 1 miljon kronor anvisas på tilläggsbudget för år 2004 under utgiftsområde 24 Näringsliv. Regeringen bemyndigas att överskrida anslaget med högst 2 miljarder kronor. I den takt som medel tillförs anslaget från kontot avräknas dessa mot anslaget. Avsikten är att anslaget inte skall belastas vid årets slut.

– Behållningen på kontot vid utgången av år 2003 får användas även under år 2004 för kapitaltillskott till SJ.

Finansutskottet delade den uppfattning som konstitutionsutskottet framfört i ett yttrande om vikten av att regeringen återkommer till riksdagen med förslag till en permanent ordning för kapitalomstruktureringen i den statliga företagsfären, om regeringen menar att erfarenheterna talar för att en sådan ordning bör finnas. Riksdagsbesluten våren 2003 och våren 2004 bör därvid ligga till grund om regeringen återkommer till riksdagen med förslag till en permanent ordning. En reservation (m, fp, kd, c) avlämnades.

Näringsutskottet har nyligen i betänkande 2004/05:NU4 om statliga företag behandlat frågan om det särskilda kontot i Riksgäldskontoret, med anledning av motionsyrkanden. Utskottet hänvisade därvid till de nyss redovisade tidigare besluten av riksdagen och till att utskottet inom kort i det här föreliggande anslagsbetänkandet 2004/05:NU1 skulle behandla det nu aktuella förslaget i budgetpropositionen för år 2005. Mot bakgrund härav såg utskottet ingen anledning att i det då aktuella sammanhanget ta upp frågan till behandling. I en reservation (m, fp, kd, c) tillstyrktes motionsyrkandena. Riksdagen fattar i dagarna beslut med anledning av betänkande 2004/05:NU4.

I budgetpropositionen sägs, som redovisats, att kostnader för den rådgivning som krävs i anslutning till åtgärderna i Green Cargo bör kunna räknas in i den totala kostnaden för finansieringen av åtgärderna i Green Cargo. Regeringen anser att det därmed finns skäl att kostnader för rådgivning i detta fall skall rymmas inom ramen för de medel som kan disponeras från det särskilda kontot i Riksgäldskontoret. Om budgetlagens principer om bruttoredovisning hade tillämpats skulle dessa rådgivningskostnader ha tagits upp under föregående anslag Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m. (38:19).

Avgifter till vissa internationella organisationer (38:21)

Propositionen

Anslaget disponeras för avgifter och bidrag för Sveriges deltagande i vissa internationella näringspolitiska organ. Utgiftsstyrande faktorer är medlemsavgifternas utveckling i aktuell valuta samt fluktuationer i valutakurser. Deltagandet bedöms av regeringen som nödvändigt för att möjliggöra svensk påverkan på den internationella utvecklingen och för ett aktivt svenskt delta-

gande i internationellt samarbete samt för informationsinhämtning på för Sverige viktiga områden. Av anslagssparandet för år 2003 på 440 000 kr har 244 000 kr dragits in.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 6,5 miljoner kronor.

Inga motioner har väckts på detta område.

Revisorsnämnden

Propositionen

Revisorsnämndens verksamhet är helt avgiftsfinansierad. Intäkterna uppgick under år 2003 till ca 23,4 miljoner kronor, varav årsavgifter utgjorde ca 14 miljoner kronor. Nämndens kostnader uppgick till ca 21,5 miljoner kronor, varav personalkostnader utgjorde ca 14 miljoner kronor. Vid utgången av år 2003 hade Revisorsnämnden ett negativt myndighetskapital om 34 000 kr. Under år 2004 beräknas ett negativt resultat om ca 0,3 miljoner kronor uppstå.

Inga motioner har väckts på detta område.

Inventering av statlig mark med saneringsbehov

Motionen

I motion 2004/05:N383 (c) föreslås att det skall inrättas ett nytt anslag, på 20 miljoner kronor, till inventering och utredning av förorenade områden (riskklasserna 1 och 2) där staten har verksamhetsansvaret. SGU bör, enligt motionärerna, bli ansvarig myndighet.

Vissa kompletterande uppgifter

Utskottet behandlade hösten 2003 ett likartat förslag om införande av ett nytt anslag avseende sanering av statlig mark i betänkande 2003/04:NU1. Utskottet redovisade att det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård finns ett anslag, Sanering och återställning av förorenade områden (34:4), som bl.a. disponeras av Naturvårdsverket. För budgetåret 2005 föreslås i den nu aktuella budgetpropositionen 543,9 miljoner kronor för detta anslag. SGU och Naturvårdsverket bedriver gemensamt ett arbete på det område som berörs i motionen. Från Näringsdepartementet har följande aktuell information om detta arbete erhållits. Vid SGU finns en samlad kunskap om hur föroreningar uppträder i jord, berg och grundvatten. SGU har också, genom uppgiften att avveckla ett femtiotal oljelagringsanläggningar, byggt upp en bred kompetens och erfarenhet av att som beställare hantera såväl miljöjuridiska frågor som upphandlingar och genomförande av konsultutredningar och entreprenader. Ett kontaktnät har skapats med såväl tillsynsmyndigheter som tillståndsgivande myndigheter.

Flera års utbyte av erfarenheter mellan SGU och Naturvårdsverket har under senare år vidgats och strukturerats till ett avtalsformulerat samarbete.

Avtalet, på 0,3 miljoner kronor per år, innebär att SGU fungerar som ett allmänt stöd till Naturvårdsverket i miljömålsarbetet och bistår länsstyrelserna i hanteringen av förorenade områden, främst i form av stöd vid upphandlingar, teknisk rådgivning och utbildningsinsatser. Tilläggsavtal har också tecknats med flera länsstyrelser om mer fördjupade samarbeten. Detta finansieras med medel som länsstyrelserna får för olika saneringsobjekt. SGU arbetar också på uppdrag av Naturvårdsverket som huvudman för miljötekniska utredningar vid fyra förorenade områden där staten tidigare bedrivit verksamhet men där den statliga verksamhetsutövaren inte längre finns kvar. Dessa områden inbegriper gruvavfallsdammar i Yxsjöberg och Stollberg i Örebro respektive Dalarnas län samt lämningar från oljeskifferbrytning i Kinne-Kleva och Kvarntorp i Västra Götalands respektive Örebro län. Utredningarna skall ligga till grund för kommande efterbehandlingsinsatser och arbetet har nu kommit så långt att förstudierna i huvudsak är slutförda för Yxsjöberg och Kinne-Kleva, liksom en huvudstudie för Stollbergsområdet. För Kvarntorp håller förfrågningsunderlag på att färdigställas för planerade utredningar under år 2004. För detta har SGU och Naturvårdsverket ett s.k. objektsavtal som under år 2004 ej får överskrida 10 miljoner kronor.

Mätning av företagens administrativa börda

Motionen

I motion 2004/05:N373 (m) föreslås att det skall inrättas ett nytt anslag – Mätning av företagens administrativa börda – om 5 miljoner kronor som skall förvaltas av ITPS. Regeringens arbete med att lätta företagens administrativa börda har gått alltför långsamt och i vissa fall åt fel håll, anser motionärerna. De erinrar om att riksdagen har begärt att regeringen sätter upp kvantitativa mål för förenklingsarbetet. Som ett led i detta arbete bör det skapas ett system för att kvantitativt mäta företagens administrativa börda och för att genomföra konsekvensanalyser av ny lagstiftning, och för detta behövs ett nytt anslag.

Vissa kompletterande uppgifter

Som tidigare redovisats har regeringen aviserat att en skrivelse med handlingsprogram för minskad administrativ börda för företagen skall lämnas till riksdagen i december 2004. Vidare har Riksrevisionen nyligen presenterat en granskning av arbetet med regelförenklingar för företag (RiR 2004:23). Riksrevisionens styrelse har i dagarna fattat ett preliminärt beslut om att en framställning senare skall lämnas till riksdagen. Utskottet planerar att behandla regeringens aviserade skrivelse och den eventuella framställningen från Riksrevisionen i ett betänkande våren 2005.

Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet (39:1)

Propositionen

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) är central förvaltningsmyndighet för teknisk kontroll och nationellt ackrediteringsorgan för laboratorier och för certifierings-, provnings- och besiktningensorgan. Myndighetsverksamheten omfattar samordningsansvar för den totala marknadskontrollen i Sverige (ett tjugotal myndigheters tillsyn på marknaden av att produkter uppfyller väsentliga säkerhets-, miljö- och hälsokrav). Härutöver har SWEDAC ett sektorsansvar för legal mätteknik, dvs. att varor håller mått och vikt, och ädelmetallkontrollen. Ackrediteringsverksamheten svarar för drygt 75 % av SWEDAC:s omsättning. Som ackrediteringsorgan åligger det SWEDAC att i internt och externt arbete uppfylla högt ställda kvalitetskrav och genomgå internationella kvalitetsrevisioner.

Under år 2003 uppgick intäkterna från uppdragsverksamheten till knappt 90 miljoner kronor, vilket innebar ett bättre resultat jämfört med föregående år. Kostnaderna understeg intäkterna med 2 miljoner kronor, vilket sammantaget innebär ett betydligt bättre resultat än föregående år, då ett underskott på 2 miljoner kronor redovisades. Kvaliteten i verksamheten är fortsatt hög. Det är viktigt att SWEDAC fortsätter att utveckla svenska kontrollordningar i öppna system. Det är vidare angeläget att arbetet med att förbättra och internationalisera bedömningskriterier avseende teknisk provning och kontroll drivs vidare. SWEDAC har fortsatt en viktig roll att fylla genom att skapa goda förutsättningar för de nya medlemsländerna i EU.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 20,1 miljoner kronor.

Inga motioner har väckts på detta område.

Kommerskollegium (39:2)

Propositionen

Kommerskollegium är central förvaltningsmyndighet för utrikeshandel och handelspolitik. Det är angeläget att Kommerskollegium fortsätter att ha kontinuerlig beredskap att bistå Regeringskansliet i det löpande arbetet och förser regeringen med kvalificerat underlag inför beslut och förhandlingar. Detta gäller särskilt arbetet med att förbättra den inre marknadens funktion, arbetet inom den gemensamma handelspolitiken, pågående WTO-förhandlingar, arbetet med EU:s antidumpningsåtgärder och arbetet med regionala och bilaterala frihandelsavtal. Detsamma gäller kollegiets insatser för att öka kunskapen om handelspolitiska frågor i ett vidare perspektiv hos allmänheten. Vidare är kollegiets roller inom anmälningsprocedurerna för tekniska frågor och som samordningscentral och kontaktpunkt för aktivt arbete mot handels hinder fortsatt viktiga. Regeringen ser också positivt på kollegiets engage-

mang för inrättande av en kontaktpunkt för export från utvecklingsländer. Sverige har varit drivande för att en liknande funktion skall inrättas i EU, vilket har resulterat i en särskild webbsida med information om gällande regelverk. Kommerskollegium har vidare en viktig roll i att medverka i arbetet med att utveckla det nationella centrum för förenkling av handelsprocedurer, tradEasy, som skall verka för effektivare handelsprocedurer, med stark betoning på resultat av samhällelig och kommersiell nytta som stärker näringslivets och Sveriges konkurrenskraft. Regeringen fattade i maj 2004 beslut om hur det utgående anslagssparandet som översteg 3 % av anslaget för år 2003 skall disponeras, vilket innebar att 1,8 miljoner kronor skall föras bort som indragning.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 66,3 miljoner kronor.

Motionen

I motion 2004/05:N393 (kd) görs bedömningen att en utgiftsbesparing på 5 miljoner kronor är rimlig, genom en effektivisering av verksamheten.

Exportfrämjande verksamhet (39:3)

Propositionen

Anslaget finansierar det statliga uppdraget till Sveriges exportråd (Exportrådet), exportfrämjande insatser, särskilda handelsfrämjande och handelspolitiska insatser samt Sverigeprofilering till stöd för främjande. Exportrådets verksamhet grundar sig på ett avtal mellan staten och Sveriges Allmänna Utrikeshandelsförening. Verksamheten inriktas på tre områden, nämligen exportinformation, exportprogram och exportkonsultverksamhet. Exportinformationen finansieras i huvudsak med statliga medel. Många exportprogram är delfinansierade med statliga medel, medan konsultverksamheten bedrivs med avgifter på marknadsmässiga grunder. Regeringen finner det angeläget att långsiktiga, strategiska och offensiva satsningar görs inom exportfrämjandet i enlighet med regeringens tiopunktsprogram för tillväxt i regeringsförklaringen år 2003 och den s.k. främjandeffensiv för mandatperioden – benämnd Aktiva, attraktiva Sverige – som lanserades år 2002. Satsningarna inriktas bl.a. på exportinformation, exportutvecklingsprogram och internationell marknadsföring av särskilda branscher och svenskt spjutspetskunnande, förstärkt svensk närvaro i ekonomiskt dynamiska regioner, importfrämjande samt särskilda handelsfrämjande och handelspolitiska insatser. Anslaget ökar till följd av den nämnda satsningen Aktiva, attraktiva Sverige, som innefattar bl.a. ett aktivt samarbete mellan främjandets olika aktörer inklusive Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet.

Under anslaget har medel beräknats för särskilda främjandeinsatser för att öka svenska företags affärsmöjligheter i EU:s nya medlemsländer och grannländer. Från anslaget har 4 miljoner kronor år 2005 och 3 miljoner kronor åren 2006 och 2007 beräknats för att bidra till finansieringen av ett förbättrat system för marknadskompletterande kapital i tidiga skeden. Regeringen fat-

tade i maj 2004 beslut om att av anslagssparandet år 2003 på 9 miljoner kronor skall 2,6 miljoner kronor disponeras av Regeringskansliet och resterande medel återförs till statskassan.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 320 miljoner kronor.

Motionen

I motion 2004/05:N393 (kd) föreslås en besparing på anslaget med 50 miljoner kronor. Många indikatorer pekar på att Sverige står inför en stundande högkonjunktur, säger motionärerna. De ifrågasätter att regeringen trots detta föreslår kraftigt ökade medel om 96 miljoner kronor för utökade satsningar på exportfrämjande åtgärder. Sådana satsningar kan vara motiverade i en lågkonjunktur men med hänsyn till den starka konjunkturutvecklingen och den förväntat positiva bytesbalansen avvisar motionärerna denna ökning.

Investeringsfrämjande (39:4)

Propositionen

Anslaget finansierar verksamheten vid Myndigheten för utländska investeringar i Sverige, Invest in Sweden Agency (ISA), som är den centrala myndigheten för investeringsfrämjande åtgärder i Sverige. Verksamheten inriktas på informationsinsatser, marknadsföringsprojekt inom särskilda fokusområden samt regional samverkan och utbildningsverksamhet. Verksamheten finansieras dels med anslagsmedel, dels med bidrag från regeringen avseende bl.a. regionalpolitiska medel och från s.k. partner i projektverksamheten. Regeringen finner det angeläget att offensiva satsningar genomförs inom investeringsfrämjandet. För år 2005 föreslår regeringen medel på motsvarande nivå som för år 2004. Regeringen fattade i maj 2004 beslut om att myndigheten får disponera hela anslagssparandet för år 2003 på 4 miljoner kronor.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 68,2 miljoner kronor.

Inga motioner har väckts på detta område.

Avgifter till internationella handelsorganisationer (39:5)

Propositionen

Anslaget disponeras för avgifter och bidrag för Sveriges deltagande i vissa internationella närings- och handelspolitiska organ. Utgiftsstyrande faktorer är medlemsavgifternas utveckling i aktuell valuta och valutakursernas utveckling. Anslaget disponeras av regeringen och belastas främst för avgifter och bidrag till följande organ: Världshandelsorganisationen (WTO), Internationella rådet för samarbete på tullområdet, Internationella Tulltariffbyrån och Internationella Byrån för Utställningar i Paris. Deltagandet bedöms av regeringen som nödvändigt för att möjliggöra svensk påverkan på den internationella utvecklingen, för ett aktivt svenskt deltagande i internationellt samarbete

samt för informationshämtning på för Sverige viktiga områden. Regeringen fattade i maj 2004 beslut om att hela anslagssparandet för år 2003 på 2,6 miljoner kronor skall föras bort som indragning.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 15,5 miljoner kronor.

Inga motioner har väckts på detta område.

Exportkreditnämnden

Propositionen

Exportkreditnämndens (EKN) uppgift är att främja svensk export genom utfärdande av garantier. Garantierna skyddar mot förlustrisk i samband med export till och investeringar i utlandet. Verksamheten skall bedrivas så att den är självbärande över tiden och samtidigt ger ett stöd åt den svenska exporten som motsvarar vad konkurrerande företag i andra länder kan erhålla. Utnyttjandet av investeringsgarantier har minskat kraftigt de senaste åren, vilket till största delen beror på att det i investeringsverksamheten i högre utsträckning används externa finansärer. Den förändring i villkoren för investeringsgarantin som inom kort genomförs tar hänsyn till detta förhållande.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2005 ikläda staten betalningsansvar intill ett belopp om högst 200 miljarder kronor för exportkreditgarantier samt att under år 2005 ikläda staten betalningsansvar intill ett belopp om högst 10 miljarder kronor för investeringsgarantier. Vidare föreslår regeringen att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2005 besluta att EKN, liksom tidigare år, får obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalningar.

Inga motioner har väckts på detta område.

Konsumentpolitik

Marknadsdomstolen (40:1)

Propositionen

Anslaget finansierar Marknadsdomstolen som enligt lagen (1970:417) om marknadsdomstol m.m. handlägger mål och ärenden enligt framför allt konkurrens- och marknadsföringslagarna. Efter ett antal år med alltför omfattande mål och begränsade resurser är domstolens ekonomi i balans. På tilläggsbudget år 2004 (prop. 2003/04:100, bet. 2003/04:FiU21) har domstolen fått ett tillskott på 1 miljon kronor för att möjliggöra hantering av ett mycket omfattande mål enligt konkurrenslagen under hösten 2004, det s.k. bensinmålet.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 9,1 miljoner kronor.

Inga motioner har väckts på detta område.

Konsumentverket (40:2)

Propositionen

Konsumentverket är central förvaltningsmyndighet för konsumentfrågor. Anslaget finansierar Konsumentverkets arbete med att genomföra den fastställda konsumentpolitiken. Från och med år 2004 tillfördes anslaget ökade medel för att tills vidare ansvara för driften av den servicedatabas som regeringen uppdragit åt Konsumentverket att driva. Från och med år 2005 föreslås anslaget ökas med 1 miljon kronor från utgiftsområde 9 anslaget Folkhälsopolitiska åtgärder. I proposition 2003/04:161 om alkoholpolitiska frågor föreslås att Konsumentverket skall intensifiera tillsynen rörande marknadsföringen av alkoholhaltiga drycker.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 106,8 miljoner kronor.

Motionerna

Konsumentverket bör läggas ned och dess myndighetsutövning överförs till Konkurrensverket, anför det i motion 2004/05:L291 (m). Konsumentverkets myndighetsuppgifter bör skiljas från verkets övriga uppgifter, i syfte att effektivisera verksamheten, anser motionärerna. De menar att Konsumentverkets myndighetsfunktion bör begränsas till ren produktkontroll och tillsyn över den konsumenträttsliga lagstiftningens efterlevnad, en myndighetsfunktion som med fördel kan utföras av Konkurrensverket. Konsumentverkets förlagsverksamhet med utgivning av böcker och tidskriften Råd & Rön samt provtagningsverksamhet bör avyttras, förordar motionärerna. De påpekar att konsumenterna kan ställa krav på producenter, handlare och andra aktörer, inklusive den offentliga sektorns serviceorgan, genom att agera gemensamt, vilket förutsätter att samverkan i organisationer byggs upp nedifrån. För att konsumentersammanslutningar av olika slag skall kunna bildas, växa och ta på sig större uppgifter måste den offentliga insatsen gradvis tonas ned, anför motionärerna.

Kristdemokraterna har, som tidigare redovisats, föreslagit en ökning av anslaget till Konkurrensverket för att verket skall kunna driva konkurrensfrågor effektivare. Med hänvisning härtill föreslås i motion 2004/05:N393 (kd) en besparing med 5 miljoner kronor på anslaget till Konsumentverket.

Även i motion 2004/05:N383 (c) föreslås en besparing på anslaget till Konsumentverket – med 3 miljoner kronor – med hänvisning till i motionen angivna effektiviserings- och besparingsmål.

Vissa kompletterande uppgifter

Frågan om överföring av uppgifter från Konsumentverket till Konkurrensverket som föreslås i motion 2004/05:L291 (m) har nära beröringspunkter med förslaget i en tidigare nämnd motion, 2004/05:N202 (m), om en sammanslagning av Konkurrensverket och Konsumentverket. Den sistnämnda motionen togs upp i det föregående under avsnittet om Konkurrensverket. Utskottet

hänvisar nu till vad som där redovisades under rubriken Vissa kompletterande uppgifter.

Allmänna reklamationsnämnden (40:3)

Propositionen

Allmänna reklamationsnämnden har till uppgift att pröva tvister mellan konsumenter och näringsidkare rörande varor, tjänster och andra nyttigheter som tillhandahållits huvudsakligen för enskilt bruk, s.k. konsumenttvister, samt ge rekommendationer om hur tvister bör lösas. För att nämnden skulle kunna återuppta tidigare exkluderade ärendekategorier tillfördes anslaget 1,1 miljoner kronor på tilläggsbudget år 2004 (prop. 2003/04:100, bet. 2003/04:FiU21).

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 23,8 miljoner kronor.

Inga motioner har väckts på detta område.

Fastighetsmäklarnämnden (40:4)

Propositionen

Fastighetsmäklarnämnden ansvarar för registrering av och tillsyn över fastighetsmäklare enligt fastighetsmäklarlagen (1995:400) och fastighetsmäklarförordningen (1995:1028), dvs. prövning av att den som registreras som fastighetsmäklare har relevant utbildning, är lämplig och uppfyller uppställda formella krav samt även i övrigt iakttar god fastighetsmäklarsed. Nämnden skall även föra talan i domstol samt sprida information om god fastighetsmäklarsed. Fastighetsmäklarnämnden tillfördes engångsvis 400 000 kr på tilläggsbudget i 2003 års ekonomiska vårproposition för sitt nya ansvar för hyresförmedlare i enlighet med lagen (2003:456) om ändring i fastighetsmäklarlagen (1995:400). Mot bakgrund av att den nya lagen började gälla den 1 oktober 2003 och att arbetet med registrering av och tillsyn över hyresförmedlarna kommit i gång med full kraft först år 2004 har nämnden ett stort anslagssparande år 2003 på 1,6 miljoner kronor. Från den 1 januari 2005 omfattas fastighetsmäklarna av den nya penningtvättslagen (prop. 2003/04:156). Det kommer att innebära utökade arbetsuppgifter för Fastighetsmäklarnämnden. Sedan år 2002 har antalet ansökningar om registrering ökat. Mot bakgrund av att högskoleutbildningen för fastighetsmäklare är attraktiv förväntas antalet ansökningar öka även i framtiden.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 9,5 miljoner kronor.

Inga motioner har väckts på detta område.

Åtgärder på konsumentområdet (40:5)

Propositionen

Anslaget avser fasta bidrag och projektstöd till lokala och nationella projekt som på olika sätt främjar en god konsumentpolitik. Statsbidrag utgår bl.a. till de svenska konsumentorganisationerna Sveriges Konsumentråd, Sveriges Konsumenter i Samverkan, Nationella centrumet för konsumentvetenskap och fr.o.m. år 2004 även organisationen Rättvisemärkt.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 17,6 miljoner kronor.

Motionerna

I motion 2004/05:N373 (m) föreslås en minskning av anslaget med 8,8 miljoner kronor. Anslaget bör fasas ut – det finns inget skäl att staten ger speciella bidrag till enskilda föreningar, anför motionärerna. De avvisar därför också utökningen av anslaget för stöd till organisationen Rättvisemärkt.

En höjning av anslaget med 10 miljoner kronor föreslås i motion 2004/05:N413 (fp). Det höjda anslaget skall dock fasas över till de olika organisationerna på konsumentområdet, säger motionärerna och hänvisar till vad som anförs i Folkpartiets konsumentmotion.

Bidrag till miljömärkning av produkter (40:6)

Propositionen

Anslaget avser bidrag för att utveckla, informera om och marknadsföra miljömärkningskriterier för konsumentvaror. Bidraget är ställt till SIS Miljömärkning AB, och medlen utbetalas via Kammarkollegiet.

Regeringen beräknar anslaget för år 2005 till 4,4 miljoner kronor.

Motionerna

I motion 2004/05:N373 (m) föreslås en minskning av anslaget med 2,2 miljoner kronor. Anslaget bör fasas ut, anser motionärerna. De menar att miljömärkning är ett led i företagets marknadsföring och inte bör vara föremål för särskilda statliga insatser.

En höjning av anslaget med 2 miljoner kronor föreslås i motion 2004/05:N393 (kd). Kristdemokraterna anser att den verksamhet som SIS Miljömärkning ansvarar för när det gäller att utveckla och informera om miljömärkning av konsumentvaror är en angelägen uppgift, sägs det i motionen. Partiet har dessutom krävt att verksamheten också skall innefatta en utveckling av rättvise- och jämställdhetsmärkning av konsumentprodukter, erinrar motionärerna om och föreslår att 2 miljoner kronor skall anvisas för jämställdhetsmärkning.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet tar först upp frågan om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv. Därefter behandlas ett i propositionen begärt godkännande avseende förbättrad kapitalstruktur i statligt ägda företag.

Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Utskottets syn på näringspolitikens inriktning ligger, som tidigare nämnts, i linje med den som redovisas i budgetpropositionen och med vad som har överenskommit i överläggningar mellan regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Regeringens förslag till anslag inom utgiftsområde 24 Näringsliv är beräknat med utgångspunkt i den inriktning av näringspolitiken som redovisas i budgetpropositionen. Utskottet ställer sig bakom den av regeringen föreslagna ramen för utgiftsområde 24 Näringsliv och som riksdagen nyligen fattat beslut om. Utskottet kommenterar i det följande vissa av de här aktuella anslagen. I den tidigare redovisningen har under berörda rubriker lämnats vissa kompletterande uppgifter, till vilka utskottet hänvisar.

Beträffande turistfrämjande, där det lagts fram förslag i en motion om ökade medel vad gäller marknadsföringen av Sverige som turistland, medan det i två andra motioner föreslagits minskade medel, vill utskottet erinra om att regeringen har aviserat att en proposition om främjande för ökad tillväxt inom turistnäringen skall lämnas till riksdagen i december 2004.

När det gäller Konkurrensverket, som föreslås få ökade medel i fyra motioner, kan noteras att anslaget höjdes för år 2003 med 2 miljoner kronor mot bakgrund av de ökade arbetsuppgifter som verket fick till följd av de ändringar i konkurrenslagen (1993:20) som riksdagen beslöt om våren 2002 med syfte att effektivisera kartellbekämpningen. Utskottet vill också erinra om att anslaget dessförinnan nivåhöjdes med 5 miljoner kronor fr.o.m. år 2001. Det bör vidare framhållas att Konkurrensverkets möjligheter att ta egna initiativ för att spåra, utreda och bevisa skadliga konkurrensbegränsningar har ökat. Detta beror till en del på att verkets resurser inte längre i lika stor utsträckning som tidigare tas i anspråk för ren ärendehantering; konkurrenslagen har nu varit i kraft i cirka tio år och marknads aktörer har därmed bättre kunskap om lagen och inte längre samma behov som tidigare av att få olika frågor prövade. Även riksdagens beslut våren 2004 med anledning av proposition 2003/04:80 om moderniserad konkurrensövervakning innebär att det hos Konkurrensverket kommer att frigöras resurser, vilka kan användas för övervakning och bekämpning av allvarliga konkurrensstörningar (bet. 2003/04: NU13).

I anslutning till Konkurrensverkets verksamhet noterar utskottet att två av de partier som vill öka anslaget (38:16) till Konkurrensverket samtidigt vill minska anslaget (40:2) till Konsumentverket. Enligt utskottets uppfattning är medvetna och aktiva konsumenter en betydelsefull faktor för att uppnå en mer

effektiv och sund konkurrens. Detta innebär att den verksamhet som Konsumentverket bedriver är viktig för strävandena att uppnå ett ökat konkurrenstryck på olika marknader. Det finns också motioner i vilka en sammanslagning av Konkurrensverket och Konsumentverket förespråkas. Som tidigare nämnts togs denna fråga upp i regeringsförklaringen år 2001. I budgetpropositionen för år 2003 sades dock att frågan hade analyserats inom Regeringskansliet och att slutsatsen var att synergier inte är så stora att de motiverar en sammanslagning. Däremot bör det samarbete som redan existerar mellan myndigheterna i frågor där detta gynnar konsumentintresset förtydligas, ansåg regeringen, en ståndpunkt som utskottet delar.

Frågan om inriktningen av rymdverksamheten berörs i en motion, varvid det efterfrågas att Rymdstyrelsen skall kunna inrikta verksamheten även mot icke-europeiska länder, särskilt Förenta staterna. Som tidigare redovisats finns det dock enligt Näringsdepartementet inget som hindrar att Rymdstyrelsen riktar verksamhet även mot icke-europeiska länder. Skrivningen i Rymdstyrelsens instruktion vad gäller internationellt samarbete specificerar inte vilka länder Rymdstyrelsen skall samarbeta med. Samarbete med icke-europeiska länder, bl.a. Förenta staterna, förekommer också enligt uppgift.

I fyra motioner förordas att anslaget (38:19) för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag skall slopas. Anslaget är avsett bl.a. för att finansiera kostnader i samband med förvaltning av företagen. Enligt utskottets mening är det viktigt att den förmögenhetsmassa som de statligt ägda företagen utgör och som ytterst tillhör svenska folket förvaltas på ett professionellt och effektivt sätt. Utskottet anser också att åtgärder för att förbättra genomlysningen av statligt ägda företag är mycket angelägna.

Beträffande anslaget (38:2) till näringslivsutveckling vill utskottet något beröra en fråga som aktualiserats i motion 2004/05:N367 (fp) och som rör basfinansiering av verksamheten vid Institutet för kvalitetsutveckling (SIQ). Utskottet har inte ändrat uppfattning beträffande SIQ:s verksamhet utan anser att den typ av verksamhet som SIQ bedriver är viktig ur ett näringspolitiskt perspektiv. Likaså menar utskottet att formen för verksamheten, som karakteriseras av att företag, organisationer och förvaltningar samverkar, har en effektiv utformning. Som redovisats är Näringsdepartementets avsikt att medel till SIQ framöver skall förmedlas av Nutek via anslaget Näringslivsutveckling m.m. och att detta på något sätt skall anges i Nuteks regleringsbrev.

Ett nytt anslag avsett för mätning av företagens administrativa börda föreslås i en motion. Som tidigare redovisats har regeringen aviserat att en skrivelse med handlingsprogram för minskad administrativ börda för företagen skall lämnas till riksdagen i december 2004. Vidare har Riksrevisionen nyligen presenterat en granskning av arbetet med regelförenklingar för företag (RiR 2004:23). Riksrevisionens styrelse har i dagarna fattat ett preliminärt beslut om att en framställning senare skall lämnas till riksdagen. Utskottet planerar att behandla regeringens aviserade skrivelse och den eventuella framställningen från Riksrevisionen i ett betänkande våren 2005.

Inom utgiftsområdet föreslås ett nytt anslag även i en annan motion. Det gäller sanering av statlig mark, varvid Sveriges geologiska undersökning (SGU) föreslås få ett särskilt anslag för ändamålet. Som tidigare redovisats deltar SGU redan för närvarande i det aktuella arbetet, som finansieras via anslag från utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård. Samarbetet med Naturvårdsverket fungerar väl enligt vad utskottet erfarit.

Med det anförda tillstyrker utskottet de av regeringen föreslagna anslagen för budgetåret 2005 inom utgiftsområde 24 Näringsliv (se bilaga 3). Likaså tillstyrks de övriga här aktuella förslagen till riksdagsbeslut som lagts fram i budgetpropositionen. Samtliga behandlade motionsyrkanden avstyrks.

Förbättrad kapitalstruktur i statligt ägda företag

I det föregående (s. 67) har lämnats en utförlig redovisning av riksdagens tidigare beslut i frågan om förbättrad kapitalstruktur i statligt ägda företag, till vilken utskottet nu hänvisar. I korthet innebär besluten att riksdagen har ansett att det finns goda skäl att skapa en ordning som underlättar kapitalomstruktureringar i den statliga företagssfären genom att tillämpa specialdestination. Staten bör kunna agera på samma sätt som ett moderbolag som ger koncernbidrag till vissa dotterbolag och finansiera detta med medel från andra dotterbolag. Riksdagen har understrukit att systemet skall ges en sådan form att riksdagens inflytande på ett rimligt sätt garanteras och att riksdagen ges möjlighet att på ett korrekt sätt utöva finansmakten. Av detta skäl skall riksdagen besluta om kapitaltillskott i varje enskilt fall. Vidare får underskott inte uppkomma på kontot, dvs. någon kredit skall inte vara knuten till kontot. I den mån kapitaltillskott behövs och de inte kan finansieras med tillgängliga medel på kontot bör tillskottet i stället tillskjutas genom att medel anvisas över statsbudgeten via anslaget (38:20) Kapitalinsatser i statliga bolag.

Utskottet ser inget skäl till att riksdagen nu skulle ändra sina tidigare ståndpunkter. Därmed anser utskottet att riksdagen skall godkänna att regeringen under år 2005 får vidta åtgärder för en förbättrad kapitalstruktur i statligt ägda företag enligt de villkor som redovisas i propositionen. Motionerna 2004/05:N373 (m), 2004/05:Fi232 (fp) och 2004/05:N393 (kd) avstyrks härmed i berörda delar.

Bolagsverkets publiceringskrav

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå två motionsyrkanden rörande kravet på Bolagsverket att kungöra i Post- och Inrikes Tidningar vad som införs i aktiebolagsregistret och den därtill kopplade frågan om finansieringen av Svenska Akademiens ordbok. Utskottet står fast vid tidigare ställningstaganden och hänvisar till en aviserad proposition under år 2005.

Bakgrund

Riksdagen beslöt i december 2002, på förslag av ett enhälligt utskott, om ett förnyat tillkännagivande till regeringen i frågan rörande kravet på Patent- och registreringsverket (PRV) att kungöra i Post- och Inrikes Tidningar (PoIT) vad som införs i aktiebolagsregistret (bet. 2002/03:NU1). Hösten 2001 hade riksdagen, på förslag även då av ett enhälligt utskott, gjort ett tillkännagivande om PRV (bet. 2001/02:NU1). Riksdagen anmodade då regeringen att skyndsamt finna en lösning så att kravet på PRV att kungöra i PoIT vad som införs i aktiebolagsregistret kan slopas. Enligt utskottets mening är detta publiceringskrav ineffektivt och kostnadskrävande.

Utskottet redovisade sakförhållandet, som innebär att det enligt aktiebolagslagen (1975:1385) krävs att PRV skall kungöra vad som införs i aktiebolagsregistret i PoIT. PRV har i stället förordat att uppgifterna skall kungöras elektroniskt via Internet i en s.k. elektronisk tidning. I och med ombildningen av PRV den 1 juli 2004 har det nybildade Bolagsverket övertagit ansvaret för den berörda publiceringen.

Hösten 2003 behandlade utskottet frågan om publiceringskravet på nytt mot bakgrund av två motioner. I sitt ställningstagande (bet. 2003/04:NU1) erinrade utskottet om att riksdagen, på utskottets förslag, vid två tillfällen gjort tillkännagivanden rörande en förändring av PRV:s publiceringskrav. Detta krav är ineffektivt och kostnadskrävande, anförde utskottet. I slutändan är det företagen som får bära kostnaderna. Vägledande för utskottets ställningstaganden att publiceringskravet bör förändras har varit omsorgen om framför allt småföretagen och att dessa inte skall belastas av kostnader i större utsträckning än vad som är nödvändigt, noterade utskottet och fann inte någon anledning att ändra sitt ställningstagande i detta avseende. När det gällde det praktiska genomförandet av en förändring hade utskottet fått information från företrädare för Justitiedepartementet om beredningsläget. En förändring för med sig ett antal problem, främst rörande finansieringen av Svenska Akademiens ordbok. En tankeskiss för en möjlig lösning hade redovisats för utskottet. Utskottet tog inte ställning i sak till den skisserade lösningen men konstaterade att det pågick en aktiv beredning i Regeringskansliet med inriktning att en proposition skulle kunna lämnas till riksdagen hösten 2004. Med hänvisning till det anförda avstyrkte utskottet de båda då aktuella motionerna. Riksdagen följde utskottet.

Motionerna

I motion 2004/05:N362 (fp, m, kd, c) föreslås ett tillkännagivande av riksdagen om att öka tillgängligheten av kungörelser samt säkra en fortsatt framtida utgivning av PoIT. Svenska Akademien och Edita Publishing AB, som på uppdrag av Svenska Akademien ger ut PoIT, har i en skrivelse till regeringen framfört att de är villiga att åta sig att publicera en kostnadsfri elektronisk version av PoIT, samtidigt som den tryckta versionen av tidningen fortsätter att publiceras, säger motionärerna. Förslaget innebär också en omfördelning

av kostnaderna för kungörelser så att Bolagsverket får en budgetlättning på 6,4 miljoner kronor. Regeringen och Bolagsverket bör inleda en diskussion med Svenska Akademien om hur PoIT kan utvecklas i enlighet med det skisserade förslaget, anför motionärerna. De påpekar att i departementspromemorian Elektroniskt kungörande (Ds 2003:42) anføres såväl kostnadsskäl som tillgänglighetsskäl för att övergå till elektronisk publicering i Bolagsverkets regi. Huvuddragen i Svenska Akademiens förslag jämförs i motionen, under rubrikerna Tillgänglighet, Tillförlitlighet, Arkivering och Kostnadsbesparing, med rådande förhållanden och med vad som skulle bli konsekvenserna om det i departementspromemorian skisserade förslaget genomfördes.

Regeringen bör snarast till riksdagen lämna förslag om en långsiktig finansiering av utgivningen av Svenska Akademiens ordbok, anføres det i motion 2004/05:Kr368 (fp). En nationell institution av stor betydelse är Svenska Akademien och dess verksamhet, där i synnerhet finansieringen av utgivningen av Akademiens ordbok är ett överhängande problem, säger motionärerna. De påpekar att sedan beslutet om att lägga ned PoIT fattades har frågan beretts inom Regeringskansliet och anser att frågan om den långsiktiga finansieringen av ordbokens utgivning nu måste få en lösning.

Vissa kompletterande uppgifter

Regeringskansliet (Justitiedepartementet) gav sommaren 2004 rättschef Olle Abrahamsson i uppdrag att utreda och lämna förslag till en ny ordning för kungörelser som tillgodoser följande villkor:

- Kungörelser som för närvarande sker i PoIT skall publiceras elektroniskt på en webbplats via Internet.
- Datasäkerheten för webbplatsen skall vara tillfredsställande.
- Publicerade kungörelser skall arkiveras på ett sätt som motsvarar nu gällande arkivering.
- Kungörelsesystemet skall medföra en kostnadsbesparing för annonsörer på webbplatsen.
- Kungörelsesystemet skall inte leda till utgiftsökningar för staten.

Utredaren skall undersöka om det finns några andra, statsfinansiellt neutrala, sätt att finansiera utgivningen av Svenska Akademiens ordbok (SAOB). Om så inte skulle vara fallet bör det nya kungörelsesystemet utformas så att det så långt möjligt kan finansiera arbetet med SAOB. Utredaren skall särskilt undersöka om Svenska Akademien är beredd att upplåta utgivningsrättigheterna för PoIT till Bolagsverket. I sammanhanget måste beaktas att det mellan Svenska Akademien och Norstedts Förlag för närvarande finns ett avtalsförhållande om utgivningsrätten till PoIT. Hänsyn måste därför tas till eventuella kostnader som kan vara förknippade med att ett sådant avtalsförhållande löses upp. Inom ramen för uppdraget kan det bli aktuellt att föra förhandlingar med Svenska Akademien, Norstedts Förlag och Bolagsverket. Utredaren får också, i lämplig utsträckning, undersöka andra lösningar som uppfyller de ovan angivna villkoren.

I promemorian med utredningsuppdraget sägs, under rubriken Utgångspunkter för ett uppdrag, att mot den bakgrund som har tecknats i ett föregående avsnitt finns det anledning att överväga om det går att genomföra en något annorlunda lösning än den som våren 2003 hade föreslagits i departementspromemorian Elektroniskt kungörande (Ds 2003:42). Till de intressen som ett nytt kungörelsesystem bör tillgodose hör inte minst intresset av effektivitet och tillgänglighet, sägs det i uppdraget. I departementspromemorian konstaterades att läsbarheten och överskådligheten skulle öka om kungörelserna sker elektroniskt. Som har konstaterats i departementspromemorian är allmänhetens tillgång till Internet dessutom så god att en övergång till elektroniska kungörelser inte kan anses försämra kungörelsernas tillgänglighet. En annan viktig aspekt är att det nya kungörelsesystemet måste vara kostnadseffektivt och leda till besparingar för företagen. Redan en övergång till ett elektroniskt kungörelsesystem medför en betydande kostnadsbesparing jämfört med det nuvarande systemet. Slutligen är det angeläget att frågan om finansieringen av arbetet med SAOB får en lösning i samband med att en reform av kungörelsesystemet genomförs, sägs det i utredningsuppdraget. I den delen kan det noteras att också en reform som innebär att en viss del av annonsintäkterna för en elektronisk kungörelsetidning går till arbetet med SAOB kommer att kunna leda till besparingar för Bolagsverket och övriga annonsörer.

En tänkbar ordning är att kungörelser även i fortsättningen sker i PoIT, att tidningen emellertid framdeles ges ut som en elektronisk tidning samt att staten och Svenska Akademien överenskommer att Akademien skall upplåta rätten att ge ut PoIT till Bolagsverket mot en ersättning som, helt eller delvis, motsvarar de årliga kostnaderna för utgivningen av SAOB, sägs det vidare i utredningsuppdraget. En sådan lösning som den nu angivna aktualiserar ett antal frågor. Det måste exempelvis analyseras om och i så fall på vilket sätt Svenska Akademien kan upplåta utgivningsrätten för kungörelserna till Bolagsverket. Det måste också övervägas om en elektronisk webbplats fortfarande kan bära namnet Post- och Inrikes Tidningar. Härtill kommer frågan om vad Svenska Akademiens befintliga avtal med Norstedts Förlag får för konsekvenser för den skisserade lösningen. Även andra, liknande lösningar är tänkbara.

Uppdraget skall redovisas inom kort. Därefter planeras, enligt uppgift från Justitiedepartementet, remissbehandling, lagrådsremiss och en proposition till riksdagen under år 2005.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har, som redovisats, på utskottets förslag vid två tillfällen gjort tillkännagivanden rörande en förändring av det publiceringskrav som tidigare låg på PRV och som nu åvilar Bolagsverket. Detta krav är ineffektivt och kostnadskrävande. I slutändan är det företagen som får bära kostnaderna. Vägledande för utskottets ställningstaganden att publiceringskravet bör förändras har varit omsorgen om framför allt småföretagen och att dessa inte

skall belastas av kostnader i större utsträckning än vad som är nödvändigt. Utskottet finner inte någon anledning att ändra sitt ställningstagande i detta avseende.

När utskottet behandlade frågan hösten 2003 aviserades en proposition till riksdagen under hösten 2004. Som framgått av den tidigare redovisningen har tidsplanen dock förskjutits, så att en proposition nu i stället kan förväntas komma under år 2005.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet de här aktuella motionsyrkandena.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Näringspolitikens inriktning (punkt 1)

av Per Bill (m), Eva Flyborg (fp), Ulla Löfgren (m), Yvonne Ångström (fp), Åsa Torstensson (c), Anne-Marie Pålsson (m) och Mikael Oscarsson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 1. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf365 yrkande 14, 2004/05:N210, 2004/05:N241 yrkande 8, 2004/05:N242 yrkande 6, 2004/05:N260, 2004/05:N284 yrkande 1, 2004/05:N393 yrkandena 1–3 och 31, 2004/05:N398 yrkandena 2 och 5, 2004/05:N400 yrkande 1 och 2004/05:N401 yrkande 4.

Ställningstagande

Vår syn på näringspolitikens inriktning överensstämmer med den som redovisas i de här aktuella motionerna från företrädare för Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet. Ett framgångsrikt företagande är den absolut viktigaste förutsättningen för välstånd. Utan ett livskraftigt näringsliv och ett gott företagsklimat är det omöjligt att skapa tillräckliga resurser för en fungerande sjukvård, en bra skola och en värdig äldreomsorg. Det måste bli enklare att starta och driva företag. Globalisering, liberalisering och informationsteknikens snabba utveckling öppnar enorma möjligheter för dem som förstår att göra sig attraktiva genom att skapa ett internationellt konkurrenskraftigt klimat för arbete och företagande. Inte bara de svenska företagen utan i högsta grad Sverige som land befinner sig därmed i en knivskarp konkurrenssituation.

Det nationella näringsklimatet måste formas så att Sverige klarar av att tävla med de mest konkurrenskraftiga delarna av världen i fråga om goda villkor för företagande och investeringar. Omvärldsförståelse och förändringsbenägenhet i politiken är helt avgörande för Sveriges framtida position. Tillkomsten av jobb bygger på en tillväxt bland de små och medelstora företagen.

Statens roll i näringspolitiken skall främst vara att sätta ramar för och övervaka spelreglerna på marknaden, ansvara för samhällsplanering och infrastruktur samt att skapa förutsättningar för långsiktig tillväxt. När staten

agerar såväl domare som spelare på marknaden är risken stor att konkurrensen snedvrids och att investeringar inte görs på ett optimalt sätt i de företag som har de bästa förutsättningarna.

Negativa attityder till småföretagande har under lång tid påverkat företagsstrukturen. Villkoren för företagande har anpassats till storföretagen, vilket i förlängningen lett till en bristande mångfald av medelstora, växande företag, något som finns i många andra länder. Av Sveriges cirka en halv miljon företag är den överväldigande majoriteten enmansföretag, och bara 3 % av företagen har fler än 20 anställda. Sverige har färre små och medelstora företag i förhållande till sin befolkning än något annat jämförbart land. Den svenska näringslivsstrukturen domineras av ett litet antal gamla och stora företag. Bland de 50 största företagen har inget startats efter år 1970, och över hälften startades före första världskriget!

Framväxt av nya företag inom tjänste- och servicesektorerna har effektivt hindrats genom den offentliga sektorns kraftiga utbyggnad och monopol. I detta sammanhang kan noteras att framväxt av kvinnors företagande hindras av det politiska motståndet mot privata alternativ inom de yrken där kvinnor traditionellt sett har erfarenhet och kompetens. För att främja kvinnors företagande bör det således ske en uppbyggnad av offentliga monopol. Världens största offentliga sektor har vidare krävt världens högsta skatter, vilket ytterligare har bromsat tillkomst av företag och tillväxt. Den arbetsintensiva privata tjänstesektorn som fungerat som sysselsättningsmotor i exempelvis Förenta staterna har utvecklats betydligt långsammare i Sverige.

Inom ramen för Allians för Sverige har en arbetsgrupp, med beteckningen Tillväxtregion Sverige: arbetsmarknads- och näringspolitik för jobb, entreprenörskap och tillväxt i hela landet, getts i uppdrag att utreda hur företagsamheten skall stimuleras i Sverige. I bakgrundstexten för arbetsgruppen sägs att Moderata samlingspartiet, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet delar visionen om ett företagsklimat som uppmuntrar och stärker människor i deras entreprenörskap. Gruppen skall utreda hur en ny regering skall stimulera företagsamheten i Sverige, varmed menas hur staten kan underlätta för fler människor att starta företag, för befintliga företag att anställa, för offentlig sektor att använda sig av entreprenörskap m.m. Företagandets villkor och företagarens situation skall vara i fokus.

Sammanfattningsvis måste en ökning i nyföretagandet nu komma till stånd. För detta krävs en annan näringspolitik än den som regeringen bedriver. Sverige behöver en god företagarpolitik, vilket omfattar en mängd förändringar inom områdena skatter, arbetsmarknad, konkurrens, regelförenkling och Europaengagemang. Grundläggande är att i hela samhället förändra attityderna till företagande och entreprenörskap. Det måste skapas ett gott företagsklimat så att fler kvinnor och män vill – och vågar – starta och driva företag och anställa medarbetare. För att Sverige skall få en växande företagsamhet måste entreprenörskap och företagande löna sig bättre än det gör för närvarande.

Riksdagen bör ställa sig bakom vad vi här har anfört beträffande inriktningen av näringspolitiken. Därmed blir samtliga här aktuella motioner i sak tillgodosedda i berörda delar.

2. Innovationsfrämjande åtgärder (punkt 2)

av Per Bill (m), Eva Flyborg (fp), Ulla Löfgren (m), Yvonne Ångström (fp), Åsa Torstensson (c) och Anne-Marie Pålsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

2. a) (= utskottet)
- b) (= utskottet)
- c) Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:L214 yrkande 3, 2004/05:L372 yrkande 3, 2004/05:N254 yrkande 5, 2004/05:N373 yrkande 7, 2004/05:N392 yrkande 1 och 2004/05:N408 yrkandena 2 och 4, bifaller delvis motionerna 2004/05:L251 yrkande 3 och 2004/05:N393 yrkande 12 och avslår motionerna 2004/05:N247, 2004/05:N432 och 2004/05:N436.

Ställningstagande

Vi anser – i likhet med vad som anförs i flera av de här aktuella motionerna, bl.a. motionerna 2004/05:N373 (m), 2004/05:N408 (fp), 2004/05:N254 (fp), 2004/05:L214 (c) och 2004/05:L372 (c) – att tillgången på statligt såddkapital måste öka. De två här aktuella förslagen i propositionen om innovationsfrämjande åtgärder innebär steg i rätt riktning, men de är inte tillräckliga.

Den arbetsgrupp som Moderata samlingspartiet, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet har bildat inom ramen för Allians för Sverige och som skall arbeta med bl.a. näringspolitiska frågor skall lämna förslag beträffande bl.a. riskkapital och innovationspolitik. Utgångspunkten skall därvid vara att föreslå marknadskonforma lösningar som underlättar för företag framför allt i tidiga skeden att få tillgång till riskkapital, s.k. såddkapital. Av stor vikt är att lägga förslag som underlättar kommersialisering av innovationer, vari också ligger att beakta kopplingen mellan riskkapital och forskning. I arbetet skall vidare särskilt beaktas hur det aktuella politikområdet kan utformas för att främja god tillväxt i hela landet och främja innovationer som leder till bättre miljö och en hållbar utveckling. Det som här sagts om arbetsgruppens arbete skisserar det ytterligare arbete som vi anser behöver göras på området innovationsfrämjande åtgärder.

Enligt Europeiska patentkontoret är svenskarna bland de mest innovativa i Europa räknat efter antalet ansökningar om nya patent i relation till befolkningen. Idéer och patentansökningar leder normalt till att företag startas, men i Sverige sker detta i mindre utsträckning än i andra länder. Svenska idéer blir patent och ger upphov till arbetstillfällen i andra länder i stället för i Sverige.

Det behövs olika åtgärder för att stödja uppfinnare och patent. Det finns ett samband mellan den rådande värderingen av entreprenörskap och det alltför låga antalet entreprenörer, varvid olika faktorer såsom bristande social acceptans, låg status och få förebilder för entreprenörer spelar roll. Entreprenörers status måste höjas!

Vi tillstyrker alltså de båda här aktuella förslagen i propositionen. Riksdagen bör emellertid samtidigt genom ett tillkännagivande anmoda regeringen att driva arbetet med innovationsfrämjande åtgärder vidare, varvid kapitaltillgången för företag i tidiga skeden bör bli föremål för en fortsatt översyn. Därmed blir motionerna 2004/05:N373 (m), 2004/05:N408 (fp), 2004/05:N254 (fp), 2004/05:N392 (fp), 2004/05:L214 (c) och 2004/05:L372 (c) tillgodosedda i berörda delar och tillstyrks i dessa delar. Det som tas upp i motionerna 2004/05:N393 (kd) och 2004/05:L251 (kd) ligger i sak väl i linje med vårt ställningstagande. Beträffande förslagen i motion 2004/05:N247 (m), som i huvudsak rör olika frågor om patent, konstaterar vi att – som tidigare redovisats – en utredning nyligen har tillsatts med uppdrag att se över de ekonomiska aspekterna av patentering för företags tillväxt i Sverige, Norden och Europa; motionen avstyrks. Även motionerna 2004/05:N436 (s) om en regional inkubator i Värmland och 2004/05:N432 (c) om inrättande av en teknisk risknämnd avstyrks.

3. Innovationsfrämjande åtgärder (punkt 2)

av Mikael Oscarsson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

2. a) (= utskottet)
- b) (= utskottet)
- c) Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:L251 yrkande 3 och 2004/05:N393 yrkande 12, bifaller delvis motionerna 2004/05: L214 yrkande 3, 2004/05:L372 yrkande 3, 2004/05:N254 yrkande 5, 2004/05:N373 yrkande 7, 2004/05:N392 yrkande 1 och 2004/05:N408 yrkandena 2 och 4 och avslår motionerna 2004/05:N247, 2004/05:N432 och 2004/05:N436.

Ställningstagande

Jag anser – i likhet med vad som anförs i motionerna 2004/05:N393 (kd) och 2004/05:L251 (kd) – att det bör tillsättas en parlamentarisk utredning om riskkapitalförsörjningen. De två här aktuella förslagen i propositionen om innovationsfrämjande åtgärder innebär ansatser i den riktning som jag förordar, men de är långt ifrån tillräckliga. Den statliga lånedelen inriktad mot tidiga skeden förstärks något genom förslagen i propositionen – dock är det inga nya pengar som tillkommer och nivåerna är fortfarande alltför låga.

Det är viktigt att det finns riskkapital, inte minst riskkapital för att finansiera produktens eller tjänstens mycket tidiga utveckling. För att möjliggöra och möta ett ökat nyföretagande och en utveckling av befintliga företag måste tillgången till riskkapital öka. Speciellt måste de onoterade, små och nya företagens finansieringsbehov säkras. De företag som inte producerar varor har ofta svårt att erhålla kapital för att finansiera sin affärsidé. Detta är ett stort problem, vilket framför allt missgynnar kvinnliga entreprenörer då majoriteten av företagen inom exempelvis servicesektorn startas av kvinnor. Bristen på kapital i små företag beror till stor del på att de och deras ägare varit och är skattemässigt missgynnade jämfört med ägarna till stora företag. Därutöver har de små företagen haft brist på ägarkapital, bl.a. beroende på en dålig marknad för placeringar i små och onoterade företag och att det för privatpersoner ofta tett sig mer lönsamt och riskfritt att spara i bank eller i obligationer.

Riskkapitalförsörjningen för svenska företag måste nu lösas. Kristdemokraterna vill bl.a. införa ett riskkapitalavdrag. Staten har ett ansvar för att se till att det finns tillgång till riskkapital. Riskkapitalfinansieringen i företags och innovationers tidiga skeden, såddfinansiering, håller på att stanna av. Problemet är de direktiv som Industrifonden och Almi arbetar efter, med avkastningskrav som inte företag i såddfasen klarar av att uppfylla. Lösningen är att kraven ändras för en del av Almis medel så att de kan användas till innovationer i tidigt skede. Sveriges innovatörer och entreprenörer måste ges den goda jordmån som behövs för att deras idéer skall utvecklas och tas till vara, vari ingår ett statligt ansvar för det tidiga riskkapitalet. Sverige bör kunna ta efter och tillämpa en del av vad som gjorts i Finland. Bland annat har det bildats en statlig stiftelse, SITRA, som fungerar som offentlig riskkapitalaktör och som är underställd den finska riksdagen. Vidare bildades i slutet av 1990-talet Finlands Industriinvesterings AB, med medel från försäljning av statliga företag och med mål att bl.a. förstärka investeringar i form av eget kapital i innovativa företag på groddstadiet eller i startskedet.

Jag vill också erinra om den arbetsgrupp som Moderata samlingspartiet, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet har bildat inom ramen för Allians för Sverige och som skall arbeta med bl.a. näringspolitiska frågor och lämna förslag beträffande riskkapital och innovationspolitik m.m. Utgångspunkten skall därvid vara att föreslå marknadskonforma lösningar som underlättar för företag framför allt i tidiga skeden att få tillgång till riskkapital, s.k. såddkapital. Av stor vikt är att lägga förslag som underlättar kommersialisering av innovationer, vari också ligger att beakta kopplingen mellan riskkapital och forskning. I arbetet skall vidare särskilt beaktas hur det aktuella politikområdet kan utformas för att främja god tillväxt i hela landet och främja innovationer som leder till bättre miljö och en hållbar utveckling.

Jag tillstyrker alltså de båda här aktuella förslagen i propositionen. Riksdagen bör emellertid samtidigt genom ett tillkännagivande anmoda regeringen att tillsätta en parlamentarisk utredning med det uppdrag som nyss har redogjorts för. Därmed blir motionerna 2004/05:N393 (kd) och 2004/05:L251

(kd) tillgodosedda i berörda delar och tillstyrks i dessa delar. Det som tas upp i motionerna 2004/05:N373 (m), 2004/05:N408 (fp), 2004/05:N254 (fp), 2004/05:N392 (fp), 2004/05:L214 (c) och 2004/05:L372 (c) ligger i sak väl i linje med mitt ställningstagande. Beträffande förslagen i motion 2004/05:N247 (m), som i huvudsak rör olika frågor om patent, konstaterar jag att – som tidigare redovisats – en utredning nyligen har tillsatts med uppdrag att se över de ekonomiska aspekterna av patentering för företags tillväxt i Sverige, Norden och Europa; motionen avstyrks. Även motionerna 2004/05:N436 (s) om en regional inkubator i Värmland och 2004/05:N432 (c) om inrättande av en teknisk risknämnd avstyrks.

4. Riskkapitalfonder för miljöinvesteringar i näringslivet (punkt 3, motiveringen)

av Per Bill (m), Eva Flyborg (fp), Ulla Löfgren (m), Yvonne Ångström (fp), Anne-Marie Pålsson (m) och Mikael Oscarsson (kd).

Ställningstagande

I motion 2004/05:MJ507 (c) föreslås att riskkapitalfonder för miljöinvesteringar skall inrättas. Vi har i det föregående redovisat vår syn på den generella utformningen av innovationsfrämjande åtgärder. Vi ser ingen anledning för riksdagen att särskilt uttala sig om riskkapitalfonder för miljöinvesteringar och avstyrker därmed den nämnda motionen i berörd del.

5. Riskkapitalfonder för miljöinvesteringar i näringslivet (punkt 3)

av Åsa Torstensson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse:

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 5. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ507 yrkande 8.

Ställningstagande

Jag anser – i likhet med vad som anförs i motion 2004/05:MJ507 (c) – att riksdagen genom ett tillkännagivande bör anmoda regeringen att vidta åtgärder så att det kan inrättas riskkapitalfonder för miljöinvesteringar i näringslivet. Generellt sett är det bättre att stimulera och uppmuntra dem som väljer ett miljövänligare alternativ än att försöka ändra människors och företags beteenden genom straff. Stimulans till företag som väljer att arbeta med miljö och etik kan utformas som skattelättnader. Ett annat sätt är att inrätta riskkapitalfonder för miljöinvesteringar. Det är inte alltid lätt att hitta finansiering till ny, obeprövad teknik och därför är det nödvändigt med en riskkapitalfond, som kan möjliggöra investeringar med stor miljönytta. Regeringen bör alltså åter-

komma till riksdagen med förslag om inrättande av riskkapitalfonder för miljöinvesteringar. Med detta tillstyrks den nämnda motionen i berörd del.

6. Låneramar till järnvägsrelaterade bolag (punkt 4)

av Per Bill (m), Eva Flyborg (fp), Ulla Löfgren (m), Yvonne Ångström (fp), Åsa Torstensson (c), Anne-Marie Pålsson (m) och Mikael Oscarsson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 4 borde ha följande lydelse:

4. Riksdagen avslår proposition 2004/05:1 utgiftsområde 24 punkt 4 och tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 6. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:N373 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vi anser – i likhet med vad som anförs i motion 2004/05:N373 (m) – att regeringens förslag om bemyndigande avseende låneramar till järnvägsrelaterade bolag skall avslås av riksdagen. På järnvägsområdet äger staten, helt eller delvis, ett antal företag som i många fall vid respektive bolagisering kraftigt har underkapitaliserats. Därför har staten gång på gång tvingats till brandkårsutryckningar för att lösa akuta kriser. Vi anser att en genomtänkt och långsiktig lösning av problemen i dessa företag måste presenteras och att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till en sådan lösning, vilken bör vila på följande principer:

- ett väl fungerande, miljövänligt och konkurrenskraftigt transportsystem i hela landet,
- god konkurrens och konkurrensneutralitet mellan olika företag,
- minimering av det statliga ägandet; i den utsträckning staten skall behålla sitt ägande i något eller några företag på järnvägsområdet måste detta motiveras väl,
- god hushållning med skattemedel.

Vi anser att regeringens begäran om bemyndigande inte bör godkännas förrän en långsiktig lösning presenterats. Risker är annars stor att staten ständigt tvingas till nya kapitaltillskott till företag som inte är långsiktigt livskraftiga.

7. Statens aktier i OMHEX AB (punkt 5)

av Per Bill (m), Eva Flyborg (fp), Ulla Löfgren (m), Yvonne Ångström (fp), Åsa Torstensson (c), Anne-Marie Pålsson (m) och Mikael Oscarsson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 5 borde ha följande lydelse:

5. Riksdagen bemyndigar regeringen att avyttra hela aktieinnehavet i OMHEX AB samt att vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att genomföra transaktioner med detta syfte. Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2004/05:1 utgiftsområde 24 punkt 5 och bifaller motion 2004/05:N373 yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

Enligt vår mening bör riksdagen bemyndiga regeringen att avyttra hela det statliga ägandet i OMHEX. Något bemyndigande avseende förvärv av ytterligare aktier bör dock inte ges. Ett beslut av riksdagen i enlighet härmed innebär att motion 2004/05:N373 (m) blir tillgodosedd i berörd del.

8. Ändrade riktlinjer för Sveaskog AB (punkt 6)

av Per Bill (m), Eva Flyborg (fp), Ulla Löfgren (m), Yvonne Ångström (fp) och Anne-Marie Pålsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 6 borde ha följande lydelse:

6. Riksdagen avslår proposition 2004/05:1 utgiftsområde 24 punkt 6 tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 8. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:N340 och 2004/05:N373 yrkande 5 och avslår motionerna 2004/05:MJ439 yrkande 1, 2004/05:MJ508 yrkande 29, 2004/05:N256 yrkande 21 och 2004/05:N443.

Ställningstagande

Vi anser – i likhet med vad som anförs i motionerna 2004/05:N373 (m) och 2004/05:N340 (fp) – att regeringens förslag om ändrade riktlinjer för förvaltningen av Sveaskog skall avslås av riksdagen. Det är helt förkastligt att staten skall ge sig in på områden som naturturism, rekreation och upplevelser. Detta är områden som väl lämpar sig för privata aktörer och som självfallet skall utföras av dessa.

I stället för att utveckla den statliga verksamheten på det skogliga området borde Sveaskog säljas. Staten bör som huvudregel inte äga bolag, bl.a. eftersom det snedvrider konkurrensen.

Vi avstyrker således regeringens förslag och tillstyrker de båda nämnda motionerna i berörda delar. I motionerna 2004/05:MJ508 (fp) och 2004/05:N256 (kd) framförs synpunkter som till en del ligger i linje med vår uppfattning. Där förordas försäljning av hela eller del av Sveaskog, dock i en mer obestämd framtid och med koppling till olika synpunkter på bolagets verksamhet fram till dess. Dessa motioner avstyrks i aktuella delar, liksom även motionerna 2004/05:N443 (v) och 2004/05:MJ439 (v).

9. Ändrade riktlinjer för Sveaskog AB (punkt 6)

av Åsa Torstensson (c) och Mikael Oscarsson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 6 borde ha följande lydelse:

6. Riksdagen avslår proposition 2004/05:1 utgiftsområde 24 punkt 6 och tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 9. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:N256 yrkande 21, 2004/05:N340 och 2004/05:N373 yrkande 5 och avslår motionerna 2004/05: MJ439 yrkande 1, 2004/05: MJ508 yrkande 29 och 2004/05:N443.

Ställningstagande

Vi anser – i likhet med vad som anförs i motion 2004/05:N256 (kd) – att riktlinjerna för Sveaskogs verksamhet bör ändras. De ändrade riktlinjerna bör dock inte ha den utformning som regeringen föreslår utan den som redovisas i den nyssnämnda motionen.

Sveaskog är ett företag som agerar utifrån marknadsmässiga krav, samtidigt som det också bedriver en verksamhet som motiveras utifrån särskilda samhällsintressen. Genom möjligheten att erbjuda bytesmark kan Sveaskog, på det allmännas uppdrag, bidra till att bevara en levande landsbygd och säkerställa den biologiska mångfalden. Sveaskog är dock i huvudsak ett kommersiellt skogsbolag med en betydande skogsindustriell verksamhet. I ett första steg bör Sveaskog sälja sin skogsindustriella verksamhet. Regeringen bör därefter se över hur mycket mark som behövs för att tillvarata de särskilda samhällsintressen som Sveaskog för närvarande värnar. Härefter bör resterande mark säljas ut till, i första hand, lokala skogsbrukare. Den del av Sveaskog som blir kvar bör få ställning som ett samhällsnyttigt företag. Bolagets verksamhet bör alltså inte utökas ytterligare.

Riksdagen bör genom ett tillkännagivande anmoda regeringen att i förvaltningen av Sveaskog följa de riktlinjer som vi förordar. Därmed tillstyrks den nämnda motionen i berörd del och avstyrks regeringens förslag. Motionerna 2004/05:N373 (m) och 2004/05:N340 (fp), i vilka yrkas avslag på regeringens förslag, blir därmed formellt tillgodosedda, även om där förordas en omedelbar försäljning av hela Sveaskog. De tre övriga här aktuella motionerna 2004/05: MJ439 (v), 2004/05: MJ508 (fp) och 2004/05: N443 (v) avstyrks i berörda delar.

10. Centrum för enklare handel (punkt 7)

av Per Bill, Ulla Löfgren och Anne-Marie Pålsson (alla m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 7 borde ha följande lydelse:

7. Riksdagen avslår proposition 2004/05:1 utgiftsområde 24 punkt 9.

Ställningstagande

Vi anser att det inte är en uppgift för staten att bedriva den typ av verksamhet som här är aktuell. I stället bör det vara företagen och näringslivet som själva svarar för sådan verksamhet. Regeringens förslag om att riksdagen skall godkänna vad som föreslås i propositionen om bildande av en ideell förening för att utveckla metoder för enklare handel, där staten skall kunna vara medlem, bör således avslås av riksdagen.

11. Förbättrad kapitalstruktur i statligt ägda företag (punkt 10)

av Per Bill (m), Eva Flyborg (fp), Ulla Löfgren (m), Yvonne Ångström (fp), Åsa Torstensson (c), Anne-Marie Pålsson (m) och Mikael Oscarsson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 10 borde ha följande lydelse:

10. Riksdagen avslår proposition 2004/05:1 utgiftsområde 24 punkt 8 och tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 11. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Fi232 yrkande 15, 2004/05:N373 yrkande 6 och 2004/05:N393 yrkande 32 i denna del.

Ställningstagande

Vi anser – i likhet med vad som anförs i motionerna 2004/05:N373 (m), 2004/05:Fi232 (fp) och 2004/05:N393 (kd) – att regeringens begäran om godkännande av att under år 2005 få vidta åtgärder för en förbättrad kapitalstruktur i statligt ägda företag enligt de villkor som redovisas i propositionen skall avslås. Liknande synpunkter på det särskilda kontot i Riksgäldskontoret har framförts i en motion av Centerpartiet som behandlades i det nyligen justerade betänkandet 2004/05:NU4 om statliga företag.

I en gemensam reservation av företrädarna för Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet till det nyssnämnda betänkandet anfördes att kontot i Riksgäldskontoret bör avskaffas. I reservationen hänvisades till ställningstaganden som gjorts våren 2004 i en reservation (m, fp, kd, c) till finansutskottets betänkande 2003/04:FiU21. I den sistnämnda reservationen avvisades regeringens då aktuella förslag om förbättrad kapitalstruktur. En grundläggande invändning är att förslaget står i strid med budgetlagen och är konstitutionellt tvivelaktigt. En annan invändning gäller användningen av bemyndigande på finansmaktens område.

Det regeringen nu begär är att riksdagen i princip skall ge carte blanche för regeringen att göra kapitalinsatser i statliga bolag. Detta är ett orimligt åsidosättande av folket valda ombud och innebär att riksdagen inte ges möjlighet att bedöma om statliga medel satsas på ett ansvarsfullt sätt. I det fall kapitalinsatser behövs i statliga företag måste regeringen förse riksdagen med ett fullödigt beslutsunderlag och låta riksdagen ta ställning i varje enskilt fall.

Konkurrensen snedvrids på de marknader där privata företag konkurrerar med statliga. Dessutom har flera av de statliga företagen en monopolställning. Att använda avkastningen från sådana företag, ett slags beskattning, för att ge kapitaltillskott till företag som är konkurrensutsatta, som regeringen gjort under senare tid när det gäller t.ex. SJ, innebär att skattemedel används för att subventionera de statliga konkurrensutsatta företagen. Detta är förkastligt. När de finansiella problemen i SJ blev akuta år 2003 drev regeringen igenom att vissa andra statliga företag skulle avsätta medel på ett konto i Riksgäldskontoret, varifrån dessa medel kunde överföras till SJ utan att passera budgeten. Därigenom behövde regeringen inte prioritera inom utgiftstakets ram.

Med det anförda avstyrker vi regeringens förslag. Riksdagen bör i stället genom ett tillkännagivande anmoda regeringen att avskaffa det särskilda kontot i Riksgäldskontoret. Därmed tillstyrker vi de tre här aktuella motionerna i berörda delar.

Särskilda yttranden

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (punkt 9)

av Per Bill, Ulla Löfgren och Anne-Marie Pålsson (alla m).

I riksdagen finns en majoritet – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – för förslagen i budgetpropositionen för budgetåret 2005 om ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena samt beräkningen av statens inkomster avseende år 2005 i den statliga budgeten. Samma majoritet har också uttalat sitt stöd gällande beräkningen av det offentliga utgiftstaket.

Moderata samlingspartiet har i partimotion 2004/05:Fi231 om en politik för arbete och i kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Våra förslag syftar till att bryta bidragsberoende och utanförskap, ge fler medborgare makt över den egna vardagen samt trygga, goda statsfinanser och en långsiktig finansiering av välfärden. Vi vill satsa på offentliga kärnverksamheter som sjukvård, rättstrygghet och skola i stället för på bidragssystemen.

Vi föreslår en växling från subventioner och bidrag till omfattande skattesänkningar för alla, främst för låg- och medelinkomsttagare. Samtidigt värnar vi de människor som är i störst behov av gemensamma insatser och som har små eller inga möjligheter att påverka sin egen situation. Vi slår också fast att det allmänna skall tillföras resurser för att på ett tillfredsställande sätt kunna genomföra de uppgifter som måste vara gemensamma.

Vårt budgetalternativ skall ses som en helhet där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra. Eftersom riksdagens majoritet den 24 november 2004 har beslutat om ramar för de olika utgiftsområdena i enlighet med finansutskottets förslag och därmed valt en annan inriktning av politiken, avstår vi från att delta i utskottets beslut avseende punkt 9 om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv. I finansutskottets betänkande 2004/05:FiU1 om utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna har företrädaderna för Moderata samlingspartiet i en reservation lagt fram förslag till totala utgifter på statsbudgeten och fördelning på utgiftsområden. När det gäller det här aktuella utgiftsområdet 24 Näringsliv innebar den föreslagna ramen en minskning med 80 miljoner kronor jämfört med riksdagens beslut. Hur den minskade ramen borde fördelas på olika anslag framgår av motion 2004/05:N373 (m) och av bilaga 3.

Det krävs en rad förändringar för att Sverige skall bli ett land som bättre än andra attraherar och stimulerar företagande. Det handlar bl.a. om en ny och förenklad företagsform, avvecklade etableringshinder för småföretagare, regelförenklingar utan dröjsmål, ökad rättssäkerhet, en företagarvänligare

miljöbalk, en öppen och rörlig arbetsmarknad, bättre konkurrensvillkor, slopad överbeskattnings av företagande och investeringar, förbättrad etableringsfrihet och upphandling, trygghet för företagare, avpolitiserad energiförsörjning och en modern infrastruktur.

De prioriteringar som görs under utgiftsområde 24 Näringsliv bidrar, enligt oss, i mycket ringa utsträckning till ett förbättrat företagsklimat. Vi finner därför att en rad förändringar borde ha gjorts. För att Sverige skall få ett bättre företagsklimat måste konkurrenssituationen bli hälsosammare, avregleringsarbetet prioriteras, arbetsmarknads- och företagslagarna reformeras, skatterna sänkas och utbildningssituationen förbättras.

Anslaget (38:2) Näringslivsutveckling m.m. innehåller bl.a. medel för en särskild satsning på insatser för kvinnor, invandrare och kooperativt företagande om 54 miljoner kronor. Vi tror inte att denna typ av insatser främjar kvinnors eller invandras företagande och anser inte att särskilda insatser bör göras för just kooperativt drivna företag. Tvärtom bör politiken inriktas på att undanröja hinder för alla typer av företag och företagare. Vi anser därför att anslaget borde ha minskats med 54 miljoner kronor.

Beträffande nyssnämnda anslag vill vi också något beröra en fråga som aktualiserats i motion 2004/05:N367 (fp) och som rör basfinansiering av verksamheten vid Institutet för kvalitetsutveckling (SIQ). Utskottets tidigare ställningstagande beträffande SIQ:s verksamhet och vikten av denna typ av verksamhet ur ett näringspolitiskt perspektiv anser vi fortfarande äger giltighet. Likaså menar vi att formen för verksamheten, som karakteriseras av att företag, organisationer och förvaltningar samverkar, har en effektiv utformning. Som redovisats är Näringsdepartementets avsikt att medel till SIQ framöver skall förmedlas av Nutek via anslaget till näringslivsutveckling och att detta på något sätt skall anges i Nuteks regleringsbrev.

För ekonomins funktionssätt är en väl fungerande och stark konkurrensövervakning viktig. Vi menar att Konkurrensverket bör stärkas och ges ett vidare mandat. Verket bör bl.a. ge en ökad prioritet åt att belysa de konkurrenssnedvridningar som kan följa av den offentliga sektorns monopol samt kommunalt och statligt ägande av bolag som konkurrerar med privata företag. Vi anser därför att anslaget (38:16) Konkurrensverket borde ha höjts med 5 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Även anslaget (38:17) Konkurrensforskning borde ha tillförts ytterligare medel – en ökning av anslaget med 1 miljon kronor borde ha gjorts. Inte minst i ett EU-perspektiv är det viktigt att Sverige ligger väl till inom konkurrensforskningens område.

En central ståndpunkt för Moderata samlingspartiet är att staten som huvudregel inte skall äga företag. Om staten skall äga företag krävs mycket goda skäl för detta. Regeringen föreslår att anslaget (38:19) Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m. i huvudsak skall användas till omstrukturering av vissa statligt ägda företag m.m. Dock är det oklart vilka försäljningar av statligt aktieinnehav som regeringen planerar, varför det inte kan uteslutas att pengarna i praktiken är tänkta att användas till förvaltning av statligt ägda bolag, vilket vi finner anmärkningsvärt. Förvalt-

ningen skall bolagen själva stå för och kostnader som uppstår i samband med de försäljningar som förhoppningsvis sker i framtiden skall täckas av försäljningsintäkten. Därmed skulle anslaget, som nu är upptaget med 25 miljoner kronor, kunna avvecklas. Med motsvarande argument borde också anslaget (38:20) Kapitalinsatser i statliga bolag, som nu är upptaget med 1 miljon kronor, kunna avvecklas.

Regeringens arbete med att lätta företagens administrativa börda har gått alltför långsamt, och i vissa fall åt fel håll. Riksdagen har begärt att regeringen sätter upp kvantitativa mål för förenklingsarbetet. Som ett led i detta arbete bör ett system för att kvantitativt mäta företagens administrativa börda och för att genomföra konsekvensanalyser av ny lagstiftning skapas. För detta borde ett särskilt anslag, Mätning av företagens administrativa börda, ha inrättats, under förvaltning av Institutet för tillväxtpolitiska studier, och tagits upp med 5 miljoner kronor.

Anslagen (40:5) Åtgärder på konsumentområdet och (40:6) Bidrag till miljömärkning av produkter bör fasas ut. Det finns inget skäl att staten ger speciella bidrag till enskilda föreningar. Det utökade anslaget för stöd till organisationen Rättvisemärkt avvisas därför också. Miljömärkning är ett led i företagens marknadsföring och bör inte heller vara föremål för särskilda statliga insatser. De två nämnda anslagen borde ha halverats och alltså ha minskats med 8,8 respektive 2,2 miljoner kronor.

2 Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (punkt 9)

av Eva Flyborg och Yvonne Ångström (båda fp).

I riksdagen finns en majoritet – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – för förslagen i budgetpropositionen för budgetåret 2005 om ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena samt beräkningen av statens inkomster avseende år 2005 i den statliga budgeten. Samma majoritet har också uttalat sitt stöd gällande beräkningen av det offentliga utgiftstaket.

Företagandet bär upp välfärden. Utan privata företag skulle Sverige inte ha råd med sjukvård, äldreomsorg och skolor. Framgångsrika företag kräver också drivkraftiga entreprenörer – människor – som står bakom företagen. Det krävs även att det finns tillgång till kapital att satsa och ta risker med. Allt detta kan tyckas vara självklart, men så är det inte i dagens Sverige. Det behövs en ny politik som tar till vara den stora potential för företagande och tillväxt som finns i landet. För att uppnå detta behövs bl.a. följande: mindre krångel och enklare regler för företagande; åtgärder för att stärka konkurrensen; kriminalisering av kartellsamarbete; en energipolitik för tillväxt med bibehållen kärnkraft; sänkta skatter för företag och företagare; uppbrytande av de offentliga monopolerna; avveckling av de statliga bolagen och tillsättande av en kommission för dessa bolag; stärkande av frihandeln; insikt om att turismen är en framtidssektor; offensiv forskning för fler företag.

Vårt förslag till utgiftsram för utgiftsområde 24 Näringsliv har, som nämnts, avslagits i budgetprocessens första steg. Då Folkpartiets budgetförslag är en helhet är det i detta andra steg av budgetprocessen inte meningsfullt

att delta i beslut avseende fördelning på olika anslag inom utgiftsområdet. Vi avstår därför från att delta i utskottets beslut avseende punkt 9 om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv. I finansutskottets betänkande 2004/05:FiU1 om utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna har företrädarna för Folkpartiet i en reservation lagt fram förslag till totala utgifter på statsbudgeten och fördelning på utgiftsområden. När det gäller det här aktuella utgiftsområde 24 Näringsliv innebar den föreslagna ramen en minskning med 356 miljoner kronor jämfört med riksdagens beslut. Hur den minskade ramen borde fördelas på olika anslag framgår av motion 2004/05:N413 (fp) och av bilaga 3. I det följande redovisar vi vilken fördelning på anslag inom utgiftsområde 24 som förordats av Folkpartiet.

Vi anser att ökade medel borde ha satts på Konkurrensverket och på konkurrensforskningen. De båda berörda anslagen (38:16 och 38:17) borde ha ökats med 24 respektive 6 miljoner kronor. En ökning av anslaget (40:5) till åtgärder på konsumentområdet borde vidare ha skett – med 10 miljoner kronor.

Anslaget (38:19) till kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag och anslaget (38:20) Kapitalinsatser i statliga bolag borde slopas. Därutöver borde neddragningar ha skett på fem anslag, nämligen Vinnovas förvaltningsanslag (26:1) med 6 miljoner kronor, Vinnovas FoU-anslag (26:2) med 310 miljoner kronor, Nuteks förvaltningsanslag (38:1) med 19 miljoner kronor, ITPS:s förvaltningsanslag (38:3) med 25 miljoner kronor och anslaget (38:4) Turistfrämjande med 10 miljoner kronor.

Beträffande anslaget (38:2) till näringslivsutveckling vill vi också något beröra en fråga som aktualiserats i motion 2004/05:N367 (fp) och som rör basfinansiering av verksamheten vid Institutet för kvalitetsutveckling (SIQ). Utskottets tidigare ställningstagande beträffande SIQ:s verksamhet och vikten av denna typ av verksamhet ur ett näringspolitiskt perspektiv anser vi fortfarande äger giltighet. Likaså menar vi att formen för verksamheten, som karakteriseras av att företag, organisationer och förvaltningar samverkar, har en effektiv utformning. Som redovisats är Näringsdepartementets avsikt att medel till SIQ framöver skall förmedlas av Nutek via anslaget till näringslivsutveckling och att detta på något sätt skall anges i Nuteks regleringsbrev.

3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (punkt 9)

av Mikael Oscarsson (kd).

I riksdagen finns en majoritet – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – för förslagen i budgetpropositionen för budgetåret 2005 om ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena samt beräkningen av statens inkomster avseende år 2005 i den statliga budgeten. Samma majoritet har också uttalat sitt stöd gällande beräkningen av det offentliga utgiftstaket.

Kristdemokraterna har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken än den regeringen och dess stödpartier föreslår. Inriktningen i Kristdemokraternas ekonomiska politik vilar på kunskapen om att arbete och välfärd åt alla bara kan uppnås

genom att ansvarstagande individer, familjer och företag tillsammans tillåts att utvecklas och växa med trygga och stabila regler. Det privata näringslivet har varit, är och kommer att vara grunden för Sveriges välfärd. De nya jobben skapas när enskilda människor finner det vara mödan värt att starta eller utveckla ett företag. Den privata sektorns andel av den totala produktionen behöver således bli större.

Politikers uppgift är att skapa sådana villkor att enskilda människor vill starta företag och att befintliga företag kan expandera. Det är då som jobben kommer och det är bara så som den välfärd svenska folket vant sig vid kan upprätthållas. Kristdemokraterna förespråkar en marknadsekonomi som tar hänsyn till miljön och sociala faktorer och som förenar frihet och trygghet. Statens roll skall vara att sätta ramarna för en sund marknadsfunktion, ta särskild hänsyn till mindre verksamheter, säkra social trygghet och se till att miljöhänsyn tas. En positiv attityd från politiskt håll till företagande är viktig för att fler skall känna att det är lönt att driva företag. Under lång tid har företagare betraktats enbart som outtröttliga skatteobjekt. Näringspolitiken skall huvudsakligen bedrivas med generella medel. Historien visar att statligt stöd och detaljstyrning är mindre effektivt än att inrikta insatserna på att undanröja hinder och att skapa ett allmänt gott näringsklimat.

Kristdemokraternas budgetalternativ – med förslag till utgiftstak, anslagsfördelning och skatteförändringar – bör ses som en helhet, där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra. Då riksdagens majoritet har fattat beslut om en annan inriktning av politiken, avstår jag från att delta i utskottets beslut avseende punkt 9 om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv. I finansutskottets betänkande 2004/05:FiU1 om utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna har företrädaren för Kristdemokraterna i en reservation lagt fram förslag till totala utgifter på statsbudgeten och fördelning på utgiftsområden. När det gäller det här aktuella utgiftsområde 24 Näringsliv innebär den föreslagna ramen en minskning med 15 miljoner kronor jämfört med riksdagens beslut. Hur den minskade ramen borde fördelas på olika anslag framgår av motion 2004/05:N393 (kd) och av bilaga 3. I det följande redovisar jag vilken fördelning på anslag inom utgiftsområde 24 som förordats av Kristdemokraterna.

När det gäller anslaget (26:1) till Vinnovas förvaltningskostnader borde en besparing med 5 miljoner kronor ha gjorts, med hänvisning till att Vinnova bör kunna göra administrativa effektiviseringar. Även Nuteks förvaltningsanslag (38:1) borde ha minskats – med 15 miljoner kronor – med hänvisning till att uppbyggnad av ärendesystem inom de regionala stöden borde avvisas.

I anslaget (38:2) Näringslivsutveckling m.m. ingår en satsning på 20 miljoner kronor för att utveckla ett designprogram som skall främja näringslivsutvecklingen på området. Kristdemokraterna ställer sig tveksamma till den sortens kortsiktiga projekt och menar att långsiktiga strukturella reformer av generell karaktär är till större nytta för näringslivet. Däremot anser Kristdemokraterna att såddfinansieringen borde ökas med 50 miljoner kronor. En ökning med totalt 30 miljoner kronor borde ha gjorts på anslaget.

Beträffande anslaget (38:2) till näringslivsutveckling vill jag också något beröra en fråga som aktualiserats i motion 2004/05:N367 (fp) och som rör basfinansiering av verksamheten vid Institutet för kvalitetsutveckling (SIQ). Utskottets tidigare ställningstagande beträffande SIQ:s verksamhet och vikten av denna typ av verksamhet ur ett näringspolitiskt perspektiv anser jag fortfarande äger giltighet. Likaså menar jag att formen för verksamheten, som karakteriseras av att företag, organisationer och förvaltningar samverkar, har en effektiv utformning. Som redovisats är Näringsdepartementets avsikt att medel till SIQ framöver skall förmedlas av Nutek via anslaget till näringslivsutveckling och att detta på något sätt skall anges i Nuteks regleringsbrev.

En besparing med 5 miljoner kronor borde ha gjorts på förvaltningsanslaget (38:3) till ITPS med hänvisning till att en effektivisering av verksamheten är rimlig.

När det gäller anslaget (38:4) Turistfrämjande borde 100 miljoner kronor utöver regeringens förslag ha anvisats för att finansiera ökade satsningar på marknadsföringen av Sverige som turistland. Sverige har en stor potential att utvecklas som turistland, och turistnäringen skapar betydande värden i form av arbetstillfällen och skatteintäkter. En god marknadsföring av hela Sverige är av största betydelse för att attrahera ytterligare turister.

Beträffande anslaget (38:5) till Sveriges geologiska undersökningsverksamhet m.m. kan konstateras att antalet ansökningar om förlängning av befintlig prospektering är lika många som tidigare år, dock sökes förlängning med endast ett år i stället för som brukligt tre år. Detta beror sannolikt på konjunkturbedömningar och inväntandet av den nya minerallagen. Med hänsyn till det nämnda borde en besparing på Bergsstatens verksamhet ha kunnat ske med 15 miljoner kronor.

Anslaget (38:14) Rymdverksamhet täcker bl.a. inhemsk rymdforskning, men huvuddelen av anslaget avser deltagandet i det europeiska rymdsamarbetet. Kristdemokraterna anser att det är viktigt att Sverige fortsätter att delta i ESA:s olika program. Anslaget uppgår dock till hela 791,9 miljoner kronor, varav 70 % används till det europeiska rymdsamarbetet. Kristdemokraterna gör därför bedömningen att en utgiftsbesparing på 35 miljoner kronor borde ha kunnat göras, genom en effektivisering av verksamheten.

Kristdemokraterna vill öka Konkurrensverkets möjligheter att driva viktiga konkurrens mål och anslaget (38:16) borde därför ha höjts med 5 miljoner kronor. Vidare borde Nämnden för offentlig upphandling (NOU) göras till en självständig del av Konkurrensverket, och därför borde 4 miljoner kronor föras över till Konkurrensverkets anslag från utgiftsområde 2, varifrån NOU för närvarande finansieras.

Företag som är verksam på en konkurrensutsatt marknad skall, enligt Kristdemokraternas mening, inte ägas av staten. Statliga företag bör alltså avyttras i den takt som marknaden kan absorbera, varvid försäljningen bör finansieras inom bolagen. Anslaget (38:19) till kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m. borde därmed slopas. Även anslaget (38:20) Kapitalinsatser i statliga bolag borde avskaffas.

Beträffande anslaget (39:2) till Kommerskollegium hade en besparing på 5 miljoner kronor varit rimlig, genom en effektivisering av verksamheten.

Trots att många indikatorer pekar på att Sverige står inför en stundande högkonjunktur föreslår regeringen för anslaget (39:3) Exportfrämjande verksamhet kraftigt ökade medel om 96 miljoner kronor för utökade satsningar på exportfrämjande åtgärder. Sådana satsningar kan vara motiverade i en lågkonjunktur men med hänsyn till den starka konjunkturutvecklingen och den förväntat positiva bytesbalansen avvisar Kristdemokraterna denna ökning. En besparing på anslaget med 50 miljoner kronor borde ha gjorts.

Kristdemokraterna har, som tidigare nämnts, föreslagit en satsning på Konkurrensverket för att verket effektivare skall kunna driva konkurrensfrågor. Mot denna bakgrund borde en besparing med 5 miljoner kronor ha gjorts på anslaget (40:2) till Konsumentverket.

Anslaget (40:6) Bidrag till miljömärkning av produkter är ett bidrag till den verksamhet som SIS Miljömärkning AB ansvarar för när det gäller att utveckla och informera om miljömärkning av konsumentvaror. Kristdemokraterna anser att detta är en angelägen uppgift och vill dessutom utöka verksamheten till att också innefatta en utveckling av rättvise- och jämställdhetsmärkning av konsumentprodukter. Anslaget borde ha ökats med 2 miljoner kronor för jämställdhetsmärkning.

4. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (punkt 9)

av Åsa Torstensson (c).

I riksdagen finns en majoritet – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – för förslagen i budgetpropositionen för budgetåret 2005 om ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena samt beräkningen av statens inkomster avseende år 2005 i den statliga budgeten. Samma majoritet har också uttalat sitt stöd gällande beräkningen av det offentliga utgiftstaket.

Centerpartiets budgetalternativ – med förslag till utgiftstak, anslagsfördelning och skatteförändringar – bör ses som en helhet, där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra. Då riksdagens majoritet har fattat beslut om en annan inriktning av politiken avstår jag från att delta i utskottets beslut avseende punkt 9 om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv. I finansutskottets betänkande 2004/05:FiU1 om utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna har företrädaren för Centerpartiet i en reservation lagt fram förslag till totala utgifter på statsbudgeten och fördelning på utgiftsområden. När det gäller det här aktuella utgiftsområde 24 Näringsliv innebar den föreslagna ramen en minskning med 130 miljoner kronor jämfört med riksdagens beslut. Hur den minskade ramen borde fördelas på olika anslag framgår av motion 2004/05:N383 (c) och av bilaga 3.

Politik kan inte skapa tillväxt. I grunden är det människan och hennes drivkrafter som står bakom det som benämns tillväxt, inte myndigheter och inte heller näringslivsorganisationer. Politikens utformning och myndigheters praxis spelar dock en avgörande roll för om en människa väljer att satsa på en företagsidé. Centerpartiet menar att politikens uppdrag är att ge goda förut-

sättningar för såväl entreprenörer som investerare, och därmed också för företag att gå med vinst

För myndigheterna Vinnova, Nutek, ITPS och Konsumentverket förordar Centerpartiet effektiviserings- och besparingsmål om 3 miljoner kronor för år 2005. Förvaltningsanslagen till dessa fyra myndigheter (26:1, 38:1, 38:3 och 40:2) borde således ha minskats med vardera 3 miljoner kronor.

Från anslaget (38:2) Näringslivsutveckling m.m. borde 100 miljoner kronor ha flyttats till utgiftsområde 19 Regional utveckling, där Centerpartiet har föreslagit att det skall inrättas ett nytt anslag, Regionalt och Lokalt utvecklingsarbete. Det arbete som skulle bedrivas med medel från detta anslag skulle stimulera tillväxt och innebära att regioner och kommuner skulle få mer makt över de ekonomiska resurserna, vilket skulle ge bättre beslutsunderlag och större effektivitet.

Beträffande anslaget (38:2) till näringslivsutveckling vill jag också något beröra en fråga som aktualiserats i motion 2004/05:N367 (fp) och som rör basfinansiering av verksamheten vid Institutet för kvalitetsutveckling (SIQ). Utskottets tidigare ställningstagande beträffande SIQ:s verksamhet och vikten av denna typ av verksamhet ur ett näringspolitiskt perspektiv anser jag fortfarande äger giltighet. Likaså menar jag att formen för verksamheten, som karakteriseras av att företag, organisationer och förvaltningar samverkar, har en effektiv utformning. Som redovisats är Näringsdepartementets avsikt att medel till SIQ framöver skall förmedlas av Nutek via anslaget till näringslivsutveckling och att detta på något sätt skall anges i Nuteks regleringsbrev.

På anslaget (38:4) Turistfrämjande borde en besparing med 20 miljoner kronor ha gjorts, med hänvisning till att Centerpartiet har föreslagit en turism-satsning på sammanlagt 100 miljoner kronor under utgiftsområde 19 Regional utveckling.

En ökning av anslaget (38:16) Konkurrensverket med 7 miljoner kronor borde ha gjorts för att verket på ett bättre sätt skall kunna kartlägga konkurrenssituationen i Sverige och t.ex. kunna öka antalet gryningsräder.

Anslaget (38:19) Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m. är ett omotiverat anslag, då dessa kostnader skall bäras av företagen själva, på motsvarande sätt som privata företag gör. Anslaget borde slopas.

Ett nytt anslag, Inventering av statlig mark med saneringsbehov (38:22), borde ha förts upp under utgiftsområde 24 Näringsliv och tagits upp med 20 miljoner kronor. Medlen borde tilldelas SGU som ansvarig myndighet och användas för inventering och utredning av förorenade områden (riskklasserna 1 och 2) där staten har verksamhetsansvaret.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2004/05:1 (utgiftsområde 24 Näringsliv)

Regeringen föreslår

1. att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1997:379) om försöksverksamhet avseende medverkan av Konsumentombudsmannen i vissa tvister (avsnitten 2.1 och 6.5.1),
2. att riksdagen bemyndigar regeringen att vidta de åtgärder som behövs för bildandet av och verksamheten i holdingbolag för innovationsfrämjande åtgärder (avsnitt 4.5.1.1),
3. att riksdagen bemyndigar regeringen att disponera influtna amorteringar m.m. till följd av såddfinansiering för innovationsfrämjande åtgärder i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 4.5.1.2),
4. att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2005 besluta om låneramar i Riksgäldskontoret för SJ AB, Euromaint AB, Swemaint AB, Green Cargo AB, Jernhusen AB och AB Swedcarrier på sammanlagt 5 100 000 000 kr (avsnitt 4.14),
5. att riksdagen bemyndigar regeringen att vidta någon av följande åtgärder:
 1. att avyttra hela eller delar av aktieinnehavet i OMHEX Aktiebolag eller
 2. att förvärva ytterligare aktier i bolaget, och
 3. att vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att genomföra transaktioner enligt punkterna 1 och 2 (avsnitt 4.14),
6. att riksdagen godkänner att regeringen vid förvaltningen av Sveaskog AB, utöver vad som tidigare beslutats, följer de riktlinjer som regeringen förordar (avsnitt 1.14),
7. att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 för ramanslaget 38:14 Rymdverksamhet ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 607 000 000 kr under 2006 och 993 000 000 kr efter 2006 (avsnitt 4.16.14),
8. att riksdagen godkänner att regeringen under 2005 vidtar åtgärder för en förbättrad kapitalstruktur i statligt ägda bolag enligt de villkor som regeringen förordar (avsnitt 4.16.20),
9. att riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om bildande av en ideell förening för att utveckla metoder för enklare handel (avsnitt 5.6.2),
10. att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 ikläda staten betalningsansvar intill ett belopp av högst 200 000 000 000 kr för exportkreditgarantier (avsnitt 5.10.6),

11. att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 ikläda staten betalningsansvar intill ett belopp av högst 10 000 000 000 kr för investeringsgarantier (avsnitt 5.10.6),
12. att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 besluta att Exportkreditnämnden får obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalningar (avsnitt 5.10.6),
13. att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 för ramanslaget 26:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 800 000 000 kr under 2006 och 1 100 000 000 kr efter 2006 (avsnitt 7.1.2),
14. att riksdagen för budgetåret 2005 anvisar anslag under utgiftsområde 24 Näringsliv i enlighet med uppställningen under avsnitt 1 i propositionen.

Motioner från allmänna motionstiden

2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

15. Riksdagen begär hos regeringen förslag om att det i Riksgäldskontoret inrättade särskilda kontot för insatser i av staten hel- och delägda aktiebolag avskaffas.

2004/05:L214 av Viviann Gerdin m.fl. (c):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att snarast öka tillgången till statligt riskkapital.

2004/05:L251 av Maria Larsson m.fl. (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda små och medelstora företags kapitalförsörjning.

2004/05:L291 av Inger René m.fl. (m):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Konsumentverket bör läggas ned och dess myndighetsutövning överförs till Konkurrensverket.

2004/05:L372 av Roger Tiefensee (c):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att snarast öka tillgången till statligt riskkapital för småföretag.

2004/05:Sf365 av Sven Brus m.fl. (kd):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att förbättra småföretagarvillkoren ur ett mångfaldsperspektiv.

2004/05:Kr368 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

36. Riksdagen begär att regeringen snarast återkommer med förslag på en långsiktig finansiering av utgivningen av Svenska Akademiens ordbok.

2004/05:MJ439 av Kjell-Erik Karlsson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen, genom ägardirektiv och regleringsbrev samt i andra instruktioner till berörda statliga bolag och verk, skall klargöra hur dessa skall agera för att staten skall ta sitt ansvar för de kollektiva nyttigheterna i skogssektorn.

2004/05:MJ507 av Jan Andersson m.fl. (c):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättandet av riskkapitalfonder för miljöinvesteringar i näringslivet.

2004/05:MJ508 av Anita Brodén m.fl. (fp):

29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sveaskog bör utförsäljas samt att Sveaskog skall ta ett större miljöansvar fram till dess en utförsäljning sker.

2004/05:N202 av Tobias Billström (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en sammanslagning av Konkurrensverket och Konsumentverket till en ny myndighet med namnet Kundverket.

2004/05:N210 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om villkoren för företagande.

2004/05:N241 av Gunnar Andrén m.fl. (fp):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att sänka skatterna på arbete och företagande, förenkla regelverk och införa en mer flexibel arbetstidsreglering i syfte att främja återväxten av företag.

2004/05:N242 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att sänka skatterna på arbete och företagande, förenkla regelverk och införa en mer flexibel arbetstidsreglering i syfte att främja återväxten av företag.

2004/05:N247 av Henrik Westman (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om innovationsbefrämjande åtgärder.

2004/05:N254 av Yvonne Ångström m.fl. (fp):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillgången på riskkapital.

2004/05:N256 av Maria Larsson m.fl. (kd):

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Sveaskog AB (avsnitt 8.5).

2004/05:N260 av Rolf Gunnarsson m.fl. (m, fp, kd, c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att få ökad tillväxt i Dalarnas län.

2004/05:N284 av Yvonne Andersson och Sven Brus (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av att erbjuda gott företagsklimat så att företagen stannar kvar i vårt land.

2004/05:N340 av Eva Flyborg m.fl. (fp):

Riksdagen avslår förslaget om ändrade riktlinjer för Sveaskog AB.

2004/05:N362 av Cecilia Wikström m.fl. (fp, m, kd, c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att öka tillgängligheten av kungörelser samt säkra en fortsatt framtida utgivning av Post- och Inrikes Tidningar.

2004/05:N367 av Eva Flyborg (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att säkerställa basfinansieringen för Institutet för kvalitetsutveckling (SIQ).

2004/05:N373 av Anne-Marie Pålsson m.fl. (m):

1. Riksdagen beslutar avslå regeringens förslag (förslagspunkt 4) att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2005 besluta om låneramar i Riksgäldskontoret för SJ AB, Euromaint AB, Swemaint AB, Green Cargo AB, Jernhusen AB och AB Swedcarrier.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en långsiktigt hållbar lösning på problemen i SJ AB, Euromaint AB, Swemaint AB, Green Cargo AB, Jernhusen AB och AB Swedcarrier samt andra statligt hel- eller delägda företag inom tågsektorn.
3. Riksdagen beslutar avslå regeringens förslag om bemyndigande avseende åtgärder i OMHEX Aktiebolag (förslagspunkt 5).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att avyttra hela aktieinnehavet i OMHEX Aktiebolag samt att vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att genomföra transaktioner med detta syfte.

5. Riksdagen avslår regeringens förslag om ändrade riktlinjer för förvaltningen av Sveaskog AB (förslagspunkt 6).
6. Riksdagen avslår regeringens förslag att under 2005 vidta åtgärder för en förbättrad kapitalstruktur i statligt ägda bolag (förslagspunkt 8).
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en bred översyn av kapitaltillgången för företag i tidiga skeden.
8. Riksdagen anvisar, med ändringar i förhållande till regeringens förslag, anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt uppställning i motionen.

2004/05:N383 av Åsa Torstensson m.fl. (c):

Riksdagen anvisar, med ändringar i förhållande till regeringens förslag, anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt uppställning i motionen.

2004/05:N387 av Ingemar Vänerlöv (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att Rymdstyrelsen ges sådana direktiv som möjliggör inriktning av rymdverksamheten även mot icke-europeiska länder, främst Förenta staterna, inom områden där svensk industri är internationellt konkurrenskraftig.

2004/05:N392 av Tina Acketoft (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om opinionsbildning för att höja entreprenörers status.

2004/05:N393 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om grundläggande principer för ett gott näringslivsklimat.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om statens roll i näringspolitiken.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om etikens betydelse för en fungerande marknad.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en parlamentarisk utredning om riskkapitalförsörjningen.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om näringspolitikens mål.
32. Riksdagen beslutar att för budgetåret 2005 anvisa anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv, med förändringar i förhållande till regeringens förslag enligt uppställning i motionen.

2004/05:N398 av Maud Olofsson m.fl. (c):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att näringslivspolitikerna skall inriktas på att ge förutsättningarna för tillväxt.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en ökad jämställdhet gynnar Sveriges konkurrenskraft och tillväxt.

2004/05:N400 av Maria Larsson m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om attityder till företagande.

2004/05:N401 av Anita Brodén m.fl. (fp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bättre klimat för småföretagare.

2004/05:N408 av Eva Flyborg m.fl. (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stödja uppfinnare, patent och idéutveckling.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om statligt såddkapital.

2004/05:N413 av Eva Flyborg m.fl. (fp):

15. Riksdagen anvisar, med ändringar i förhållande till regeringens förslag, anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt uppställning i motionen.

2004/05:N432 av Jörgen Johansson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättandet av en teknisk risknämnd i syfte att stärka utvecklingen av svenska uppfinningar.

2004/05:N436 av Ann-Kristine Johansson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om såddkapital.

2004/05:N443 av Lars Ohly m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sveaskog AB inom sitt skogsinnehav skall verka för uppfyllandet av miljömålet Levande skogar, dvs. att skogsområden med höga naturvärden skall undantas andra åtgärder än skötsel som är påkallad för att bevara och främja biotopens naturliga biologiska mångfald.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1997:379) om försöksverksamhet avseende medverkan av Konsumentombudsmannen i vissa tvister

Härigenom föreskrivs att ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (1997:379) om försöksverksamhet avseende medverkan av Konsumentombudsmannen i vissa tvister skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 december 1997 och gäller till utgången av december månad 2004.

Lagen tillämpas även på ärenden i vilka Konsumentombudsmannen beslutat om sitt biträde före utgången av december månad 2004.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 december 1997 och gäller till utgången av december månad 2006.

Lagen tillämpas även på ärenden i vilka Konsumentombudsmannen beslutat om sitt biträde före utgången av december månad 2006.

BILAGA 3

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2005 inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning. Företrädarna för (m), (fp), (kd) och (c) har avstått från att delta i beslutet om anslag (se särskilda yttranden 1–4)

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag	(m)	(fp)	(kd)	(c)
26:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader	(ram)	115 909		-6 000	-5 000	-3 000
26:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	(ram)	1 122 066		-310 000		
38:1 Verket för äringlivsutveckling: Förvaltningskostnader	(ram)	218 811		-19 000	-15 000	-3 000
38:2 Näringslivsutveckling m.m.	(ram)	275 562	-54 000		+30 000	-100 000
38:3 Institutet för tillväxtpolitiska studier: Förvaltningskostnader	(ram)	72 233		-25 000	-5 000	-3 000
38:4 Turistfrämjande	(ram)	101 403		-10 000	+100 000	-20 000
38:5 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	(ram)	174 313			-10 000	
38:6 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	(ram)	5 263				
38:7 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.	(ram)	22 000				
38:8 Patentbesvärsträtten	(ram)	16 467				
38:9 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer	(ram)	8 000				
38:10 Upprätthållande av nationell metrologi m.m.	(ram)	27 586				
38:11 Elsäkerhetsverket	(ram)	41 423				
38:12 Bidrag till standardisering och FoU inom experimentell teknik m.m.	(ram)	71 383				

Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag	(m)	(fp)	(kd)	(c)
38:13 Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader	(ram)	22 610				
38:14 Rymdverksamhet	(ram)	791 871			-35 000	
38:15 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	(obet.)	5 359				
38:16 Konkurrensverket	(ram)	83 650	+5 000	+24 000	+9 000	+7 000
38:17 Konkurrensforskning	(ram)	6 646	+1 000	+6 000		
38:18 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen	(obet.)	15 000				
38:19 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.	(ram)	25 000	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
38:20 Kapitalinsatser i statliga bolag	(ram)	1 000	-1 000	-1 000	-1 000	
38:21 Avgifter till vissa internationella organisationer	(ram)	6 519				
38:22 Inventering av statlig mark med saneringsbehov*	(ram)					+20 000
38:23 Mätning av företagens administrativa börda*	(ram)		+5 000			
39:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	(ram)	20 070				
39:2 Kommerskollegium	(ram)	66 305			-5 000	
39:3 Exportfrämjande verksamhet	(ram)	319 956			-50 000	
39:4 Investeringsfrämjande	(ram)	68 247				
39:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	(ram)	15 510				
40:1 Marknadsdomstolen	(ram)	9 065				
40:2 Konsumentverket	(ram)	106 818			-5 000	-3 000
40:3 Allmänna reklamationsnämnden	(ram)	23 825				
40:4 Fastighetsmäklarnämnden	(ram)	9 482				
40:5 Åtgärder på konsumentområdet	(ram)	17 625	-8 813	+10 000		
40:6 Bidrag till miljömärkning av produkter	(obet.)	4 400	-2 200		+2 000	
Summa		3 891 377	-80 013	-356 000	-15 000	-130 000

*=Förslag om nytt anslag

E1

113